

# BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:  
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.  
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.  
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre  
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).  
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.



## GLÓRIA!

Esik eső halkán. Esik karikára:  
Magyarország könnye a Kossuth sírjára!  
Gömbölyű gyémántok, sugarat lövellők.  
Himnuszt énekelve rengenek a szellők.  
Ahol egy csöpp elhull a hazai rögre:  
Az a föld virágzó, termő lesz örökre.  
Esik eső halkán. Esik karikára.  
Fényes, meleg eső: a nemzeti hála!

Mért ropog a gránit, dübörög a róna,  
Mint a föltámadó Krisztus koporsója?  
Mielőtt a vulkán lángját kidobálja,  
Így morajlik mélyen a tűzhányó tája.  
Mi kopog, mi dobog egyre jobban s jobban?  
Földrengés ez? Ó nem! A nép szíve dobban.  
Az az óriás szív, amit ő megváltott.  
A nép szíve mondja: Kossuth legyen áldott!

Mi az, ami ott fönn az eget megrázza,  
Mint a diadalnak édes kacagása?  
Mintha tépett láncok csengve szét-esnének?  
Jönnek büszke zajjal a halott honvédek!  
Jönnek Vác, Nagy-Sarló, Szolnok katonái,  
Villogó szemekkel díszőrséget állni.  
Azt hinnők: mennydörgés. Pedig nagy, viharos  
Hangon ők kiáltják: Éljen Kossuth Lajos!

Most valami mozdúl. Most valaki lebben  
Címeres sírboltban, mély kripta-üregben.  
Ragyogó halványság, vakító fehérség,  
Hogy kigyúlad tőle a homályos térség.  
Ki az ott?... Kisértet lebeg lassan elő?  
Nem kisértet!... Angyal! Kegyes, engesztelő!  
Máter doloróza! — Tartja búsan, szépen  
Töviskoszorúját gyönyörű kezében.

„Hova viszed?” Kérdik a koporsók rendre.  
— A halott aggastyán sírjára teszem le! —  
„Hát nem emlékszel már, hogy a neve átok?”  
— Emlékezzetek rá, hogy hű volt hozzátok! —  
„Mért lázadt föl mégis dacosan, kevélyen?”  
— Mert kívánta forrón, hogy hazája éljen! —  
„Megsértesz bennünket! Ránk ütsz sujtó karral!”  
— Nem! Most egyezem ki végképp a magyarral! —

— Részt kapott szívemből a legkissebb árva,  
S ez az egy, ez a nagy, ez legyen kizárva?  
Ez, aki hazáját annyira szerette,  
Hogy félszázadig volt hazátlan érette!  
Hogy' gyűlöljek, ha csak szeretet van bennem?  
Lélek vagyok: illik nagylelkűnek lennem!  
Engemet sok szépre tanított a bánat.  
Én azt mondom halkán, szeliden: Bocsánat! —

... S a töviskoszorú, koszorúk legszebbje,  
Rátapad a sírra, mint balsam a sebre.  
És szent hatalommal, bűbajos erővel  
Minden töviséből egy-egy rózsa nő fel.  
Ahol egy tövis van a nemzet szívében,  
Ott is rózsa fakad újabb csodaképpen.  
Száll, száll, mint a tömjén, édes illat-árja  
A Kossuth sírjára. Az egész hazára! ...

ÁBRÁNYI EMIL.

## Kossuth.

Budapest, szeptember 18.

(v.) A vajudó khaosz kilövelte izzó méhéből tündöklő magzatát, és megszületett az első csillag. A csillag-emberek, a lángelmék is így jönnek a világra: összeomló korszakok koznikus kódének viharos gomolygása közben szüli őket az új szellemtől megtermékenyített világtörténelem. És jövetelük új ragyogást vált a régi homály helyére, új pályákba lóditja a kisiklott erőket, sugaras keringésre kényszeríti az imént még szabály nélkül kóválygó, vak ósanyagot.

Száz évvel ezelőtt a monoki Kossuth-kurián ilyen csillag-ember született. Megszületett az, akit egy egész nemzet türelmetlenül hívott, bízva várt és buzgóan remélt. Akinek bölcsőjét egy összeomlott kor koporsójából faragta a történelem géniusza. Akinek lehellete egy sokszázados mult romladékait volt elfuvandó. S akinek gondolata gazdag tartalmat öntött az alig felvirradt új évszázadba.

Ma száz eszendeje megisméltődött e földön a *logosz* csodája. A monoki bölcsőben ott gyűgyögött az Ige, mely a diadalmas felszabadulást, a magasztos megváltást volt előbb hirdető, majd kivivandó e nemzet számára. Mikor az őszi szellő szárnyára vette e csecsemő első hangját, rabblinusz zörgött az alélt magyar népek testén-lelkén s korhadt államisága sívár hajlékában nyomorultul tepedt a magyar haza. És kilenc évtizeddel később, hogy az ő utolsó hörgését hozta közbékn remegő szárnyain a tavaszi szél, egy büszkén viruló, ifjú erőtlő duzzadó, szabad intézmények közt szabadon fejlődő honborult gyászba ravalánál. Azt a rabláncot ő törte szét; azt az ájult dermetséget ő üzte el; azt a korhadt hajlékot ő bontotta le; azt a sívár tepedést ő gyógyította meg. Az új Magyarországot, a világtörténet e legcsodásabb csodáját az ő tüzelekből elővillant lángszózat alkotta meg: — s a világ hódolva bámolta benne a *logosz* erejét, az Ige teremtő hatalmát.

Sirja mellé állva, amint visszanézünk bölcsőjére s tekintetünk végigfut az uton, amelyen az ő élete haladt, szinte elkábulunk alakja emberfeletti méretein, elméje merész röptén, lelkének acélos erején, akarata ellenállhatatlan hatalmán. A történetírónak a költőtől kell áhítatot kölcsönkérnie, hogy felmérhesse az ő értékét. A költőnek a históriából kell lelkesedést merítenie, hogy dalba öntesse az ő nagyságát. Adjátok Apolló lantját Clio kezébe, vagy ültessétek Apollót Clio ércábrái elé, ha méltón akarjátok megörökíteni az ő dicsőségét.

Mikor ránk borult a zsarnoki nyomás éjszakája, ő volt a mi édes pítymallatunk, amely hogy derengeni kezdett, megszólaltak a szabadság pacsirtái, hogy felköltsek a szunynyadó nemzetet s hirdessék neki a győzelmes hajnal nyilását.

Mikor a mult nem akart meghalni, hogy átengedje a helyet az új idők új szellemének, ő volt az a fenséges fürgeteg, mely romboló fuvalatával elsöpörte, gyújtó villámaival elemészette, zugó áradatával elmosta a rendiség maradékait.

Mikor a feudális szellem felszedte sátorfáit s a megszűnt régi intézmények helyébe egy új világot kellett hevenyészni, ő volt az építőmester, aki máról holnapra megtervezte, fel is építette az új Magyarországot s a kiváltások szuvas kunyhója helyén díszes palotát emelt a szabad magyar polgárnemzet államának.

És mikor az önkény álnoksága orozva vetette magát hatalmának egész gyilkos sulyával az alig kivivott szabadságra, ő volt a nemzet felriadó lelkiismerete, a megsebzett nemzeti büszkeség felfegyverzője, a halálra szánt védelem gyújtó szavu apostola és vakakaratu szervezője.

Költő, próféta és hős volt ő egy személyben. Költő, ki meg merete álmodni egy rab nemzet dicsőséges szabadságát. Próféta, ki jóslatként hirdette képzeletének merész

álmaikat. És hős, ki diadalmasan tudott küzdeni profeciája megvalósulásáért.

Ki őt nekünk küldted vezető szövétnekül, ki általa hirdettetted e nemzetnek a felszabadulás teremtő igéjét, légy áldva e jóságos végcsédesért, magyarok hatalmas Istene. Lám, zugolódo panaszkodás nélkül zarandoklunk im sirnantjához, s onnan hangzanak fel Hozzád háláadó zsolozsmáink, hogy *elt*, hogy nekünk élt e megdicsőült fiad. Sugárzó emléke örökkön örökké fog élni a magyar szivekben. Szabadságunk, nemzeti létünk, büszke haladásunk, nemes törekvéseink, mindaz, ami a magyar nemzet lelkének legdrágább kincse, az ő hagyatéka gyanánt fog fiuról-fura szállani s e honért rebegett imáikba szerető szívek fogják az ő nevét belefoglalni az egymást követő ivadékok. Amen.

## BELFÖLD

**A király elismerése a honvédségnek.** A király a sasvári hadgyakorlatok befejezése alkalmából a következő kéziratot intézte *József főherceg*hez, a m. kir. honvédség főparancsnokához:

Kedves rokonom, *József főherceg* ur! Magyarország nyugati részében imént befejezett nagyobb hadgyakorlatok alkalmával magyar honvédségemnek ezeken résztvevő csapatai harerateremttségüket és azoknak vezérei személyesüket bizonyították. Ezen eredménynek, amelyért kedvességed kiváló érdemeket szerzett magának, örvendve, teljes megelégedésemet fejezem ki és meghagynom kedvességednek, hogy ezt közzétgye. Kelt *Sasváron*, 1902. évi szeptember hó 17-ikén.

FERENC JÓZSEF, s. k.

*Sasvárról* táviratozzák, hogy a hadgyakorlatban résztvevő katonaságot már az utolsó emberig elszállították. A hadgyakorlat helyéről egy nap alatt *nyolcvanöt* különvonat indult, amely 67.419 emberrel, 13.849 lovat és 272 társzerket szállított el 64 helyőrségi állomásra.

**Apponyi Albert** Budapestben. Gróf *Apponyi Albert*, a képviselőház elnöke ma reggel a fővárosba érkezett hogy a képviselőket holnap a Kossuth-ünnepre vezesse. Ma délután az új parlamenti épületben volt s szombaton utazik vissza Eberhardra.

## TÁRCA

## Száz év.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: *új. Abrányi Kornél.*

Akik azt állítják, hogy a *Bonaparte Napoleon* pályafutásához nem volt elég a zseni és a szerencse, hanem még a „grand nation” is kellett, akik azt erősítik, hogy ugyanaz a pályafutás Franciaországon kívül semmiféle más országban nem lett volna lehetséges: — azok föl fognak hagyni a vitakozással, ha végig pillantják a *Kossuth* Lajos pályafutását. Sőt ha párhuzamba helyezik a viszonyokat, melyek közt e két férfiú az ismeretlenség homályából kibontakozott, ha párhuzamba teszik az esélyeket és az eszközöket, melyekkel e két férfiú a maga céljaira rendelkezhetett: el fogják ismerni, hogy a *Kossuth* Lajos pályafutása nemcsak szebb és nemesebb, de még mint egyéni karrier is bámulatosabb, mint a nagy *Napoleoné*.

Ime a száraz tények; a völgyből a hegytetőig.

Él 1830-iki országgyűlés végén Zemplén-megye követi báró *Vay* Miklós és *Sermyay* Antal ellentétesen szavaztak az unjonmegajánlás kérdésében. A kormány 28 ezer unjocot kért, s báró *Vay* Miklós, a többséggel együtt, ezenfelül még huszezer unjocot is megszavazott. Ez ellen Zemplénmegye rendei fölzdutáltak; rosszálták báró *Vay* Miklós eljárását s jegyzőkönyvileg kimondták, hogy: „*Főrendtől többé nem választanak követet.*” Ezen a zajos közgyűlésen tűnt fel először a 28 éves

*Kossuth* Lajos, akiről addig nem tudtak többet, mint hogy szerénysorsu köz- és váltóüggyvéd s hogy kliensei közé tartoztak az *Andrássyak* is, kikkel azonban bizonyos ügyvédi leszámolás miatt meg-hasonlott. Más címe nem is volt, mint „*üggyvéd ur*”. S ezt a címét sokan a főrangú aulikusok közül még akkor sem engedték el neki, mikor az egykori ügyvéd tizennyolc évvel későbbben már az ország kormányzója lett. S ugyanezek tanácsolták az uralkodóháznak, hogy az „*üggyvéd urral*” még akkor se álljon szóba, amikor az „*üggyvéd ur*” már az egész magyar nemzetet képviselte és személyesítette.

Két évvel későbbben az első szereplés után az „*üggyvéd ur*”, mint valamely „*távollevő főrendű követ*” *Pozsonyban* jelent meg, s ott éppen akkor volt szó arról az abszurdumról, hogy az országgyűlés vitáiról abszolúte nem nyerhet az ország tudomást másként, mint az utólagos követi jelentések alakjában. Mert sem a tárgyalások nem nyilvánosak, sem azokról napló nem vezetetik. Ezzel szemben némelyek azt akarták, hogy *Bertha* Sándor, aki az 1830-iki országgyűlés történetét kivonatosan elkészítette, de munkáját a helytartótanács egyszerűen konfiskálta, nyújtson be a rendekhez egy folyamodást, s ha arra kedvező választ kap, e jogon nyomtassa ki kéziratát. *Wesselenyi* pedig ugyanakkor egy *köirás* intézetnek megvételét, s a nyomtatás rögtön megkezdését ajánlotta. A többségnek azonban, mely az összejutóközéstartól félt, ez a provokáló javaslat nem tetszett, s abban állapotodt meg, hogy a kerületi ülések naplója kézirati másolatokban küldessék a megyékhez, s hogy e naplókat *Kölcsey* szerkeszse. Ezt a megbízást azonban *Kölcsey* nem vállalta. Ekkor fordult a „*tanácsközmény*”

figyelme egy újabb ajánlat felé, melyet *Kossuth* Lajos „*üggyvéd*” és *Orosz* *József* „*iró*” nyújtottak be, s melyben az a tetszetős gondolat merült föl, hogy a szerkesztéshez *két gyorsíró* is alkalmazzanak. Az ajánlat tetszett; csak hogy rögtön megakadt a pénzkérdésben. Mert a költségeket aláírások útján kell vala fedezni. S a pénzbeli áldozatokat még azok sem kedvelték, akik életüket és vérüket szívesen áldozták fel. Az „*üggyvéd urnak*” azonban rögtön egy jó ötlete támadt. Látna az akadályokat és ismerve a magyar ember természetét, sietett elejteni az aláírások útján való gyűjtést, s már nem pénzt, hanem csak „*engedélyt*” kért arra, hogy addig is, míg majd egy nyomtatott hirlap jöhet létre, *előfizetés útján* írott és litográfia útján sokszorosított „*Országgyűlési tudósításokat*” indíthasson. Ah! és az engedély, mihelyt pénzbe nem került, készségesen adatott meg. S az „*üggyvéd urból*” így lőn „*Országgyűlési tudósító*”.

De milyen országgyűlési tudósítások voltak ezek! Alighogy a tudósítások megkezdődtek, a kormány rögtön lefoglalta a litográfiát. Most már tehát csak *kéziratban* lehetett a tudósításokat sokszorozni. De a „*szerkesztő ur*” gyakorlati leleménye és vas erélye ezen is kifogott. Fölhasználta céljaira a lelkes országgyűlési ifjuságot s egy egész sereg jurátusnak egyszerre mondogta tollba az országgyűlésen elhangzott beszédeket. S ezek a beszédek egészen mássá váltak a *Kossuth* Lajos keze között, mint a valóságban voltak. S olyan beszédek is, melyek éppen semmi benyomást sem tettek a *hallgatóságra*, óriási hatást tudtak gyakorolni az *olvasókra*. Mert mindenik beszédben, mely a szabadelvű és a radikális irányban mondatott, a „*szerkesztő ur*” a maga egész lelkét



**A Ssterényi-Györffy-ügy.** Ssterényi József miniszteri tanácsos ellen az Engel Kálmán főnöke ügyében saját kérelmére elrendelt fegyelmi vizsgálat közeledik befejezéséhez. Cseöke Ferenc miniszteri tanácsos, vizsgálóbiztos előreláthatólag még e héten befejezi a vizsgálatot és ennek iratait már szombaton átadhatja Láng Lajos kereskedelmi miniszternek, ki a maga részéről is sürgeti az ügy befejezését. A miniszter a vizsgálat iratait az eddigi gyakorlat szerint valószínűleg azonnal átadja a fegyelmi tanácsnak, melynek tagjai: gróf Wickenburg Márk államtitkár, elnök, Reviczky Konrád és Abonyi Emil miniszteri tanácsosok. A fegyelmi tanács, ha kimerítve látja a vizsgálatot, azonnal meghozza ítéletét, különben pótvizsgálat megjejtése végett visszaadja a vizsgálóbiztosnak az ügyet és csak a pótvizsgálat eredményének bevéára után hoz ítéletet. A jövő hét folyamán mindenesetre döntésre kerül ez a fegyelmi ügy, melynek kimenetelét széles körökben feszült érdeklődéssel várják.

**Az állami lelencházak.** Az állami gyermekmenhelyek részére alkalmas telkek megszerzése iránt egyes városoknál tárgyalásokat folytat a belügyminisztérium. E tárgyalásokat Szegeden, Szombathelyen, Nagyváradon már sikeresen befejezték. A belügyminisztériumban már el is készültek a szegedi, szombathelyi és nagyváradai állami lelencházak épületének tervai és azokat műszaki felülvizsgálat végett teltereszítették a kereskedelmi minisztériumban. A nagyváradai lelencház tervét is épületeit a kereskedelmi minisztérium műszaki tanácsa már helyben is hagyta és így Nagyváradon nemokára hozzáfognak az építkezéshez. Énnéltozva előreláthatólag Nagyváradon nyílik meg majd a legelső állami gyermekmenhely. Miután a többi városoknál folytatott tárgyalások szintén sikerrel bíztak, ezen az alapon az illető kizsme t telkekre való tekintettel az épületek tervét már most előkészítik, hogy ezzel is gyorsítsák az állami lelencházintézmény életbeléptetését.

**A jövő évi költségvetés.** A pénzügyminisztériumban javában folyik a jövő évi állami költségvetésnek összeállításása s rövid időn belül meg is lesz. Bár a jövő évi költségvetés előkészítési munkálatai az idén tovább tartottak, a költségvetés mégis idejében elkészült és a szokásos időben, a képviselőház első ülésének egyikén, a múlt évi zárszámadásokkal együtt be fogják nyújtani a képviselőháznak.

**Megőafolt lemondási hír.** A bécsi *Morgenzeitung* azt írta, hogy a horvát országgyűlés szeb nemzetiségű elnöke, Gyurgjevics Viszók a zágrábi zavargások miatt lemond arról az állásról. Az *Agramer Zeitung*, mint Zágrábról táviratozzák, koholmánynak jelenti ki a bécsi lap híreit.

belelehelte. A későbbi Kossuth Lajos már akkor elkezdett szónokolni, csak hogy a — mások neve alatt. A „szerkesztő ur“ csak a nyers anyagot vette át az egyes szónokoktól s ezt a nyers anyagot ő faragta ki a saját teremtő művészetével. Még a legszárzabb tárgy iránt is oly érdeklődést tudott kelteni, mintha azon fordult volna meg az ország sorsa. Az így szerkesztett országgyűlési tudósítások tehát rohamosan terjedtek és hódítottak. A szónokok büszkék voltak a saját beszédeikre és mind többen szónokoltak, hogy az országgyűlési tudósításokban pompázhassanak. Így kapta kezébe az országgyűlés vezetését Kossuth Lajos, már mint egyszerű „tudósító.“ S habár az Országgyűlési tudósításoknak a költséges ár miatt csak mintegy száz előfizetőjük volt is, de ezek sorában állott minden megye, minden város és minden kaszinó egylet. S így ezek a tudósítások, melyek hetenkint kétszer jelentek meg, ezek és ezek kezeln forogtak. S így támadt ezek nyomán csakhamar közvélemény s így télt meg az egész ország a hivatalos cenzura és a nyilvánosság kizárása dacára az országgyűlési viták tartalmával. Sőt mikor Szatmármegye, egy reakciós áramlat következtében, visszahívta Kőlcsey Ferencet s mikor e miatt az „Országgyűlési tudósítások“ gyászkeretben jelentek meg, — az egész ország viszhangozt a szatmári határozat elleni megvetéstől és felháborodástól. S ennek a nagy erkölcsi areulítésnek lehet betudni, hogy Szatmármegye sietett is lemosni magáról ezt a szégyent, és tíz évvel későbben ő terjesztette fel az országgyűlés elé azt a híres tizenkét pontot, mely a márciusi 12 pontot hat évvel előzte meg. Az Országgyűlési tudósítások hatása alatt

A beruházási törvény. Azzal az újsághírrel szemben, hogy a beruházásokról szóló javaslatot a költségvetéssel kapcsolatosan terjesztették be, jé hitatalosan azt jelentik, hogy a benyújtás időpontja még nincs eldöntve.

**A tengerszem bírósága.** Bécsből táviratozzák, hogy a tengerszem ügyében választott nemzetközi bíróság tiszteletére Koerber miniszterelnök ma villásreggeli adott, amelyen Goluchowski külügyminiszter, gróf Szechényi Gyula magyar, s Harll és Pientak osztrák miniszterek is jelen voltak.

## Kossuth Lajos emlékezete.

Budapest, szeptember 18.

Ünnepe van a magyar nemzetnek holnap Kossuth Lajos századik születése napján és a paloták és kunyhók ablakából a hazaszeretet oltárának tüze ragyogja be e földet mindenfelé, ahol a nép magyar nyelven imádkozik Istenéhez. Nem a halottat siratjuk, mint nyolc esztendővel ezelőtt, a mikor örökre elémult az ajak, amelynek szavára egykor seregek kelttek ki a földből, de a Tedeum magasztos imája kél a templomná lett országban, hogy a Gondviselés nekünk adta őt olyan időben, amikor a nemzetnek erőlenül hanyatlott alá hite és reménye és néma csüggedéssel várta a romoru halált, amely népek millióinak szemében gyászkönyvet fakaszt. A nagy napon ünnepi pihenőt adott a magyar nemzet és lelkében, ahogy meglevendenek Kossuth Lajos fényes tettei, csodás sikerei, leborulunk nagysága előtt és áldjuk a Gondviselést, hogy a lángelme halhatatlan emlékében egy érzs hatja a magyar föld minden hü fiának lelkét: szeretni a hazát, úgy, mint Kossuth Lajos szerette.

### A fővárosban.

A magyar fővárosban nyilvánul meg természetesen a leglényesebben a magyar nép hazafias kegyete és mindenütt látni a polgárság buzgólkodását, hogy a főváros külső képe méltónak mutakozzék a holnapi ünnep jelentőségéhez. Az utcákon erősen tör elő az utcai élet szürkeségéből az éles nemzetiszíni háromszín és minden házról sok-sok trikolor lengése emeli az ünnepi hangulatot. A boltablakokban nemzetiszíni drapériák közt Kossuth Lajosnak sokféle új öntésű mellszobra jelent meg. Legtöbbszö hevenyészett munka ugyan, de a szebb üzletekben igen szép, művészi izlésű mellszobrok lehet látni. Lépten-nyomon Kossuth arcképeket, Kossuth-érmekeket kínálnak és az ifjuság kokárdásan jelenik meg az utcákon és szeméből a lobbanékony sziv melege árad felénk, amely lelkesedésbe hozza az öreg lelkeket is.

tehát a közszellem oly rohamosan ébredett, hogy amily mértékben növekedett a Kossuth Lajos népszerűsége, oly mértékben ébredt föl a kormány és a reakciós tábor félelme és gyűlölete is. De ez is a Kossuth Lajos szerencsége volt. Mert az az emelkedés, melyet népszerűsége nyújtott neki, messze eltörpül ahhoz képest, melyet később minden oldalról való üldöztetésének köszönhetett.

Eközben eltelt négy év. S Kossuth Lajos, mihelyt érezte, hogy az Országgyűlési tudósítások által sikerült fölírni a közszellemet, rögtön annak is szükségét érezte, hogy az így fölirzott közszellemet ne csak ébren tartsa, hanem szervezze is. S miután az Országgyűlési tudósítások csak az országgyűlés együttléte alatt jelenhettek meg, — elhatározta, hogy tudósításait, persze más alakban, az országgyűlés szétoszlása után is folytatni fogja. Azokkal az összeköttetésekkel, melyeket az Országgyűlési tudósítások által szerzett, már akkor könnyű vala ezt keresztülvinnie. Lakását tehát Pozsonyból Pestre tette át s Pesten indította meg a *Törvényhatósági tudósításokat*. Az ország minden megyéjéből, a legügyesebb levelezőket szervezte meg, vezetői kezdte a törvényhatósági mozgalmakat is. S mivel a Törvényhatósági tudósítások hatása még nagyobb, még terjedtebb lön, mint az Országgyűlési tudósításoké, tehát a kormány, amely látta a növekvő veszélyt, eljöttnek látta az időt is, hogy a nyílt erőszak terére lépjen. Kossuth egyszer megkísérelte könyomatban küldeni szét lapja példányait, de a kormány rögtön lefoglalta, sőt még az írott példányoknak postán való szétküldését is megtiltotta. De ez a rendszabály nem vezetett célhoz. Mert amint a megyék arról értesültek, hajduka által szél-

(Az újságírók Kossuth-ünnepe.)

Az ünnepségek sorát ma nyitotta meg a *Budapesti Újságírók Egyesülete*, amely oly hiven ápolja a nemzet nagyjainak emlékét. Az újságírók csaknem teljes számmal jelentek meg a főlemlő ünnepen, büszkén gondolva rá, hogy Kossuth Lajos mint újságíró kezdte meg azt a tüneményes pályát, mely elvitte őt egy megesodott magaslatra.

A közgyűlést Fészi József elnök nyitotta meg a következők beszédével:

A legelső és legnagyobb magyar újságíró magasztos emlékének ünneplésére szánt e rendkívüli közgyűlést hazafias áhitattal szívbemen nyitom meg, A magyar újságírók lelkesen és ihletten szállnak le a honfiai kegyelet kínosbányáiba, hogy felhozván onnét e nemzet mélyeséges haláljának és soha nem szűnő kegyeletének nemes ércét, e szinaranyból állítsanak az idők véghetetlen országutján határjelet, mely azt hirdeli, hogy egy teljes évszázad zajlott le Kossuth Lajos születése óta.

Hogy a nemzet mit érez e fordulón, azt mi elmondjuk a legközelebbi órákban egyebütt: a nagy nyilvánosság szöszékén. Itt a magunk óhének hajlékában, mielőtt a nemzet nagy és egyetemes érzésének tolmácsolására indulnánk, arról essék szerető megemlékezés, hogy mit érzünk e napon mi magunk, a halhatatlan dicsőségű mester csekély tanítványai.

Mert a magyar sajtó története az ő életének történetével kezdődik. Ennek a magyar sajtónak, amely nemcsak eseményeket jegyez fel, hanem elveket is hirdet, meggyőződéseket is fakaszt, lelkiismereteket is acéol, mely fátkya és ösvény egyszerre, fátkya, mely a nemzetnek világít, ösvény, mely hazánkat a politikai és kulturai haladás irányába vezérli, — ennek a modern sajtónak ő volt a megteremtője és a legfőképesebb mivelője. A száraz krónikába, mely az ő eljövételéig siralmasan tenget, az ő génusza öntött lelkesedni és lelkesíteni tudó lelket. Az újságot ő kapcsolta bele a nemzet lelkiismeretébe. A nyomtatott szó nyilvánosságát ő tette a nemzeti lélek szükségletévé s a nemzeti élet döntő jelentőségű szervévé.

Az ő lánglelkéből áradt ki legelőszőr a hatalmas ige, melyet ugyancsak az ő vasenergiája váltott át később a feladatának öntudatára ébredő, ifju szabadságrért elszántan sikra szálló, önálló léteért országalmódóra küzdő magyar nemzet hatalmas cselekedetévé.

A mi szorgalmunk, buzgóságunk, munkáló lelkesedésünk egy polturányival sem gyarapította a nemzeti nyilvánosságnak azt a mesés kínosét, amelyet Kossuth Lajos, a mi örök dicsőségű atyamesterünk szerzett e hon számára. Mi csakis az ő hagyatékát kezeljük tovább; ő tanít minket még ma is a forma nemességére, a gondolat lendületére, az előadás szingazdaságára s a honszeretet lelkes kultuzára, Ha mögötte haladunk, ennek csupán a magunk gyar-

littatják a lapokat rendeltetésük helyére. Így lön a Kossuth írott lapja a reformpártot összetartó szellemi kápos — s ezen az uton jöttek létre az összes megyékben azok az *egységes határozatok*, melyekkel (mint az elfogott ifjak védelmének ügyében) még a kormánynak is számolnia kellett.

A kormány azonban, mely a Kossuth bátorságával és leleményességével szemben tehetetlen volt, már tájtékozott dühében. S miután a Kossuth írott lapjához a cenzura utján nem férhetett, elhatározta, hogy nyílt erőszakkal fogja e veszedelmes lapot megsemmisíteni. Ebből eleinte országos fölháborodás lett. Pestmegye az összes törvényhatóságok oltalma alá helyezte a Kossuth vállalatát, s ehhez hozzájárultak a többi megyék is. Nem volt más ut a kormányra nézve, mint egyszerűen elfogatni és börtönre vetni Kossuth Lajost. Megtörtént 1837-ben. Eitős József királyi ügyész fogta el Kossuth Lajost 1837 május egy éjjelén a budai Svábhegyen. A törvénytelen elfogatást hasonló eljárás követte. Egy évig tartott a vizsgálat, mely idő alatt Kossuth Lajosnak sem irni, sem olvasni valót nem adtak s látogatót sem fogadhatott. Megváltás volt reá nézve még az önkényes és igazságtalan ítélet is, mely három évre szözlött, (a hétszemélyes tábla még egy évvel megoldotta), mert fogságában most már könyveket és írószereket is adtak neki.

Igy szüntek meg a Törvényhatósági tudósítások s így tették el láb alól a „szerkesztő urat.“ — De vajjon célt értek-e? Kossuth Lajos nem örült meg a börtönben, mint szegény Lovassy László, hanem nyelveket tanult s kiképezte magát mindazokban a politikai és gazdasági tado-

landósága az oka. De hogy amaz ideál felé törek-  
szünk ma is, és fognak törekedni az utánunk jöven-  
dők is, amelyet az ő mesés tökéletessége valósított  
meg, ez az ő génuszának az időkkel dacoló ragyogó  
sikere s egyben az ő korszakok érdeme. Bajtársaim  
a magyar nyelv művelésében, a magyar gondolat  
ápolásában s a magyar nemzeti érzés élesztésében!  
Forduljunk minden áhitatunkkal Kossuth Lajos meg-  
dicsőült alakja felé és szenteljék neki a kegyeletos  
emlékezőnek ezt az ihletett óráját.

Zugó élnzés és taps hangzott föl a nagyhatású  
beszédre, de aztán mély csendben fogott bele Mezei  
Ernő, az ünnepi szónok a következő emlékbeszédbe:

Mi hírlapírók teljes szívvel, benső lélekkel ün-  
nepeljük Kossuth Lajosban az igazi nagyságot, legdi-  
csőbb elődünket. A mi kritikai szemünk előtt tisztán,  
világosan, minden mítikus hozzátevé nélkül áll az ő  
nagyja, mégis mily csodálatos tünényképp, szinte  
titokteljes derengéssel vonult fel a hírlapíró Kossuth  
hazánk fölött. Mondjunk ki egy szót: a szellemnek  
hatalma volt ez. Minden időben a világ dolgai körül  
az emberiség sorsának elintézésében nagy jelentősége  
volt a szellemi erőnek, a tehetség hatalmának. Még a  
tisztá gondolat is, habár láthatatlan utakon, végered-  
ményben beolyást gyakorol a gyakorlati életre, a  
politikára, a törvényhozásra. De soha előbb a magyar  
történelem nem mutatta fel példáját annak, hogy va-  
laki akit pályája kezdetén az életviszonyok szerény  
nyomása között az ismeretlenség homálya környez-  
te, pusztán az írói tollból kisugárzó eszmék fényé-  
ben szellemi tehetségének varázsával közvetlenül egy  
nemzet vezérévé váljék, a közölköz menetet befolyá-  
solja és végül a külső hatalom birtokát is elnyerje.

Mielőtt a demokrácia követeléseit az intézmé-  
nyekben megvalósította volna, Kossuth Lajos már  
személyében érvényesítette és elismertette a szellemi  
felsőbbeséget, a lángelmének nagy természetes jogát a  
milliók vezetésére. Mily hasonlíthatatlanul nemes mó-  
don lépett be ez az új hatalom, a hírlapírónak hatalma  
a magyar közéletbe.

Azt a zengzengő, hajlékony gazdag nyelvet, mely  
let iradalmunk ujkorii föllendülése, Kazinczy, Kölcsey,  
Vörösmarty munkája megteremtett, Kossuth Lajos  
Orpheusnak varázshedgejűként zendítette meg a ma-  
gyar közéletben. Zengésétől melegebb lett egyzserre a  
nyilvánosság levegője, az önzésk sokszázados jege,  
amely a társadalom kasziszervezetét befedte,  
egyszerre olvadásnak indult, az új igazságok mint  
zugó patakok rohantak a völgyekbe, ahová ennek a  
tollnak a varázsa hatolt. Fényes világosság támadt  
a lelkekben, nagylelkűség hajtott ki a szívekől.

Bár szelleme a legmerészebb vezetéssel új látó-  
határok felé tört, bár apostoli ihlettel mindenkor a  
jognélküli tömegért, az elhagyott milliókért szállott  
sikra, soha az eszmei harc magasatos színvonaláról  
le nem tévedt, soha a demagógia salakot hányó mély-  
ségekbe le nem szállott. Ennek a hírlapi működésnek  
hatása volt az a páratlan látvány, amely Magyar-  
ország történelmének örök büszksége, hogy maga a  
kiváltságos osztály kitartó lelkesedéssel harcolt a köz-  
nép szabadságáért és a diadal napján nagyszerű ün-  
nemtágadással vette fel az alkotmány sáncaiba.

Nem terjeszkedek ki amaz eseményekre, Kossuth  
Lajos élete pályájának ama fordulataira, amelyek őt  
erejének leggyőzelmesebb ragyogásában, nagy hivatá-

sának teljes megnyilatkozásában mutatták be. Ezek  
fel vannak jegyezve a történelem lapjain, de mi reánk  
nézve nem esnek még abba a távlatba, hol csak a  
történelem nyugodt, tiszta, pártérdéktől ment világi-  
tása mond ítéletet.

De a történelem aktív hősen túl, ki a körülmé-  
nyek kénszere, vagy az egyéni vérmérsék sugallata  
szerint nagy tetteket vitt véghez, mindenkor látjuk a  
nagy prófétát, minden eszelevesén áttündöklök az  
eszményi cél, amelynek élete szentelve volt. Az isteni  
gondviselés szokatlan hosszú életkorral ajándékozta  
meg és ő ezt úgy élte végig, hogy minden szakából,  
minden változásából, hányattatásából, viszontagságai-  
ból, óriási tapasztalásából egy szent hagyomány, egy  
nagy tanítás, örök igazság sugározék nemzetének.

Mi az a tanítása, amely a magyar hazafiak kö-  
zött vita tárgya nem lehet? Mi különösen benne a mi  
közös örökségünk, mi a magyar hírlapíróké? Mert ez  
az első alap abban az erkölcsi viszonyban, amely  
mindnyájunkat a magyar közösség szolgálatába állít.  
Ez a számunkra rendelt hagyomány, a magyar haza  
szabadsága, a nemzet egysége, a magyar nép tel-  
jessége.

Tudom, sokszor kísérlik meg napjainkban, hogy  
ezeket az öreg jelszavakat is vitás tételekké tegyék.  
De nem kell-e minden létevértésket eloszlatni, mibelyt  
az ő emléke jelenik meg? Nem ő benne értjük-e meg  
mindnyájunk magunkat is, nem az ő alakjában fog-  
juk-e fel az egész magyar hírlapírás eszményi ösze-  
tartozását. Az ő szelleme fejezi ki mindazt, ami a nemzeti  
eszmének öszefoglaló, egyesítő ereje, fejezi ki még  
inkább azt ami a magyarság hódító és beolvasztó  
varázsa. Ő fejtette ki a nemzeti öntudatunk ama tel-  
jességét, amely öszefűzi a múltat a jövővel és a  
historiai hagyományunk erejét a demokratikus hala-  
dás igazságával. Ő értette meg mindnyájunkkal, hogy a  
48-iki átalakulás csak természetes továbbfejlesztése  
a nemzeti eszmének és a magyar demokrácia csak új  
megerősítése a magyarság historiai küldetésének.

A mi ünnepünk talán csak a legkisebb elenyé-  
sző mécses a nemzeti kegyeletnek fényözönében. De  
minekünk kik Kossuth Lajostól, mint ösüinktől származ-  
mazatjuk foglalkozásunk nemeslelvét, ez az ünne-  
pés szent fogadalmat is jelent. Fogadalmat, hogy  
mindgyikünk a maga kis körében és csekély ere-  
jével képest oly lélekkal teljesíti az örök nemzeti  
eszméért való szolgálatát, mint ahogy ő maga óriási  
lelatait teljesítette. Mily mély ériem a magyar nép  
főllóságában, amelyet a dal szerzte hangzott:

Kossuth Lajos azt izenté...

Kossuth Lajos üzenetét várja meg mindig né-  
pünk, annyi évvel halála után, hisz, hogy még jönnie  
kell az igazi, legnagyobb üzenetnek; a magyar nép  
a maga nagy hitében tudja, hogy az elkölözött szel-  
lem nem hagyhatja népét ezután sem utmutatás nél-  
kül. De kik lehetnek az ő üzenetének hordozói vívői?  
Kik mások, mint mi magyar hírlapírók, akik a köz-  
gondolkodást alakítjuk, kik meg nem szűnő munká-  
val közvetítjük az eszméket, vitátjuk a problémákat,  
vivjuk a küzdelmeket, melyeket korunknak lázas lük-  
tetése meg nem szűnően löv.

Oh, ha sokszor fászatónak, ridegnek, kimerítő-  
nek érezzük a mi hivatásunkat, ha az éjjeli munkának  
előségazása után kilépünk a halgatag utcákra és föl-  
zaklatotl idegenek szibongnak végig testi szerveze-  
tünkön, szívünket talán az élet gondjai nyomják, de  
lelkünket kétség ostromolja munkánk értéke, küzdel-

münk haszna felől: oh, akkor lássuk meg a csillagos  
magasságban Kossuth Lajos szellemét, ki onnét a  
végtelenségből, a szellemek, ösök honából a nemze-  
tünk elkölözött nagyjai, vértanúi között a legfelsőbb  
helyről beszél hozzánk és küldi velünk üzenetét a  
magyar népeknek.

Hirdessünk bár különböző meggyőződéseket, kép-  
viseljük bár különböző pártokat, övünk együtt ezeket a  
szent üzeneteket, hogy közös feladatunkon soha hiba ne  
essék és az egész magyar társadalmat minden ösz-  
tályt, minden felekezett, minden munkakört minden-  
kor öszgyűjtésüket legelőbb nemzeti eszméink oltára  
körüli. És ha az isteni végzet ismét oly órákat rendelne,  
amikor a nemzetnek a legóriásibb erőfeszítéssel kell  
létezőgáért sikra szállania, akkor is a mi radónk tobo-  
rozza össze és állítsa fegyverbe az egész egységes  
nemzeti táborot, hogy szőszerinti valósággyá váltsuk azt  
a végső üzenetet is, amelyről most az egész ország  
karéneke zongli:

Ha még egyszer azt izeni,  
Mindnyájunknak el kell menni.

Lelkesen megéljenezték a kiváló publicistát re-  
mek beszédének bejezése után és száz kéz nyult  
feléje, üdvözölve őt Kossuth Lajos pályájának gyö-  
nyörű méltatásáért. *Véssai József* és *Mezei Ernő* élteté-  
sével ért véget a közgyűlés.

(Az Iparegyesület diszgyűlése.)

Az Országos Iparegyesület igazgatósága ma dél-  
előtt lovag Falk Zsigmond elnöke alatt ülést tartott,  
melyet Kossuth Lajos, az egyesület alapítója és első  
igazgatója emlékeztetének szentelt. Az ülésen az igaz-  
gatóság tagjai teljes számban vettek részt, köztük:  
*Matkovics Sándor*, a végrehajtó-bizottság elnöke, *Gel-  
léri Mór* kir. tanácsos, igazgató, *Hegedűs Károly* kir.  
tan. felső-ipariszkolai igazgató, *Havas Sándor* gépgyá-  
ros, *Fischer Emil*, *Glik* Frigyes, *Sámul Ferenc* ipar-  
egyesületi ügyész, *Richter Antal* törvényszéki bíró, stb.

Lovag Falk Zsigmond elnök lendületes beszéd-  
del nyitotta meg az ülést:

Örömmünne, ugymond, ez a nap az egész ma-  
gyar nemzetnek, de különös jelentősége van egyle-  
tünkre nézve, amelynek Kossuth Lajos egyik alapítója,  
első igazgatója és éveken át fáradhatatlan előharcosa  
volt! Már a mult század negyvenes éveiben felismerte  
Kossuth a magyar ipar nagy jelentőségét és ő maga  
odaállt azt megteremteni és boldogulásáért küzdeni.

Az élénk tetszéssel fogadott elnöki megnyitót  
után *Thek* Endre tartotta meg emlékbeszédét Kossuth  
Lajos felett, Erkelesen változta Kossuthnak a magyar  
ipar körül kifejtett munkásságát és érdemeit. Leg-  
érdekesebb emlékbeszédének poétikus befejező része,  
mely így hangzik:

Száz éve annak, — így szól — hogy Kossuth  
Lajos született. Apostola volt a magyar iparnak és  
nemzete javára teremtője iparegyesületünknek. Felejt-  
hettelen lesz az ő neve az iparfejlesztés terén, le-  
gendaszzerűen fogják évezredekben keresztül hirdetni  
azt az örök igazságot, hogy a nemzetek életképes-  
ségével csak azok bírnak, akik teljes odaadással tud-  
nak alkotni hazájukért, hogy ha a szerzetésziort  
életet elemeket nemzetünknek megmentik. Vajha ez az

mányokban, melyek az ügyvédi oklevél keretén  
messze tul estek. S azalatt, míg Kossuth Lajos a  
fogságban tanult és gondolkozott, azalatt az általa  
főlrázott közszellemben mind jobban érelődtek az  
eszmék, melyeknek ő volt a kertésze. A mindent  
gátló főrendiház nyomása alatt mindinkább  
terjedt az az érzés, hogy a nemzetet csak az elő-  
jogok fölláldozásával és csak az emberi jogok ki-  
terjesztésével lehet megmenteni; mert csak így  
lehet számára biztosítani azt az erőt, mely ellent-  
állhasson egyfelől a főrendiház, másfelől a bécsi  
kormány romboló nyomásának. Oly intenzív volt  
ez az érzés, hogy még magában a főrendiházban  
is megteremtette az ellenzékét, s ennek élén gróf  
Batthyányi Lajos, gróf Teleki László és gróf  
Pálffy József álltak. S mikor az általános amnesz-  
tia 1840-ben a Kossuth Lajos fogságának is  
véget vetett, Kossuth Lajos nagyobb nép-  
szerűséggel hagyta el börtönét, mint aminővel  
oda bement. S alig egy félve rá, hogy szabad-  
ságát visszanyerte, már nem pusztá kézzel állott  
a küzdő porondon, hanem a legerősebb fegyver-  
zettel, a Pesti Hírlappal a kezében.

Hogyan engedhette meg ugyanaz a kormány,  
mely Kossuth Lajos kezéből a Törvényhatósági  
tudósításokat kicsavarta és őt magát börtönre ve-  
tette? Ah! ez nagyon érdekes, sőt mulattató! —  
A dolog úgy történt, hogy *Landerer* pesti nyom-  
dász, aki üzletén kívül még a bécsi titkos rendő-  
ségnek is tagja volt, felsőbb helyről egyenes fel-  
szólítást kapott arra, hogy egy politikai hírlap  
kiadására kérjen engedélyt s szerkesztőt nyerje  
meg a fogságából éppen kiszabadult s népszerű-  
ségének zenitjén áll *Kossuth* Lajost. Ebben a  
komplotban *Wirkner* Lajos udvari titkár  
volt a *faiseur* és *Metternich* volt a főintéző.

Ugy képzelték, hogy Kossuthot ezáltal kelep-  
cebe csalják, s elejét veszik annak, hogy ő maga  
indítson lapot. Talán arra is számítottak, hogy a  
fogság megpuhította s hogy könnyű lesz vele  
elbánni egy olyan kiadónak, akivel a bécsi  
titkos rendőrség rendelkezik. Látta-e Kossuth a  
neki felállított kelepce? — mellékes. Elfogadta a  
felajánlott szerkesztői állást, s lapját az első idő-  
ben oly bámulatos mérséklettel szerkesztette, hogy  
még *Metternich* is meg volt elégedve vele. De  
akármennyire mérsékelt volt is Bécs irányában  
Kossuth Lajos, annál mélyebben nyult bele azokba  
a kérdésekbe, melyek a demokratikus haladás és  
a nemzeti egység céljait szolgálták. S ugyanazt,  
amit *Metternich* nem látott veszélyesnek, annál  
ijesztőbbnek tartották a konzervatív-párt  
vezetői, hanem még gróf *Széchenyi István* is, akit a  
Kossuth iránti féltékenysége és utóbb nyílt ellensé-  
geskedése sodort bele abba, hogy mindazt, amiben a  
nemzet ébresztője volt s amiben a demokratikus  
ideál csiráit ő ültette a nemzet szívébe, nyíltan  
dejaválja. A majorátusok eltörlése, az egyházak  
szabadsága, a protestánsok jogai, a jobbágyok  
felszabadítása és az új elemek teremtése s befoga-  
dása, melyekért Kossuth Lajos küzdött, mind-  
megannyi szálka volt a konzervatívok szemében.  
Nem tudták elviselni, hogy *Kossuth* Lajos, a bir-  
tokatlan prókator és egyszerű újságíró, akarjon  
törvényt szabni a született tekintélyek szá-  
mára; s hogy igéző szuggerálása által nem-  
csak a középneveltséget, hanem még a „kis  
embereket” is elvonja a nagybirtok befolyása  
és vezetése alól. És megkezdődött a Kossuth ül-  
dözése és rágalmozása, fizetett tollak segítségével.  
De Kossuth Lajos mindezek alatt csak nőt és  
erősödött. Semmiféle cselnek s ármánynak nem si-

került Kossuthot utjából kilökní, s terveiben meg-  
zavarni. Hiába állították föl ellenében a faj tisz-  
taságának és szupremációjának elvét, — a Kossuth  
demokratikus nemzeti egysége jobban hódított.  
Hiába vetették magukat a konzervatívok a mező-  
gazdasági érdekek kultuszára, — a Kossuth  
iparpártolási és kereskedelemfejlesztési eszméi  
magukkal ragadták a közvéleményt. Hiába  
ütötték ki Kossuth kezéből három év mulva a  
Pesti Hírlapot, — mert már akkor Kossuth a  
védegyeleti mozgalom élén állott, mely nemcsak a  
középneveltséget, hanem a nemzeti arisztokráciát  
is magával ragadta. Hiába nem engedték Kossuth  
Lajost bejutni az országgyűlésbe, — ő követi meg-  
bízás nélkül is vezére volt már a szabadelví  
ellenzéknek. Sőt éppen azáltal, hogy az 1843-iki  
országgyűlésre be nem engedték, (amikor még  
Deák Ferencet is kibuktatta a *Forintos-féle* nemesi  
reakció) — éppen azáltal biztosították Kossuth  
Lajosnak azt a szabad kezét, melylyel a védegye-  
leti agitáció vezethette s az akkori országgyűlés  
forrongó perpatvaraiiba belevagyulni nem volt  
kénytelen. Julius Caesar galliai hadjárata, amikor  
Caesar nemcsak harcolt és győzött, de a legyő-  
zöttekből szervezte és szaporította légióit, nem  
volt csodásabb s nem volt mesteribb, mint a  
Kossuth Lajos taktikája a negyvenes évek küz-  
delmében. Nem a közjogi kérdéseket toltá elő-  
térbe, hanem a gazdasági kérdéseket kapcsolta  
össze a magánjogi kérdésekkel. Nem a nemes-  
ség maroknyi csapatával akarta fölvenni a döntő  
küzdelmet Béccessel, hanem az egységes és  
összeforrott nemzet millióival. Előbb a demokrácia  
igazságainak kellett valósággyá válniok, hogy azután  
a nemzeti függetlenség igazi rajzenek napi-  
rendre. Így jutott Kossuth Lajos 1847-ig, amikor



shlet megszálán a hon minden gyermekét és igyekeznek felépíteni hazafias szeretettel azt a magyar vándorvárost, melynek keretén belül boldog lenne minden igaz hazafi azon tudat által, hogy a fény és jólét hazafias szeretetből fakadt és sugárak az örökké élő Kossuth Lajos szellemének erejével bírnak minden magyarra, hogy boldog és szabad legyen nemzetünk. Nem élt itt a földön alutlávli hűségben ragyogóbb alak Kossuthnál, aki munkásságra serkentő nemzetét, melyvel az előzhatta, hogy az a trón, amelyet a magyarok szeretete körülvesz, legyen hatalmas azon örökké tartó biztos támasz folytán, melyet milliók szívében óhajtott meghonosítani a munkából fakadó jólét alapján a szebb jövő, a haza és a trón dicsőségére; ezért létesítette 1842-ben egyesületünket a szabadságszerető nagylelkű Kossuth Lajos, kinek emléke éljen most és a messze jövőben közöttünk.

A lelkes éljenzással fogadott emlékbeszéd után a gyűlés elhatározta, hogy a Kossuth-mauzóleum alapkövének ünnepélyen testületileg részt vesz és a sirra koszorút helyez.

#### (A temetőben.)

A kerepesi-úti temető széles fasora, mentén sötétzöld cserfűzékkel ékesített árboconok leng a nemzet és a főváros háromszínű lobogója. Kossuth Lajos sírhelye körül pazar zászló- és drapéria-diszt látnak, maga a sírhely illatos virágokkal van gazdagon díszítve. A sírhelytől széles út vezet a mauzóleum fundamentumáig s a fekete márványból készült sírkövig, melyen aranybetűkkel ragyog Kossuth Lajos neve. A sírkő pázsittal futtatott dombon van elhelyezve, virágokkal ékített, galyakkal, fűzékkel futtatott kis sátor alatt. A széles tisztás előtt, mely Kossuth Lajos örök nyughelye lesz, pompás és izéletes diadalparádát emeltet a főváros. Köröskörül pazar zászlódísz, guirlandok és fűzék. A kis dombbal szemközti, balról, szónoki emelvény van, jobbfele szép sátor készül az ünnepségen résztvevő notabilitások számára. A sátor mögött, a Kőbányai-úthoz vezető fásor mentén, árboconok cifra zászlók lengenek. A temetőben déltájban még lázas munka folyik s mire a díszítési munkálatokat elvégzik, semmi kétség, hogy az ünnep színhelye méltó lesz a nemzet kegyelet és magasztos ünnepéhez.

A sirra már eddig sok száz koszoru érkezett, igazi remekei a kertésznek.

A főváros tanácsa nem rendelte el hivatalosan, hogy a főváros hivatalaiban holnap hivatalos óra nem lesz, hanem minden tisztviselőnek teiszására bízta, hogy tart-e hivatali, vagy sem. Együttal elrendelte a lánás, hogy a Kossuth-ünnep alkalmából az összes vásárosarnokok és földűt vásár, délelőtti 12 órától este 6 óráig zárva legyen; a Dunaparton levő időszaki piac pedig déli 12 órától 5 óráig szüneteljen.

A honvédelmi miniszter a délután négyórakor diszkurzonlára sorakoztatta Szentimrey Kálmán menház-

parancsnok a menházban lakó 48/49-iki aggharosoakat. A parancsnok szép és lelkes szavakkal méltatta a holnapi nagy nap jelentőségét s felhívta a bajtársakat, hogy minél nagyobb számmal vegyenek részt a holnapi emlékünnepon. Ezután kiosztotta az ünnepélyre készült érmeteket s bemutatatta azt a szép koszorút, amelyet a menház lakói saját összgyűjtött filéirekből készítettek. A koszorút négytagú küldöttség élén Szentimrey Kálmán parancsnok helyezi rövid beszéd kíséretében Kossuth sírjára.

Az erzsébetvárosi demokráta-kör ma este nagy lelkesedéssel ülte meg Kossuth százéves születése emlékünnepeit. A kör tágas díszterme az alkalomra zsutolásiag megtelt. Az ünnepély áldomással kezdődött, mely alkalommal beszédeket mondtak Vásonyi Vilmos, Somogyi Lajos, Földiák Gyula, dr. Oláh Gyula, dr. Atzl Sándor. Áldomás közben leplezték le Kossuth életnagyságu arcképét, mely Kossuthot férfikorában ábrázolja. Ez alkalomból dr. Bródy Lajos ünnepi beszédet mondott, méltatta a nap jelentőségét s vonatkozásban a demokráciával, mint követendő példát állította oda a demokrátiát élő Kossuth személyét és az ő tetteit. A kör elhatározta, hogy Kossuth emlékére minden évben emlékünnepet ültnek, holnap testületileg részt vesznek a menetben és koszorút helyeznek a sirra. A mai estén ezenkívül megteremtették a „Kossuth jótékonyági alapot“.

A Magyar Jelszolgálat Hotel-Bank Kossuth Lajos születésének százados évfordulójá alkalmából holnap délelőtti 11 órától kezdve összes hivatalait zárva tartja.

A Kossuth-gyűmölcsfa ültető bizottság holnapi ünnepén, melyet a Baross-utcai Veres-éle kerti helységben tart meg, eredeti pont szerepel a programmon. Ez a pont a Kossuth-gyalázó rőpiratok ünnepélyes elvégzése.

#### A vidéken.

Kisebb fény, de a lelkesedésnek épp oly tisztá tize jellemzi a vidék ünnepelését is.

Igló városra már ma nagy lelkesedéssel ünnepele Kossuth Lajos születésének századik évfordulóját. A város két napon át zászlódíszben volt. Tegnap este fényesen kivilágították a várost, a gimnáziumi és a képezdi tanulóifjúság pedig lampionos menetet rendezett, amely alkalommal a 48-ban elesett honvédek emlékére emelt honvédszobornál a Himnuszt énekeltek. Utána egy tanuló alkalmi költeményt szavalt, egy másik pedig Rákosi Fohászát mondta el s végül a Századot énekeltek. Ma reggel az ágostai evangélikus, a római katolikus és az izraelita templomokban istentiszteleteket tartottak, amelyen a városi hatóság és az intézetek vettek részt. Valamennyi iskolában ünnepély volt alkalmi szavatokkal és dalokkal. Az összes istentiszteletek után a városházán diszkurzió volt, amelyen Polgarn Kornél polgármester szép emlékbeszédet mondott és Kossuth emlékeit jegyzőkönyvbe iktatták. Az üztelek egész délelőtt zárva voltak. Ha-

Akkoriban a szivarnak még szivola volt a neve.

Pompérval találkozik egyszer Vas Gereben a Rózsá-téren. Kérdezi Vas Gereben, melyik hát a jobb elnevezés: a „szivola“-e, vagy a „szivar“?

— Mindegy az, feleli János bácsi, aki akkor még fényes ifju volt.

— Már hogy volna az mindegy? pattogott Vas Gereben. Akkor mindegy a fuvar meg a fuvola is.

Ez a Pákh adomája jutott eszembe, s hogy elmondtam, a kormányzó jót kacagott rajta.

— No, most sem sokkal szerencsésebb szókat faragnak a magyar nyelvemvelők, szólt. De még hagyján a rossz alkotás! Kiszoríthatja a jobb. Hanem aggasztó az, hogy ezek az ifju urak elvesztették a magyar szórend iránt való helyes érzetüket. (Igy mondá.) Milyen nyakatekert, a nyelv dinamikáját felforgató, merőben német izü mondatfűzéseket olvasok a hazai újságlapokban! Hejh, hajh... de csak igazán beszélt!

— Sajnálom, hogy nem pipaszóval folyik a diskurzus, mert bizony sem szivarral, sem szivollal nem szolgálhatok, vette föl ismét a szót Kossuth. Megsinli szemem a jóhánnyfűstöt. Cserben hagy látóeröm, gyötrelmes már nekem az olvasás. A minap Lujza (Ruttikayné) biztatására, keresek másforma szórakoztatást is, rávetemedtem a színházra. Valami operát adtak. Alig ülök ott néhány pillanatig, ugy megrázkódtam a dob-otól, trombitától, hogy fogtam a kalopotam, botomat és „jártam“. Hiszen tudják: „ha az ember öregszik, dunyha alá lefekszik; gyertyát gyújt a kályhába, ugy melegszik kinjába“ stábbi, és posolyogva nézett át hűgára.

Ruttikayné bólogatott a fejével s nevetett. Aztán öntött a cognacból s bujdosott a kis pohár.

— Kezembem a bornak legfinomabb szeszit, mondám fölkelve. Ráemelem a kormányzó ur egészségére. Eljén Kossuth Lajos!

— Az én egészségem?... Az én életem?... mondá szeliden. Itt fejejtett az én nyolcvan-

sonló módon ünnepele Lócse, Késmárk, Gömniczánya, Szepesvárdja stb. szepességi városok.

Szeged. A Kossuth-ünnep ma délután megkezdődött a Dugonics-társaság diszkurzióval. Eötvös Károly és László György felolvastak Kossuthról, Szávay Gyula és Lipsey Ádám pedig Kossuthot dicsőítő költeményeiket szavalták el nagy hatással az óriási közönség előtt. Este fákláysmenet volt 400 fáklával és igen sok lampionnal, 25–30.000 lónyi tömeg vonult a Kossuth-szobor elé, amelyet holnap lepleznek le fényes ünnepély keretében. A gyönyörű szobor alkotóját, Róna mestert, már ma lelkesen ünnepele. A törvényhatóság holnapi diszkurzióval Kállay főispán fogja megnyitni.

Pápa város képviselőtestülete ma diszkurzióval ünnepele Kossuth emléket. Az emlékbeszédet Gyurács Ferenc püspök tartotta. A közgyűlés elhatározta, hogy a képviselőtestület Kossuth nevére 1000 koronás alapítványt tesz, amelynek tíz évi kamataival egy-egy pápai születésű vagy pápai lakos nemzeti irányu hazafias prózái vagy költői munkáját jutalmazza.

Kassa. A jogakadémia polgársága este a színház előtt ünnepele. Holló Zoltán sok ezer főnyi tömeg előtt nagy hatással szavalt. A néptömeg Kossuth-dalokat énekelve bejárta a várost. Beöthy Ákos az esti gyorsvonatrai ideérkezett. Az óriási néparadat lelkes hangulatban kíséret lakására. Azután a tömeg bejárta a várost és bevették a házak ablakait s üztelek és vendéglők, kirakatok, ahol lobogók nem voltak kitéve. A pályaudvar valamennyi ablakát bevették. A rendőrségnek több helyen közbe kellett lépnie. Három fiatal embert letartóztattak.

Nagyvárad. A várost ma este, a holnapi Kossuth-ünnep előestéjén, Rimler polgármester felhívására lényesen kivilágították. Az összes magán- és középületek fel vannak lobogózva és kivilágítva. Különösen fényes a görög kath. püspöki palota és Mangra püspöki helynök lakása.

Világoson szintén volt kivilágítás és fákláysmenet a Kossuth-ünnep előestéjén. Néhány román suhanc köveket dobált a menetben résztvevőkre; többen meysérültek.

#### (Kossuth-szobor Czepléden.)

Ahol a Kossuth-kultusz lángja a legmagasabban lobog Czepléden városa, impozáns szobrot állított Kossuth Lajosnak és ma leplezte le fényes ünnepség keretében. A város utcai ünnepi díszit öitöttek a szép napra és bár a díszítések javarészt elmosta az eső, a város külső képe így is lekecsesítő hatással volt a Budapest-ről jött vendégekre is.

Az ünnepély a képviselőtestület diszkurzióval kezdődött Gyabody polgármester elnökelete alatt. A polgármester rövid beszédben méltatta Kossuth Lajos emléket s ezzel vége is volt a közgyűlésnek, melynek jegyzőkönyvében a mai napról más nem lesz feljegyezve csak az, hogy a város képviselőtestülete

nemcsak az országgyűlés kapui nyitnak meg előtte, hanem várak reá már, mint a magyar nemzet sorsának intézőjére, az 1848-iki események is. S hogy mit jelentett az 1848-iki nagy korszak a magyar nemzet életében, — hogy mi volt a nemzetnek Kossuth Lajos, — annak a próbjája az volt, hogy mikor az ország vérbe fult, mikor a nemzet élve eltemetett, mikor a hóhér a gyilkolásba befeléfordult, mikor mindenütt rom, gyász és pusztulás emlékeztetett a multra: — egyetlenegy ajk sem vádolta miatta Kossuth Lajost, hanem minden honfikebel csak áldotta és csak érette és hozzá imádkozott! —

S elmondhatta-e ugyanezt Bonaparte Napoleon, mikor ő is, távol hazájától, hontalan száműzetésben multján merengett? —

## Kossuthról.

(Emlékeimből.)

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta Porsó.

### III.

Öt ültünk hárman előtte, jövővények! El sem bírtam hitetni magammal, hogy az a gyöngéd-piros arcu öreg ur — öreg és nem is agg — nyolcvannyolc évnek magasáról pillant végig oly tartalmas életen, amelyen kevésnek jutott. A hazai napi politikáról, mely az „és“-en kívül alig nyújtott számbavehető tárgyat — legalább olyat nem, melyet előlöttünk akart volna szóvá tenni — áttértünk a multra s emlékeztünk régiekről.

Mig Ruttikayné, a kormányzó testvérhuga, rendezkedett az asztal körül, eszembe jutott, mert hiszen füstölni nem lehetett, a hajdani „Kossuth-szivar“. Legalább erre gyujtsunk rá.

nyolc esztendőmmel a halál. Mint a kasza alatt meglapuló szál a vágás után ismét visszahajlik: így maradtam meg én is, egyedül. Nem tudok már társamat abból az időből. Nem mondom, hogy kiméletből hagyott meg az a kasza. Mert hiszen az aggsággal annyi szenvedés jár, hogy az ilyen, kelletnél hosszabb életben, mint az enyém, kevés a köszönet. Meg aztán: a normális határokon túl nincs is célja az emberi életnek. Tudja a jó Isten... En tán ebben a pilanatban háromszázézer szunyog elől szivom el az oxigént, halálommal pedig hasznukra lehetnek.

— Pusztuljon el a haszotalan férgel pattant fel Karsai. Még hogy ők gyarapodjanak egy ilyen drága élet árá!

— Hagyja el, kedves uram, legyintett kezével a kormányzó; majd megolvassa egyszer valamely gazdasági közlönyben, miről jó a szunyog; vagy valamely orvos föl fogja fedezni, hogy a szunyog jótékony kis férg; mint ahogy van jótékony bacterium, mely okozza a kenyér kelését s a bornak, sörnek erjedését. Nyilván a szunyog mérges csipése is jó valamiről.

Ruttikayné lopva morzsolts szét szemében egy könyűt. Tán hogy szunyog röpült bele. És második eszével töltött. Csak! annyit mondott, hogy: „Ugyan már, Lajos!“

Előhozakodtam az én hajdani való pajtásaimmal, a Zsulavszky-fukkal, a kormányzó Emília hugának gyermekeivel. Hol van Emília, Laci? S a kis Kázmér? Meg az ő édesanyjak?

Azok is mind odavesztek Amerikában: ki Visconsinban, ki Arkansasban. Pedig olyan lelkes, iparkodó gyerekek voltak! Emiliának meg, Kossuth Lajos hasonmásának, a szive szakadt nagy bánatában.

Fojtogatott engem is a nagy szomorúság, melyet kérdéseimmel a kormányzóban ébresztettem. Vigabbra akartam terelni a megcsappant hangulatot.

— Azt sem tudja kormányzó ur, kezdém

ünnepi közgyűlésen adózt Kossuth emlékének. Az-  
án az ünnepi közönség a különböző egyházeleke-  
zetek templomába vonult, ahol hálaadó istentiszteleten  
vetek részt.

Kilenc óra után már sűrű tömeg lepte el az  
indóház környékét, bent a pályaudvaron a város kép-  
viselőtestülete élén a polgármesterrel, s a rendező-  
bizottság tagjai, várták a Budapestről jövő vonatot,  
amellyel megérkezett Kossuth Ferenc, Kossuth Lajos  
Tivadar, továbbá Tóth János, Chernel Gyula, Uray  
Imre, Visontai Soma, Pichler Győző, Pozsgay Miklós,  
Szatmári Mór, Kapotsy Jenő, Gaál Sándor, Krasznay  
Ferenc, Kubik Béla, Kállay Lipót, Gabányi Miklós,  
Szalay László, Barta Odón, Benedek János, Hegedűs  
Károly, Makai Zsigmond, Barabás Béla, Jékely Zsig-  
mond, Molnár Józsiás, Papp Elek, Papp Zoltán, Ráth  
Endre, Rákosi Viktor, Boda Vilmos, Horváth Gyula,  
Bakó József, Koller Tivadar, gróf Benyovszky Sán-  
dor, Rigó Ferenc, Putnok Mór, Sturmán György,  
Kovács Gyula országgyűlési képviselők, s a fő- és  
székváros képviselőiben dr. Kun Gyula tanácsnok.

Az érkező vendégek zajos üdvözlése után oda-  
állt Kossuth Lajos Tivadar e ő egy bájos szép leány:  
Bohus Lenke s a czeplődi nők nevében néhány szó-  
val üdvözölte Kossuth Lajos Tivadart s fehér rózsák-  
ból készült csokrot adott át neki. Kossuth Lajos meg-  
köszönte a virágot, meg a beszédet, Kossuth Ferenc  
pedig karonfogta a czeplődi nők szónokát s a kos-  
súhoz vezette. Az ő fogatjuk után indult meg a  
hosszu kocsisor végig a város főutóján az Árpád-  
térig. Elő a bandérium lovagolt s az uton mindenütt  
sűrű tömegben kísérte a nép a képviselőket, akiknek  
egyrésze diszmagyarban ment a lobogókkal gazdagon  
díszített Árpád-térre, ahol a sok ezer főből álló  
ünneplő tömeg már várakozott rájuk. A szobor kö-  
rül lehérühás leányok álltak, voltak vagy százán; az  
emlévényen a diszmagyar ragyogott, köröskörül  
asszonyok, leányok, mind ünneplő ruhában. Az abla-  
kokban nemzetiszínű kokárdás urhölgyek, a templo-  
mokban magas tornyából is emberek néztek le a nyüzsgő  
tömegre.

Egyszerre felhangzott a Szózat: a férfiak és az  
az iskolás gyermekekből alakított énekkar dalolta a  
nemzeti imadégot. Fődetlen jóval hallgatta mindenki  
s az utolsó akkordokba már belevegylt a tömeg,  
együtt énekeltek a dalosokkal a Himnusz.

Erre Szabolcska Mihály, a temesvári papköltő lé-  
pett a pódiumra s elszavalta gyönyörű ódáját, mely-  
nek ime három verszaka:

Tündöklő szárnyait a te dicsőséged  
Akkor bontja majd ki,  
Mikor egy szabad nép méltóbb ünnepeből  
Nem hiányzik senki.  
Mikor Budavárán, Mátyás palotáján  
S kunyók ablakából:  
Magyar honszerelmünk tisztább napsugára  
Egytornán kilángol.

hogy a midőn 1848-ban, országjáró útjában Abony-  
ban is megfordult, én voltam a huszára?

Elmondottam azt az én első és egyetlen  
stéberségetem, midőn a hintójára hátul az álló-  
kára felkaspaszkodtam, el nem hallgatván azt a  
részletet sem, hogy magasra vivő szenved-  
memnek udonatuj nadrágon adta meg az árát,  
mert térdben repedt ki. Hogy előzőleg a város-  
háza tanácssterében szólt az urakhoz, majd  
kívül az udvaron a néphez, jelkesítve azt a fegy-  
veres védekezésre.

Kossuth elmerengett néhány pillanatig. Egy-  
szerre kivádmúlt az arca.

— Jut eszembe, mondá mosolyogva. Külö-  
nösen a kecskeméti utam. S már itt vállait rá-  
zogatta a nevetés.

Nagyon derűs lehetett a kormányzóknak ez  
az emléke, mely mint sugár lövelt ki a boron-  
gásból s érthető kíváncsisággal lestük ki, hogy  
elbeszélje nekünk.

— Hát igen, az Alföld híres városában  
voltunk — folytatta Kossuth — s a nagy piacon  
intéztem szavaimat a sokasághoz. „Olyan időt  
értünk — mondám nekik — midőn a hazának  
minden erejére van szüksége; olyan kort, amely-  
ben a honszerelm meg az utonállólus is le-  
mossa a bünt! Ezért kegyelmeztem én meg  
Rózsa Sándornak, a félelmes rablóvezér-  
nek is, ha ezentul a maga és a legényei ere-  
jét, ügyességét és vakmerőségét arra a célra  
használna, hogy árton vele az ellenségnek!”  
Amely a város határától bekisért: annak a bandé-  
riumnak a lovasai kerítették be a nagy közönsé-  
get, gyönyörű rámába foglalva a festői képet.  
Alig hogy befejeztem mondásomat: az egyik lo-  
vas, de legelő fiatal legény, megfordítja a fakóját,  
sarkantyuba kapja és elvágta rajta, mint a főr-  
goteg. Felfűnő volt előttem ez a hirtelen való  
távozás. Kíváncságra utána rugtatott két másik  
legény, hozták vissza, háda értenem meg eltű-  
nése okát. Egy kis vártatva megtért a nyalka fiu,

Majd akkor írják, regeképpen,  
— S ez lesz csak a te dalod! —  
Hogy volt idő, mikor ez a nép  
Halott volt, dermedet halott.  
S az „idők teljességén” akkor,  
Felettlük megzendült az ég...  
S egy új eget, új időt kezdő,  
Egy szent, egy hollakat ébresztő,  
Bűbajos szótát hallaték!

S még akkor is, mikor legyőzték,  
Az ármány és rabszolgahad;  
S ravatalára az egész nagy  
Csillagos égbolt rászakadt:  
Te, akkor is, bús éjszakáján  
Egőt egyetlen csillaga...  
Védvén jogunkat a világban,  
S hirdetve a nagy éjszakában:  
Hogy megvirrad még valaha!

Majd Papp Zoltán Kossuth-himnuszát énekelte  
a dalárda aztán Rákosi Viktor imádságos könyvvel  
a kezében elmondta az ünnepre írt „Fohász”-át,  
nagy és mély hatást kelte. Ezután Takács József  
református lelkész mondta el az ünnepi beszédet,  
széles alapon rajzolva meg Kossuth Lajos alakját.  
Beszéde közben hullott le a szoborról a lepel. Horvai  
János szobrász alkotása a bronz-szobor, mely álló  
helyzetben, kinyújtott karral ábrázolja Kossuth La-  
jost. A termésköből készült talapzaton két mellékalak  
van bronzból egy földműves és csatába vonuló hon-  
védia.

Gubódy Ferenc polgármester átvette a város ne-  
vében a szobrot s ígéretet tett, hogy Czepléd közön-  
sége hálás szívvvel fogja gondozni Kossuth Lajos  
emlékét. Valamelyik fehérruhás leánya levette ke-  
béről bokráját s letette a szobor talapzatára s egy-  
szerre sok csokor hullott Kossuth szobrára, a nők  
leszedték magukról a virágot s feldíszítették vele  
Kossuth Lajos szobrát.

A Himnusz után a koszorukat tették le a szo-  
borra, köztük a Pestmegye és a szomszéd városok  
különbségeinek koszoruját, a székesúvárosét, Szol-  
nok, Török-Szent-Miklós, Kun-Szent-Márton koszor-  
uit. Az aradi függetlenségi párt megbízásából dr.  
Nagy Sándor aradi ügyvéd volt jelen az ünne-  
pélyen.

Délen a Nép körben banket volt, délután 4  
órák népünnepe, a színházban díszelőadás. Este  
kivilágították az egész várost.

## A szerb miniszterelnökről.

Abbazia, szeptember 17.

A kies abbaziai tengerpart mentén kerés  
üdülést Vuics, a szerb miniszterelnök. Itt gyűjt új  
erőt, hogy a szomszéd királyság zilált ügyeit  
némileg rendbe hozza.

kit pattai közére fogtak, s így is vezeték eli-  
bém. Kérdéseimre: miért hagyta el társait, azt fe-  
lerte, hogy hiszen ő is a Rózsa Sándor bandájá-  
hoz tartozik, hát az ő kapitányához igyekezett  
vissza csak. Amely magyarázattal persze be mu-  
száj volt érnem.

Beszélt az olasz, különösen a szárd olasz  
népről. Nem olyan képzelmes, mint a délyideki;  
nincsen temperamentuma, de komoly, önrzetes,  
megbízható, munkás. Nem is latin vér kereng  
benne, a longobárd ivadékbán. A szavojai ház,  
különösen Carlo Albertónak, a szerencsétlen és  
hős királynak a nevelése. Hogy Turin megszűnt  
fejedelmi székvárosnak lenni, sok helyi aspiráció  
fult el, melynek csak udvari levegő az eltetője;  
a fényes központ felé irányzott sokféle igyekezet  
hirtelen meglodhat. Nem hosszu ideig tartott ez  
a lohatag állapot, a nép ugyancsak keményen  
kapaszkodott belé a munkába. Szemlélatomást emel-  
kedett a szárd ipar, épültek s még egyre épülnek  
a gyárak, mindenütt boldogulását tapasztalom, a  
gyarapodás nőtton nő. Dolgoznak és nem zajong-  
nak, mint a nápolybeliek.

Az egyik utifársam (jeles gazda), élve a  
kapóra jött fordulattal, fölémittette a kormányzó-  
nak, hogy otthon is nekilendült a gyárépítés,  
megjavultak a gazdasági viszonyok. Példákkal  
erősíté előadását.

— Oh tudom, felelé Kossuth, tudom mind  
ezeket. De csak folytassa, jól esik hallanom.  
Főképpen a magyar főváros gyors fejlődé-  
sén, széplésén csügghetett vágó szívének min-  
den rostjával. Ismerte Pestet, ismerte Budát, de  
nem ismerte Budapestet. Oh Budapest! Az iró-  
asztalán volt széltiben-hosszában kiterítve annak  
legújabb látóképe, a környező új telepekkel. Ezek  
sorában Kossuth-falva is, az a csöpp gyarmat,  
mely az ő nevét viseli. Emberséges szatócsok,  
serény iparosok az alapvetői. Maga e búske  
országának ragyogó közepe, amelyben láktat a

Nem igen érintkezik a nyilvánosság emberei-  
vel, mindössze néhány benső ismerőse és barátja  
környézi. Mindamellét kiszivárgott, hogy a mi-  
niszterelnököt nagyon kellemetlenül érintették a  
zágrábi események, amelyek őt is meglepték.

A szerb miniszterelnök az óvatossá sima dip-  
lomatak közül való, aki szeret, mint a dalmát  
közmondás tartja, egyszerűen több fazeakat tenni a  
tűzhelyre. Beszéli ugyan, hogy ő nem ellenezte a  
macedoniai és ő-szerbiai igazgatásokat oly határo-  
zottan, mint ahogy Szerbia pénzügyei érdekében  
kellett volna tennie, mert megengedte, hogy na-  
gyobb összeget — félmillió donáról beszélnek —  
adjanak előlegül igaztási célokra. Pedig Vuics mint  
szerb hazafi élenként fájjala, hogy a szerb hadsereg  
pénzszüke mián olyan rosszul van felszerelve, sőt van  
rá esot, hogy egyes állomásokon éheznek is. Ezért  
nem érhető, amit itt beszélnek, hogy éppen Vuics  
kormányzata alatt pártolták Belgrádban a szerb  
irredentisztikus törekvéseket a Bácskában és Szerém-  
ben s óvatossá bár, de tényleg koketizroznak a  
bosnyaku szerbekkel, sőt pártolják az ifjutorök  
irányzatú mohamedán-albán irodalmi törekvése-  
ket is. Ha ezek a hírek igazak, akkor nem ér-  
hető, miért fogják rá Vuicsra, hogy egyfelől a  
szultánhoz Bosznia sérémiel érdekében Belgrád-  
ban szerkesztett memorandumot, revidálja, más-  
felől még O-Szerbiában a szultán kormánya el-  
len lájtija annak alattvalói.

Mindezek a hírek az itteni horvátság köréi-  
ben élénk visszhangra találnak és nem csoda,  
hogy ezek a rendszeres igaztatások reakciót szültek.  
A különféle híreleseknek bő tápanyagot szolgáltat-  
ott egy orosz hírlapírónak Veszolov Szvatkovszki-  
nak utazása Dalmáciában, Montenegroban s  
mint mondják Heregovinában és Boszniában  
is. Svatkovszki mint a pétervári *Novoje Vremja*  
munkatársa mutatta be magát Spalatóban. Amint  
itt beszélik, azt a már nem ismeretlen taktikát  
követte, hogy a horvátokkal szemben horvátbár-  
nak, szerbekkel szemben fanatikus szerbofinak  
mondotta magát. Ott, ahol látta, hogy a monte-  
negriakkal rokonszenveznek, azokat dicsérte. Ha  
még nikttaellenes hangulatot észlelt, akkor leszólt  
a Crnagorát. Feltűnő volt, hogy éppen a katoliku-  
sok ügyeit fűrkészte. Ez a hír megerősítést lát-  
szik nyerni a *Novoje Vremjanak* szeptember 10-én  
közölt szerbbarát cikkében, mely a szerb ir-  
redentának Oroszország által való pártolását  
helyezi kilátásba. Ez a cikk azt mondja,  
hogy Ausztria és Magyarország intrikál Vuics  
kabinetje ellen, melyről viszont azt írja, hogy a  
fentebbi hírek értelmében irredentista politikát üz.  
Nem híhető, hogy ennek a politikai-zsurnalisztikai  
kirándulásnak a szálai Abbaziáig nyulának, sőt  
azt sem hiszszük, hogy az orosz diplomácia  
mindezt helyeselné, mert akkor micsoda arca  
tudna Bécsbe beállítani Vuics a kitűnő szerb  
államférfi, kiről azt mondják, hogy most Abba-  
ziából Bécsbe szándékozik menni a monarchia  
jóakarattá Szerbia részére megnyerendő.

nemzet szíve s gondolkozik agyveleje, még egy  
kiesi közzel sem emlékezett meg róla.

Csak én — hadd szerezzem meg magamnak  
ezt az elégtételt — csak én említek egy Kossuth-  
Lajos-terét valamely rossz fővárosi novellámban,  
pedig valójában még egy Kossuth-sikátor sem volt  
följegyezve azon a fakó-zöld és rózsaszín sávokkal  
megpingált mappán, melynek virágfüzérés, címe-  
res szögletében ott áll a név: Budapest. Holott,  
ha egy Tóth Pál-terét említek, nem tudom, nem-é  
egy létezett vagy még létező városatyai nagy-  
gunk terére találok ráhízában. Halálával váltotta  
meg az azóta kelt Kossuth Lajos-utacát. Es gyűjt  
van emlékszóbrának érce is — az adakozók fillé-  
reiben. Es megvan a talapzatához való anyag is.  
Megvan azokban a köveken, amelyeket akkoron  
kegyelős bámulói, ma hideg, fölényes gáncsolói  
dobáltak rája. De formába szökkenve nincs meg.

Azt sejtem, hogy a némaságnak abban a  
futó pillanatában, melyben elfogódva voltunk,  
mind hármunk lelken a mulasztásnak ez a nyo-  
masztó gondolata nyilalhatott át.

— A kocsis, kezdő egyikünk, legott intett a  
fejével, mihelyt kormányzó urnak a nevét emli-  
tettük. „Oh, il generale. Vabbene!” Ezek a taliá-  
nok annyit hallottak a magyar vitéségről, hogy  
jeléseit csakis katonáknak képzelik.

— Pedig valójában nem is tudom, honnan  
ismernek. Hiszen már ki sem járok s nem látog-  
atok meg senkit, folytatá szünet után Kossuth.  
Csak — s itt fölémléte fejét — csak egy embert  
látogattam meg: Turin város polgármesterét, Voli  
urat, aki a minap, hogy vagy ezren jöttek hoz-  
zám magyarok, tisztelte meg agg fejemet azzal,  
hogy e város nevében üdvözölt. Nem tudom,  
veté utána mosolyogva, nem-é sinli meg a jövő  
heti municipális választásokon. Mert a hármás-  
szövetség egyikének — az olasznak természetesen  
— keze színtén benne lesz.

— Akár mint otthon, mondám.  
— Akár mint otthon, felelé.



## KÜLFÖLD

**Az orosz trónörökös eljegyzése.** Az orosz cári családnak eddig nincs gyermeke s pétérvári orvosi körökből kiszivárgó hírek szerint, a cárnén végzett műtét következtében többé nincs is remény, hogy az ég a cári párt egyáltalán megajándékozza gyermekekkel. Ily körülmények közt a rendesen nagyobb érdeklődést kelt a trónörökös eljegyzése, mert ugyanis valószínű, hogy a trón immár a cár öccsére, a 24 éves Mihály nagyhercegre száll. A trónörökös menyasszonya Koburg Beatrix hercegnő, az elhunyt Alfréd kóburgi herceg leánya s jelenleg 18 éves.

**Koerber tárgyalásai a cseh-németekkel.** A Politikai szerint Koerber miniszterelnök a cseh- és morvaországi németekkel folytatandó tárgyalások idejét csak akkor fogja megállapítani, ha a kormány már döntött a Reichsrath egybehívásának dolgában.

**Cár és sah.** Két nagyhatalmu kényur váltott ma meleg szavakban nem csekély jelentőségű pohárköszöntőt: a perzsa sah és az orosz cár. A cár Perzsiá országgal való barátságos viszonyának fejlődésére ültette poharát, a sah pedig még tágabb kifejezést adott ennek a barátságos viszonyának, midőn azt a reményt fejezte ki, hogy a Perzsiát és Oroszországot összekötő s máris oly erős kötelék még erősebb lesz, mint eddig volt. Nagyfotosságú és közönséges udvariasságnál sokkal többet jelentő szavak ezek, amelyek messzire hangzanak el s komoly megfigyelésre tarthatnak számot Angliában.

Kursz, szeptember 18.

A perzsa sah tiszteletére tegnap a riszkovói álomlason a nagy étteremben díszelő volt, amelyen Miklós cár a következő pohárköszöntőt mondotta:

Boldog vagyok, hogy felségednek ma, születésnapján szerencsét kívánhatok. Felséged egészségére és dicsőségére uralkodására, Perzsiá jólétére és Oroszországgal való barátságos viszonyának fejlődésére ültetem poharamat.

A cár szavai után a zenekar a perzsa himnuszt játszotta. A sah perzsa nyelven a következő pohárköszöntővel válaszolt:

Élek az alkalommal, amelyet isten nekem adott, hogy császári felségednek megköszönjem első sorban azokat a jóakaró érzelmeket, amelyeknek felséged az imént kifejezést adott, amidőn egészségemre ültette poharát, aztán pedig azt a jóakaró, rokonszenves és kellemes fogadást, amelyet birodalmában találtam. Ábban a reményben, hogy az a kötelek, amely országainkat összekötő s amely máris annyira erős, még erősebb lesz, mint a múltban volt, poharamat felséged, valamint

S itt várunk nyilatkozatát az ezer magyaroknak ünnepei tüntetéséről. De hallgatott felőle, s mi nem vallottuk illendőnek provokálni őt. Majd rátért az én északi utazásaimra, s bizony nem léhaskodó hűségéből jöszem föl itt, hogy olvasta cikkelyeimet „kontinensünk e végpontjáról”, amint hogy más irányban folytatótt iredalmi működésemet is figyelemmel kíséri — de azért a „Borszem Jankót” egy szóval sem érintette, amit szintén csak a történelmi hűség kedvéért emlelt meg. Pedig ha jól tudom, hazairt leveleiben történt is hivatkozás lapom egy-egy alakjára. „Iratainak” egyik kötetében említi pedig Mokány Bereit s Bukovay Absentiust. Tehát ismerte őket s fogalmak földzésére élt velök.

Mig társainkhoz fordult, lelkeimmel ismét beleszállottam e férfiú lelkébe, melynek nagy temetőjében ott láttam a feszületet ezzel a sugárzó felírással: „Feltámadunk!” A zsolttár után fölzendült bennem a Kossuth-induló — az a régi, melynek harsogása-közben annyi magyar szív hullajtotta el a piros vért; meg az a másik, amely őt magát indítja honja felé. Ne nézze, hogy amidőn hazatér, mindjárt az első napokon nagy hazafiak fognak színe elé járulni megmaradt régi Kossuth-bankóikkal, váltánna be utálatos osztrák-magyar bankjegyekre; s ne nézze azt se, hogy már az első órában száznyvenöt vértanu kéri protekcióját valamely hivatalka elnyerése végett. Ezeket ki nem került, mert hiszen csöndes magányát is hányszor zavarták föl az ilyen messziről jött jó magyarok, vagy az ő leveleik. De jöjjen hozz a többi! Jöjjen haza magáért, és ne is várja be azt a megváltoztatott honossági törvényt! Minek az neki? Ez a törvény, embernek alkotása, tökéletességében is gyarló. Jöjjen haza azon az ezredéves jusszon, mely hazát adott a magyaroknak. Jöjjen el azon a negyvenkétéves jögon, melyet ő adott az ő magyar népének.

A sok közül, amitől lelke a hosszú távollét alatt megkeseredett, ott van tán az a híres nótá is, hogy:

a felséges császárnék és a fenséges császári család egészségére, felséged boldog, dicsőség, soká tartó uralkodására és államai jólétére ültetem poharamat.

A sah beszéde után a zenekar az orosz nemzeti himnuszt játszotta.

**A Vatikán hallgat.** A Vatikán mélységesen hallgat a franciaországi kulturharcrról, mert most már több mint bizonyos, hogy Rampolla sokat vitatott levele apokrif. Megirni nem írta meg, de lehet, hogy a bíboros-államtitkár környezetében megvolt a szándék, szó is volt róla, az irandó levél tartalma ki is szivárgott, s így a ravasz államtitkár mégis elérte a célját. Róma beszélt és mégsem beszélt.

Különbben pedig minden látszat arra vall, hogy a Vatikán diplomatai a szerzetesi iskolák ellen való eljárást összetett kézzel nézték. Szigoruan véve a dolgot, ezzel csak korrekciót cselekedtek, mert csakis egy törvény végrehajtásáról volt szó. Ezért tagadták meg Mouthon francia hírlapírótól a pápai kihallgatást is, mert megtagadták az ellentáborból való hírlapíróknak is, mert a pápa semmivel sem akart hozzájárulni ahhoz, hogy a francia belpolitikai pártviszályok tüzet szítsa.

Hogy miért hallgat a Vatikán, annak végső okai eddigéig mélységes homályba vannak burkolva. Francia politikai körökben azonban jól tudják, hogy Róma várakozó álláspontja nem annyira önként választott politika, mint inkább keserű kényszerűség, s kénytelen-kelletlen való meghajlás a szél előtt, amelynek ügyem tud ellenállni. Waldeck-Rousseau előrelátása folytán a francia egyházpolitika har legalis formák közt s a konkordátum határain kívül folyik le. A kongregációk, mint ilyenek, a rendes francia jog alá tartoznak, a Vatikán tehát semmit sem kezdet a konkordátumban biztosított eszközökkel. Tiltakozásokkal és panaszokkal még csak mártirkoronát sem tudna magának kivívni, mely más körülmények közt mindig rokonszenven szokott kelteni. A kormány helyzetét rendkívül megerősíti az, hogy megmarad a törvényesség határain belül. Azután a kamara megbuktathatja ugyan a Combes-minisztériumot valami incidens folytán, de az egyházpolitikai akció irányja a régi marad, mivelhogy a szenátusban nagyon szaporodnak az antiklerikálisok, amit Róma természetesen nem jó szemmel lát. A szenátussal pedig, ezzel az új hatalmi faktorral, mely félszázad előtt nem is létezett, Rómának komolyan számolnia kell.

**Német lap Pelletan beszédéről.** A Kölni Ztg. röviden, de nagyon találóan tárgyalja Pelletan francia tengerészetiügyi miniszter bombasztikus beszédét, melyet legu abban Bertiban tartott s melyből tegnap lapunkban bő kivonatot adtunk. A német lap a következőket írja: „Nemcsak mi németek vontuk magunkra ennek a miniszternek a haragját, hanem más

nemzetek is, úgy hogy kitünő társaságban vagyunk. Helytelen volna tőlünk, ha Pelletan ur szavainak, amennyiben ránk vonatkoznak, nagyobb fontosságot tulajdonítanánk; ezek a szavak is el fognak múlni, miként annyi más, de ha politikai fontosságot akarunk nekik tulajdonítani, úgy azt első sorban az Olaszország ellen való durva támadásában kellene keresnünk. Ebből a támadásból megtudjuk, hogy mennyire igaz a barátság, amelyvel Franciaország Olaszországot újabban elárasztja.”

**Amerika és a román kivándorlás.** Mai lapunk egyik táviratában közöljük azt az éles hangú jegyzéket, melyet az Unió kormánya Romániához intézett a zsidó kivándorlás ügyében. Románia a zsidók ildözésével, melyivel különben a berlini szerződést is megszegi, Amerikának a proletárjait szaporítja, mert a Romániából kiszekirozott zsidók természetesen leginkább Amerika felé veszik az utjakat.

Ez ügyhöz kommentárul megjegyezzük, hogy a bukaresti rendőrség csak az utolsó három hónap alatt 3800 külföldi utlevelet állított ki zsidók számára s a kivándorlás nemhogy csökkenni, de folyton emelkedik. Utóbbi időben nagyon sok oly asszony vándorolt ki, kinek férje már ott van, s most pénzt küldött haza. Különbben a kivándorolt zsidókról szóló hírek eléggé kedvezőek, mert csekély kivétellel valamennyien kereseti ághoz jutottak. A bukaresti nagy szörme-és ruhakereskedések panaszkodnak, hogy nagy hiányt érzik az olcsó munkaerőnek, s attól tartanak, hogy ha a zsidó kivándorlás még tovább is tart, akkor a román ruházatelek a külfölddel szemben nem vehetik föl a versenyt.

**Hazatérő boerok.** Szent Ilona-szigetéről múlt hó végéig már majd minden boer tisztet szabadon bocsátottak. A szabadon nem bocsátottak között van Wolmarans parancsnok, a volksraad volt tagja és Anglia elkeseredett ellensége. Wolmarans ugyanis megtagadta a nyilatkozat aláírását, amit az angolok követeltek tőle s hosszabb ideig a foglyok többségét is buzdította a passzív ellenállásra. A foglyok azonban idővel belátták, hogy az ellenállás hiábavaló s tömegesen aláírták a nyilatkozatot. Wolmarans a városban fogva tartották, mégis azt hiszik, hogy ő a szerzője annak a dainak, melyet a foglyok között szétosztottak s a Transvaal-dal dala-mára énekelnek. A dal állítólag nagyon lázító tartalmu. A foglyok között számosan vannak, akik egész nyíltan vallják, hogy az ország egykor ismét az övék lesz.

Dél-Afrikában a bennszülöttek lefegyverzése várakozás ellenére nagyon simán megy, ellenben a boerok visszatelepítése nem megy olyan simán, mint várták. A visszatelepítési viszonyokra legjellemzőbbnek a chaotikus jelzőt találják.

Hát nem jött — csak hozták haza.

A Quarnero öblében negyvenkét esztendő után először csapott feléje magyar levegő. De már csak a halott areát legyintette. Nem érezte tehát, amint talán éldkorában sem érezte volna, mivelhogy igazában nem is magyar annak az öblöknek a levegője.

Fekete hajón, fekete éjszakában érkezett.

Néhány nappal később már ott vitték el a lakom alatt: Népek ezrei mentek a koporsója előtt és mögött. Nem a hivatalosan és félvitalatosan gyászolókon indult meg az én szívem, hanem azokon a kékbelti embereken, gatyás parasztokon, akiket megváltott s akik oly hűségben s iratták el, mint gyermek a szüleit. Igazán „Kossuth apánkat” tomették ők. Felhallatszott hozzám a zokogásuk.

Soha Magyarországon ekkora mértékben a nép kegyelő szeretete, ennél is több: imádata nem fordult ember felé, mint Kossuth Lajos felé. Beszélhetek neki honszerző Árpádról, honvédő Hunyadiáról, Zrínyi Miklósról — idegenül hallgatta. Ma sem buzdul föl e nevek hallatára, pedig ifjabb része tanulta is őket. Már csak valljuk be, hogy akiket addigian dalaiba foglalt: sem királyok nem voltak, sem hősök. Az ő nótáiban bizony inkább is az Angyal Bandik és Fábán Pisták szerepeltek, ha hősörl akart megemlékezni. Még az a drága Rákóczi-név is melogeben él a ruthén nép lelkében, mint a magyarban. Kihaltak a kurucok unoká, csak a labancok ivadéka él — még pedig jól.

De a Kossuth Lajos nevére megdobban a magyar nép szíve s lelke fölmagasodik. Nem is lehet az, hogy meghalt legyen. Legendákat szőtt köréje s várjavarja maiglan is, hogy lenne, aki megvigasztalja, megerősítse, megboldogítsa.

Kossuth Lajos azt üzente,  
Elfogott a remengetje,  
Ha még egyszer azt üzeni,  
Mindnyájunknak el köll menni.

Hogy eltörlül az és mellett az a ha! Olyan óvatossá tessz.

Pákh Albert az ő néha kegyetlen gunyolódásával „lutheránus népdalnak” nevezte. (Pedig maga is, mint Kossuth, lutheránus volt). Közvetlenebb, igazabb, forróbb a másik: „Gyere haza, Kossuth Lajos!”

\*

Az óra késoére járt. Baráttimmal összenéztem. Menjünk!

Mikor Kossuth az ő gyöngéd, keskeny kezét nyujtotta nekem, én azt erősen megfogva, így szoltottam:

— Kormányzó ur! Még egy küldetésben is járok itt. Van nekem otthon egy kedves rokonom: Ilka. Ez a kislány a lelkeim kötötte, hogy ha Turinban csakugyan szemlél-szembe fogok állani Kossuth Lajossal, ezzel az ő imádott emberével, az ő nevében csókoljam meg a kezét. Engedje ezt olykép teljesítenem, hogy az ő nevében is. Evekkel ezelőtt Rómában IX. Pius fogadott néhányunkat magyarokat, s ekkor részemül jutott az a szerenese, hogy pogány létemre megcsókolhattam a szent atya kezét. Amit a zsidótól meg nem tagadtott a kereszténység feje: a hűséges mameluktól ne tagadja meg a nagy „rebellis”.

S ráhajoltam a fonséges aggnak reszkető ujjaira s megcsókoltam azokat. És ő engemet megölelt s fehér szakállának selyme érinté arcomat.

Az ajtóban még egyszer megfordultunk:  
„Gyere haza, Kossuth Lajos!”  
Isten szerezze!

\* \* \*

**A venezuelai forradalom.** A kormány csapatai Tinaquillo mellett négy napig tartó haru után, amely 11-én kezdődött, vereséget szenvedtek. Garrido tábornok, a kormány csapatainak parancsnoka 15-én 2100 emberrel Valenciába jött s így szabaddá tette az utat a fölkelőknek. Ezeket az csapatokon kívül a kormány csak az a hadereje van meg, amelynek maga, Castro a parancsnoka. Hir szerint Castro Valenciába megy, hogy Garrido tábornokkal egyesüljön és a fölkelőket megtámadja.

**Az orosz parasztszavargások.** A német szociáldemokraták közlénye, a *Vorwärts* újabb titkos rendeletéről tud, melyet az orosz rendőrsztyál vezetője *Laputin* valamennyi kormányzóhoz intézett. A körrendelet felszólítja a kormányzókat, hogy törekedjenek a parasztság megrendszabályozására. Az izgatóságot s a forradalmi röpiratok terjesztőit tartóztatásuk le s adják át a rendőrségnek; egyáltalában pedig törekedjenek arra, hogy a bajt gyökerestül pusztítsák el.

## HIREK

### Ünnepnapon.

Szép Budapestem, mint imádom  
Minden utcádat és tereid,  
Itt életem által ifjuságom,  
En voltam leghűbb embered...  
Mi aranyvár volt réges-régen,  
Ma komor ház lett, semmi más...  
Járom az utcák erdejében...  
Ó hova tűnt a szent varázs?

Az ifjú kornak boldog álma,  
Mint kőd hajnalkor, messzeszállt...  
Az utcák robogó zarábja'  
Mit látok most?... Harcot, vizsalyt  
Szürkén gomolyg és zúg az élet,  
És bűt takar, ha jó az est...  
Ó hány árvád van, hány szegényed,  
Hatalmas város, Budapest?

Mily szürke, milyen bús e város,  
Minden nap hány gondot nevel...  
S mily ritka, mikor vig, virágos,  
Lobogó díszszel ünneppel...  
Hány jalkiáltás sir a légben,  
Hány átok rezg, — hétköznapi!  
S magam oly idegennek érzem,  
Hogy most zászló leng, fény ragyog...

Lobogjatok, lobogjatok csak  
Zászlók utcákon és teren  
Fedjétek képét a nyomornak,  
Mit szül szegénység s küzdelem.  
E gazdag város olyan árva,  
Fény benne oly ritkán ragyog,  
Csillogjatok hát valahára,  
Ti ritka, szent ünneppapok!

Budapest, szeptember 18.

**— BUDAPESTI NAPLÓ.** Szeptember 15-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatásukkal a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

**— Személyi hírek.** *Frigyes főherceg* ma délután Sasvárról Péosen át Mohácsra érkezett ahonnan családjaoh Kőrösredőbe hajtattott. — *Wlassics Gyula* közoktatásügyi miniszter ma délelőtt kihallgatást adott. — *Dr. Pfejfer Gyula* nőorvos, szabadságából visszatért és gyakorlatát újabb megkezdte.

**— A király vendége.** Ő felsége ma délután Bécsben magánkihallgatáson fogadta *Keresztély schleswig-holsteini nagyherceget*. Fél órával azután ő felsége I. brit gárda-drágonyos-ezredének tulajdonosi egyenruhájában az angol nagykövetségére hajtattott és hosszabb látogatást tett a hercegnél. Este Schönbrunnban ebéd volt, melyben *Keresztély herceg*, *Frigyes Károly főherceg*, *Fülöp szász-köburg-góthai herceg*, az angol nagykövetség a nagykövetség személyzetével, gróf *Góuchowski* közös külügyminiszter, báró *Krieghammer* közös hadügyminiszter, *Xoerber* osztrák miniszterelnök, gróf *Szechenyi Gyula* magyar miniszter és a legfőbb udvari méltóságok vesznek részt.

**— A khedive Budapestén.** *II. Abbas Hill* Egyiptom khediveje tegnap este Bécsből Budapestre érkezett és ma este az Orient expresszel Konstantiná-

polyba ment. Ma reggel a Hungária-szállodában — ahol az éjszakát is töltötte — megreggelizett kíséreléssel. A reggeli kávéból, vajaskenyérből és mézből állott. Reggel 9 órakor a khedive kocsiba ült és kíséreléssel a várost tekintette meg. A khedive inkognitóban tartózkodott körünkben.

**— Ünnep előtt.** Budapest készül az ünnepre. Sokan már ma föltűzték mellükre a nemzeti színű Kossuthképes kokárdát s mai szürkületre már lobogódszibe oldóztott a város. A derűs tiszta estében egy séta a főutakon meggyőzi az embert arról, hogy a holnapi ünnep szép lesz és igazán általános. A mindnyájunké, mint ahogy a mindnyájunké az az emberi testet előtt isteni adomány, ami Kossuth Lajos volt nekünk. Ami lélegz van itt-ott, azt ne vegyük észre. Szamba se megy a *nincs a van* mellett. Némely ház valószínűleg tüntet a gyönyörű dekorációjával. Piros-fehér-zöld drapéria borul a balkonokra s az ablakokra zászló-zászló mellett, hogy egy-egy székfűvásra összecsokolódzik egymással a trikolor. Gyönyörűek akadnak a boltok kirakatai között is. Némely tükörüveg mögött eltűnt az áru, hogy helyet engedjen egy napra a kegyeletnek. Olyan üzlet azonban az egész városban se akad, amely mögött ne volna legalább egy szerény kivitelű Kossuth-arekép virággal övezve. Az ablakon pedig nyomtatott papírlap, amire az van írva, hogy holnap ünnep van. Nem olyan, amit a napár ir elő, hanem amit az istentől kiválasztott szerenés anyja adott nekünk ezelőtt száz esztendővel. S megkezdődött már ma az ünnep láza is. Alig hall az ember egyeből ebben a máskülönbön nagyon is gyakorlati világban, mint hogy: merre megy majd a menet? ki hol mond beszédet? A vonatok meg a hajók pedig tömegével hozzák azokat a vidékieket, különösen öregeket, nagy idők tanuit, akik jelen akarnak lenni annak a mauzoleumnak alapkövetésénél, amelybe átköltözik Kossuth Lajos. Megható egy-egy aggnak a tipegése ezen az előtte ismeretlen aszfalon és az a tájékozatlanság, amelyvel felvilágosítást kérnek a holnapi ünnep részleteiről. Hol lehet mindent látni, de különösen hol pillanthatja meg az ember egész bizonyosan Lajos Todort, az idehaza idegen Kossuthfiut... Végtelen az a Kossuth nevéhez fűződő ragaszkodás, amely felhozta ezeket a nyugodalmas aggokat ide a siető, lázasan, gyorsan élő világba.

**— Ország Sándor haláloklik.** Mint mély részvétellel értesülünk, *Ország Sándor* nyugalmazott miniszteri tanácsos, volt országgyűlési képviselő *pusztaszent-lőrinczi nyaralójában* nagybetegben lekszik. Az orvosoknak nincs sok reményük életéhez és a katasztrófia minden percben bekövetkezhetik.

**— Néppárti képviselő — miniszter.** A parlamenti néppárt egyik fiatal tagja miniszter lett a — szedő kegyelméből. *Darányi Ferenc* ez a szerencsés néppárti honatya s miniszteri pályáját elég népszerűen azzal kezdi, hogy megjelenik a Kossuth-ünnepen. Mindenesetre ő az első magyar miniszter, aki éppen azért s csak azért lett miniszter, mert megjelenik egy Kossuth Lajos dícsőítésének szánt ünnepen. Igaz, hogy nem a király, hanem csak a szedő nevezte ki miniszteré. Az is igaz, hogy nagyon rövid ideig maradt miniszter s nyugdíj-jogosultsága ezen a címen nem lesz. De mégis csak miniszter volt, ha egy napig is. Ugy esett tudniillik, hogy a képviselők listájában akik a képviselőház elnökénél a Kossuth-ünnepre jelentkeztek, ott volt a *Darányi Ferenc* neve is. A szedő azonban *Darányi Ignác* nevet szedte ki. Ezt a nevet nyilván jobban ismerte. Így aztán megosinálta azt a pikanterit, hogy a Kossuth-ünnepre jelentkezők listájában *Darányi* miniszter szerepelt, holott a menetben *Darányi Ferenc*, a néppárti képviselő fog résztvenni.

**— Vád alá helyezett író.** A zágrábi zavargások nem maradtak megtorlatlanul. Napról-napra érkeznek hírek arról, hogy a tüntetések okozott pörbe fogta vagy a rendőrség, vagy az ügyészség. Most azt táviratozza nekünk *zágrábi* tudósítónk, hogy az ottani királyi ügyészség vád alá helyezte *Radies István* író és hírlapíró, aki ellen az a gyanu, hogy ő izgatga s bujtogatta leginkább az embereket az utcai tüntésekre.

**— Buoszó rendőrkapitány.** Szilágy-Somlyórol jelenti tudósítónk: *Hegedüs Sándort*, Szilágy-Somlyó város rendőrkapitányát, akit a minap nevezett ki *Maros-Tordavármegye főispánja* Marosvásárhely város rendőrkapitányává, szülővárosa, amelyben tizenégy évig volt a rendőrség vezetője, nagy melegséggel búcsúztatta el. A búcsualomnak mintegy nyolcvan volt jelen, sok felköszöntő hangzott el, amely a távozó érdemeit méltatta.

**— Látogatás a bankban.** Alakában *Ranguay* nevű városban tegnap egy emberbement egy bankba s huszezer dollárt követelt. Nagyobb nyomatékul kabátja aól egy bombát vett elő. A hivatalnokok előrántották revolvereiket, mire a különös vendég földhöz csapta a bombát. Nagy dörömlés következett s a merénylő összegevo holtan esett össze. A hivatalno-

kok közül csak egy sérült meg s az se súlyosan. Csak egy hirtelenében ez már a második eset arra, hogy a bomba a merénylőt öli meg. A *Guttmann* lovag merénylőjét is a saját bombája tépte szét.

**— Háromszáz százalékos adóemelése.** Egy szabadkai vaskereskedő hirdetésben adta a közönség tudomására, hogy üzletét felosztatja. Képtelenség az, hogy rá ne fizessen, mert az adókvitőbizottságban *háromszáz* százalékkal emelték föl csak úgy máról holnapra az adókat. És ez nem az egyetlen eset ez idő szerint Szabadkán arra, hogy a bizottság, amelyben pedig araválók a polgárság részéről kiküldött tagok, hogy megvédelmezzék a polgárok jogos érdekeit — ebben az arányban emelik a tavalyi adót. Egy tojásnagykereskedő ez ideig háromzer koronát fizetett adóba. Most fölemelték az adóját tizenkétezer koronára. És pedig azzal a fura megokolással, hogy: szegény ember volt, mikor Szabadkára került, most meg vagyona van. Tehát fizessen. Egy festő adójával most kapcsolatban van az, hogy súlyos gyomorbaja gyógyítására a nyáron Karlsbadban volt. A beteg ember adóját tehát azzal az indoklással emelték föl, hogy fürdőzni jár. — Ennek a bizottságnak a munkája — mint ezekből a példákól látható — tiszta örtltség. Nem is vehető komoly számba. Tegnapról mára senki sem lett a megadótattottak közül annyival gazdagabb, hogy a tavalyi adó kétszeresét-háromszorosát, sőt négyzeseresét fizethesse. S ha a bizottság polgar-tagjai képtelenség a józan munkára, maga a kincstár képviselő pénzügyi hivatalnok kell, hogy utjába álljon ennek a szertelen adóstajgerolásnak. Az így megadótattott ember: bukott ember. A kincstárnak pedig szüksége van arra, hogy továbbra is legyen Szabadkán adófizetője. Olyan tudniillik, aki fizetni is tud.

**— Kivándorlók otthona.** A haza gondoskodása áterjed a tengeren is s Magyarország meg azokról a gyermekeiről is gondoskodik, akik elhagyták az anyaországot s Amerika földjén keresik boldogulásukat. Tudvalevő dolog, hogy Amerika bevándorlókait az olaszon és oroszon kívül a magyar teszi a tulnyomó többségét. Több százezer magyar él Amerikában s így természetesen, hogy módját kellett találni annak, hogy honfitársaink a kellő védelemben részesüljenek. Ezt a védelmet a *Stockinger Ferenc* főkonzul által alapított *Magyar Segély-Egylet* adja meg, melyet a magyar kormány is ezer dollárral segélyezett. A lelkes buzgóság dacára, melylyel az egyesület ügyeit vezetik, nagyobb segélyezési akcióra nem telt. Valami megoldást kellett tehát találni. A Magyar Segély-Egylet most szövetekezett az osztrák kormány által ugyancsak New-Yorkban fönntartott osztrák társasággal s most a két egyesület, nemzeti jellegének megőrzésével s kidomborításával együttesen működik. A Magyar Segély-Egylet tehát teljesen független az osztraktól, magyar nyelven intézi ügyeit, magyar nyelven adja ki évi jelentéseit s kapuja fölött egymás mellett van a magyar és az osztrák címer.

Az Egyesület szállást ad az utjonnan érkezőknek, segíti a segélyre szorulókat s munkaközvetítéssel is foglalkozik. A kivándorlók 15 centet fizetnek ebéd és vaosoráért, éjjeli szállásért pedig 20 centet. Nagyon érdekes hogy az egyesület eddig 250 olyan embert küldött vissza Magyarorszába, akik hazájuk után vágyódtak. Az Egyesület élén most a newyorki osztrák-magyar főkonzul, *Desseoffy Tamás* áll, aki lelkes magyar ember s aki mint az amerikai viszonok alapos ismerője, honfitársaink ügyét nagy sikerrel intézi.

**— Sikksztás a Länderbanknál.** Bécsből táviratozzák, hogy a Länderbank egyik pénztárosa, *Jellinek Ödön*, akiben fönkei teljesen megbizottak, hűtlenül kezelte a pénztárt, amelynél 1,259,000 korona hiányt találtak a ma megjelölt pénztárvizsgálat alkalmából. Maga a bank a következő közlést bocsátotta ki: *Jellinek Ödön*, a főpénztár hivatalkója, ma dében a pénztárvizsgálat kezdete előtt feltűnő körülmények közt elavozott. A távollétében megjelölt vizsgálat nagy szabálytalanságokat derített ki a csekk-bezárásban és eddig 125,900 korona hiányt konstatáltak.

**— Elsikkasztott takarékpénztár.** *Fleensburgból* jelenti, hogy a jütlandi *Sickeborgban* a takarékpénztári vizsgálat alkalmával óriási sikksztásnak jötték nyomára. Az elsikkasztott összeg körülbe 1,800,000 márkára rug. Az igazgatók, a felügyelőbizottság elnöke és a pénztárnok megszöktek.

**— A nyaralás eredménye.** Nagy gondjuk mindazoknak, akik hazatértek nyaralásukból, hogy a nyaralás jelentékeny anyagi befektetését s immár tapasztalható eredményeit miképpen hasznosíthatnák továbbra. Ez erőben való gyarapodásnak a fővárosban nincs jobb fejlesztője a földtlenül egészséges tenjél, amit nem szabad a milimárik ellenőrzés alá nem kerülő tevével azonosítani. A tiszta, káros anyagoktól mentes tejet, tejföl, túrót, vaját s az orvosi szakitékintélyek által ajánlott pasztőrözött és gyermektejet a *Budapesti Központi Tejcsarnok-Szövetkezet* telele és főlkaj szállítják, aminek a figyelembe vétele ajánlatos mindenkinek, de különösen azoknak, akik a nyaralás során örömmel tapasztalták egészségük javulását s a gyermekek tejlődését.



— **Szellemidész tanítópár.** Strobel Zsigmond borjádi községi iskolai tanítóról híre terjedt tudvaleg, hogy ő maga hipnotizálással, felesége pedig szellemidézéssel is foglalkozik. Tolnavármegye tanfelügyelője ebben az ügyben a közigazgatási bizottság utján megindította a tanító ellen a vizsgálatot, s a vizsgálat kiderítette, hogy a tanító hipnotizálással sohasem foglalkozott. A közigazgatási bizottság azonban, mint Szegszárdról jelentik, tegnap tartott rendes ülésében Strobel Zsigmond tanítót és nejét, az iskolai épületben lévő lakásokon ültetett szellemidézésnek gyakorlatóit, miután azt a tanítói állással, felvilágosodottsággal és a műveltséggel össze nem férőnek tartja, eltiltotta és utasította az iskolaszéket, hogy a tanító, illetve a tanítónő viselkedését állandóan figyelemmel kísérje.

— **Ifjú férj, öreg menyecske.** Egy öreg lengyel grófné belebolondult egy családijébe s mivelhogy az agg urnó erkölcsös, tisztas matrona, annak rendje és módja szerint férjül is vette a fiút. A fiu ez ideig pásztor volt az öreg grófné egyik birtokán. Egyiken, mert sok van neki, illetőleg: volt, mert most már, miután a pásztor felesége lett, mindent az urára iratott. A rokonságot a legkerekebben kitagadta. A házasság a lengyel mágnásoknak és azoknak a könnyelmű üzlembereknek a körében, akik az öreg grófné minél közelebbi halála reményében a szegény rokonságnak hitelt nyújtottak — a mindennapi kinnál is kínosabb feltűnést kellett. S bizonyára elkövetkezik a pör is, amiben kétségbevonják az öreg grófné eszének épségét s ilyenformán próbálják meg ártalmatlanná tenni a pénzek elpocsékolásában a pásztor. Az ifjú férj különben éppen harminc esztendővel fiatalabb, mint az agg menyecske.

— **Orvosi előadások.** A nemzetközi balneologiai kongresszus a hónap 29-én kezdődik *Grenoble*-ban, Franciaországban. Ez alkalommal dr. *Bosányi Béla* királyi tanácsos, a Szt. Lukács-úrdó érdemes és nagy tudású főorvosa, a hazai fürdők és források felől nagyobb tanulmányt fog előadni, mely hazánk földjének páratlan kincseit szakszerű módon mutatja be a külföldi tudományos világnak.

A mai római lapok osztatlan dícsőréttel írják *Dr. Tuszkai Odón* előadásáról, melyet a római nemzetközi nőorvosi kongresszuson tartott. *Dr. Tuszkai* volt az egyetlen szakember Magyarországból, ki e nagyjelentőségű kongresszuson előadást tartott egy fontos feltevéseiről, melyet a külföldi szakemberei melegehangú elismeréssel jutalmaztak.

— **A főmérnök regénye.** Az a családi tragédia, amely *Wagner János Ganz-gyári főmérnököt* sújtotta, valósággal bővelkedik megrázó részletekben. Megírtuk, hogy *Wagner* — miután feleségét és ennek szeretőjét letartóztatták, 11 és 13 éves két fiát, akiket anyjuk szintén magával vitt — hazahozta. A két fiu tegnap reggel eltűnt a *Baththány-utca* 68-ik szám alatt lévő lakásról. *Wagner* nyomban a rendőrségre ment s megtette a feljelentést. A rendőri nyomozatnak az lett az eredménye, hogy a két fiu *Cegléden*, *Wagner*né egyik rokonánál találták meg. A gyermekek nem akarnak apjukhoz visszatérni. Folyton anyjuk után sírnak s ezért szűktek meg hazulról.

— **Megőrült tanító.** *Hannoverből* táviratozzák hogy *Wendach* városban egy *Lunke* nevű tanító hirtelen megőrült s öt tanítványát megfojtotta, hetet pedig veszedelmesen megsebesített. A tanító azután a szomszédos tóba ugrott s odaveszett.

— **Vitrioldráma.** A *Mária Terézia-téren* lévő postahivatalban ma reggel vitrioldráma történt. *Montád* Károly szarvasi születésű 28 éves nőtlen postaszolgá a dráma áldozata, akit ma reggel egy feketébe öltözött fiatal nő vitriollal löntött. A szerencsétlen embernek arcát, fülét, szemét teljesen összegegte a maró folyadék. A mentők súlyosan sebesülte vitték a *Rókusba*. A merénylőt a rendőrség letartóztatta. *Ozv. Arbellán* Györgyné született *Csismás* Ilona a neve, lippei születésű 23 éves. *Pincérnő* volt, amikor *Montád* megismertte. Házasságot ígért neki, majd közös háztartásra léptek. A legény azonban hamarosan megunt a fiatal özvegyt és elhagyta.

— **Megszökött kereskedő.** *Drucker* Rudolf, *Fürdő-utca* 1. szám alatti kereskedő ellen — mint megírtuk — bizományi áruk kicselezése és elikkasztása miatt panaszt tettek: *Wohlmuth* Gyula kereskedő, kitől 1240 markát érő diszárúrt, *Breitner* Jenő, kitől 3807 koronát érő ékszer, *Bartók* Odón, kitől 2784 koronát érő árut csalt ki. *Drucker* e hó 13-án bitorait eladta, tüzletét kiírtotta, és Nagymaroson nyaraló feleségével és nyolc gyermekével megszökött. *Béplini* születésű, izraelita, kitért evangélikus, 50 éves, középszerű, vézna. arca hosszasa, haja vörös, szemöldöke sűrű, vörös, homloka magas.

— **Lofokozott főhadnagy.** *Bécsből* jelentik, hogy *Iger Frigyes* Gábor nyugalmazott főhadnagyot, a *Kikerít* című antiszemita élelap szerkesztőjét a katonai becsületbíróság a tisztí becsülethez méltatlan viselkedése miatt megfosztotta főhadnagyi rangjától. *Iger* egy polgári perből kioltólag, melyet elvált felesége ellen folytat, maga kérte a katonai becsületbírósági eljárást.

— **Sikkasztó őrmester.** *Bozenből* jelentik, hogy *Triestben* letartóztattak egy kémkedő őrmestert, aki a bozeni ezredpénztár kárára sikkasztásokat követte el.

— **Diszes kirakat.** Valóságos látványosság a *Vértes* és *Sebestyén* divatrucczó Múzeum-körút 15-ik szám alatt levő üzletének izléesen fődíszített kirakata. A kirakatok — amelyben *Kossuth* szobra díszlik — este lényesen kivilágították.

— **A Newyorki Germánia.** Életbiztosító-társaság magyarországi vezérképviselője vezetését *Fényes* Miklós a kiváló biztosítási szakember vette át.

— **Kitűtetett gyáros.** A *óár Farkasházi Fischer* Jenő herendi porcellángyárosnak a multévi pétervári keramiai kiállításon szerzett érdemeiért a III. osztályú *St.-Stanislaus* rendjelt adományozta.

— **Cigányzene a Telefon Hírmondóban.** Ma esti cigányzene közvetítésével kellemes szórakozást nyújt előfizetőnek a *Telefon Hírmondó*. Nyolc órakor megszólal a *Hírmondó rádiója* s ki sem moudulva otthonról, pompás cigánymuzsikát hallhatnak az abnonnes egészen 11 óráig. E cigányzene-átvitelt az *Emke-kávéház* közvetíti a *Telefon Hírmondó*. E zeneátvitel azonban megszakított szünet 8 óra 15 perckor, mikor a külföldi tőzsdériségeket olvastatja fel a beszélő újság és fél 10—10 óráig, midőn az est folyamán érkezett legújabb hírek felolvasása van napirenden.

(x) **Női kalapok legújabb divatja.** A főváros és a vidék előkelő hölgyközönségének figyelmét felhívjuk *Gallert S.-né* divatárusné értesítésére. A kiváló izlésű szalon (*Koronaherceg-utca* 2., I. 58.) tulajdonosnője most érkezett haza külföldi bevásárlási utjáról és divattermet izléses és chikes női kalapokkal dusan felszerelte. A kalapok ára méllányosan van megszabva.

(x) **100.000 osztálysorsjegy** fog az eddigi 100.000 helyett már a most következő XI. sorsjátékra kibocsátani. Az új 100.000 sorsjegyet mint újdonságot a közönség gyorsan el fogja kapkodni, tehát ki 100.000-en felüli számot akar, az már most rendelje meg az osztálysorsjáték főelárusító helyén *Királyfi és Társa* bankházában, Budapest, *Andrássy* út 60., ahol ez új sorsjegyek elküldését már megkezdte.

## Wesselényi.

Budapest, szeptember 18.

A modern alapokra épített Magyarországhőseinek emléke leng ma bérczeink, zugó folyóink, ószi hangulattal telt csöndes völgyeink fölött s mialatt az egész ország áhitattal borul le *Kossuth* emléke előtt, imádván benne az üstökést, mely elvonult e tájak fölött, az emlékezés fényességéből egy sugár téved *Wesselényi Miklós* felé is, kinek ma leplezték le örömlékét *Zilahon*.

Az áhitatos emlékezés a nemzetek vallása. Az emlékekből szőtt tanulságok azonban a nemzetek tudománya. *Wesselényi Miklóstól* pedig van mit tanulnia ennek a kornak, melyben újból megerősödni látszanak a nép ellességei s melyben az eszmék fejlődési törvényei ellenére visszakeresnek a szeretőnek téri az előjogok kényelmes tűzhelyéhez. *Wesselényi* emlékezetének napján senki se tartsa fölöslegesnek, ha arra a tévedésre utalunk, melylyel rossz történetírók és rossz történetírók már régen elferdítették nemzeti igazságainkat, elhitetve azt, hogy *Széchenyi István* föllépésével ezen a földön egyszerre megszűntek a régi célok és törekvések, hogy egyszerre új eszmények költöztek a keblekbe. A régi ellentétek, melyek hagyomány erejével bírtak, melyek elválasztották a mágnást a köznemesstől, a katolikust a protestánstól, nem szűntek meg egyszerre. És nem szűntek meg azok a nagy ellentétek sem, melyek a rendektől mérhetetlen messzeségbe sodorták a parasztot. Aki azt az időt, melyben *Wesselényi Miklós* föl-tűnt, figyelemmel vizsgálta meg, tudja, hogy az általános kérdések tárgyalásánál a történeti remniscenciák aljajai egyre kísértettek s hogy ez eseményektől duzzadó, színes kornak főérdekeségét éppen az alkotja, hogy a külső más sohasem fedte el a régi eszmények után sóvárgók törekvéseit.

A tanulság érdekében kell hangsúlyoznunk, hogy oly sokaknak lelke sirja vissza még ma is e rég letűnt, letiport, keservesen legyőzött eszmények idejét. A teljes átalakulás még ma sem következett be s ha az alkotmány szellemében ki is van hirdetve mindaz, amiért *Széchenyi*, *Wesselényi*, *Deák*, *Baththányi* és *Kossuth* küzdöttek, a társadalomban még mindig nincs teljesen befejezve a nagy munka. *Wesselényi* szobra felé szálló magyar lelkeknek, ha emléket nem akarják

megesufolni, éreznük kell ezt az igazságot a mai napon.

És éreznük kell egy másik nagy tanulságot is akkor, mikor a kegyelet koszorúját leteszik *Wesselényi* szobrára. *Wesselényi* idejében a parlamentarizmus éppen úgy, mint a pártélet csak csirázófélben volt meg. Ez idő minden egyes országgyűlésre változó képet mutat. A pártok kötelői olyan gyengék, olyan erőtlenek, hogy még a másodrendű kérdések is elég erősek arra, hogy szétszakgassák. A pártelmekek még figyelemzetlenek, teljesen iskolázatlanok s erős mesterekre volt szükség, hogy a pártélet köteleit szorosabbra vonják. Ahol az elvek egysége még hiányzik, mint a fejlődő, átalakuló társadalmakban lenni szokott, ott még a legliberálisabb koponyáknak is meg kell békülniök a tekintélyes szükségességével. A *Wesselényi* idejének konszolidálatlan elveit a tekintély erejével kellett megerősíteni. A személyes tekintély súlyával kellett összeforrasztani és egységessé tenni az elveket. Talán nem is a gondviselés, hanem az a nagy politikai érettség és államfőntartó képesség, mely nemzetünket jellemzi, talán az adott ennek a korszaknak olyan egyénekét, akik az elvek erős, soha sem táguló kötelékeinek bizonyultak. Ez adott ennek az országnak *Wesselényi*ket, akiknek nemes testtartása, őserője, férfias önmérséklése és vad bátorsága csodálatosan tudott imponálni mindeneknek. Nem a tekintélyek imádatát hirdetjük itt s nem tanítunk senkit arra, hogy boruljon le emberek előtt. De *Wesselényi* emléknapján csodálatlanul eltelve kell nézünk ezt az időt, melyben az emberi méltóság korlátai közt, szükségből és államfőntartó bölcseségből, tekintélyeket is elismertek ebben az országban. Bámulatlan kell nézünk *Wesselényi*re, akinek neve hallatára több ember érzett áhitatot, mint elvei hallatára s le kell borulnunk láttára annak, hogy egyénisége erejével, méltóságával, mennyire össze tudta forrasztani, mennyire morális tartalommal tudta megöltöni a széthúzó elemeket. Vajjon ma nem volna-e szükség ilyen férfiakra? Vagy inkább, nem volna-e még szükség annyi egység szeretetre, hogy tekintélyekben, erős egyéniségekben bizzunk, olyan méltóságos türelmességgel, mint *Wesselényi* korának magyarjai bíztak?

Zilah, szeptember 19.

Fényes ünnepség keretében leplezték le ma *Zilahon* *Wesselényi Miklós* szobrát. A hazafias ünnepre már napok óta gyülekeztek a résztvevők mindenfelől. A kormány képviselőitében *Turkovich József*, *Székely Ignác* és *Zsitinszky Mihály* államtitkárok jelentek meg. Az *Akadémiát*, amelynek az ünnepelt disztagja volt, *Beöthy Zolt* egyetemi tanár képviselte. Megjelent az ünnepélyen gróf *Zichy Jenő*, országgyűlési képviselő és az erdélyi főúri családok számos tagja.

Az ünnepet a vármegye rendkívüli közgyűlése vezette be. Az elnökölő báró *Wesselényi Miklós* főispán, fia a hasonlevő nagy hazafinak, meghatva mondott köszönetet mindazoknak, akik az ünnepély fényét személyes megjelenésükkel emelték.

Nem tagadom — ugymond a főispán — szülővármegyének ez erkölcsi sikere örömmel, sőt büszkén öngézzel tölti el lelkemet. Az, uraim, kinek ma emlékezetét kegyelettel fogjuk ünnepelni, annak élete és szereplése már réges-régen a multaké és történelmünk ítelőszéke az ő pályautatása és politikai tevékenysége fölött régen meghozta ítelőtét; mégis nem tudok leküzdani egy bizonyos elölgódást, amidőn e hozám olyan közel álló megdicsőült emlékezetének szentelt ez ünnepölő közgyűlésen, annak megnyitása alkalomával hivatalos állásomnál fogva szót kell emelnem. Törvényhozásunk mindkét háza, felelős kormányunk, törvényhatóságaink napi sajtóink különböző társulatainknak, testületünk és egyesületeinknek saját képviselőiteikben kiküldött küldöttségeink megítélésel megjelenését hálás tisztelettel megköszönve ünnepölő közgyűlésünket van szerencsém megnyitni.

A beszédet nagy lelkesedéssel fogadták. Ezután *Sántha Dezso* törvényhatósági bizottsági tag idézte fel emlékedett hangu beszédében *Wesselényi Miklós* dicső emlékét. Az emlékbeszédet az elnökölő főispán indítványára egész terjedelmében a jegyzőkönyvben örökítik meg. Végül az elnökölő főispán megbizta a vármegye alispánját, hogy szerkesztessen egy emlékkönyvet. A közgyűlés után a közönség a kolozsvári honvéd-zenekar induló mellett a *Wesselényi-szoborhoz* vonult, ahol az ünnepség legkiemelkedőbb része folyt le. A honvéd-zenekar nyitánya után a *Zilahi Dalkör* a *Himnusz* énekelt, amelynek befejeztével dr. *Katler György* alispán a szabadság bizottság elnöke róta le a kegyelet adóját a szabadság lelkes aposto-

lának, a jobbágyság felszabadítása, a magyar parlamentarizmus rettenthetetlen bajnokának és vértanújának emléke iránt.

Beöthy Zsolt egyetemi tanár ezután óriási hatású beszédében méltatta Wesselényit és korát; Wesselényit, a reformkor első bajnokát, nemzeti szabadságunk és önállóságunk megvédőjét, aki közéletünket nemzetivé, arisztokratikus alkotmányunkat és jogrendünket demokratikussá alakította át. A legmagyarabb magyarul, gróf Széchenyi Istvánnal szemben párhuzamba állította és Wesselényi egész életét klasszikus szép beszédében méltatta.

Beöthy Zsolt nagyhatású szavaira lehullott a lepe! és ott állott a közönség előtt teljes szépségében az árvizi hajós remek képmása, Fadrusz János alkotása. Kis színet után, amely alatt a közönség lelkes áhitattal nézte az emlékművet, előlépett báró Wesselényi Miklós főispán és a Wesselényi-család nevében szép beszédét mondott.

Az imént elhangzott remek, és talán még az éreztobornál is maradandóbb emléket biztosító lélek-emelő szónoklat hatására álltál, — ugymond — elfogva szövalok föl nem csak mint hazafi, hanem mint felejtethetetlen atyám, a nagy Wesselényi gyermek is, halatelt kebellet hajlok meg — véreimmel és neuzséégemmel együtt — e szobor létesítől, első sorban Szilágy vármegye és Zilah rendezett tanácsú város tisztelt közönségének kegyeletes hazafisága és áldozatkészsége előtt! Ime tehát, itt áll előttünk érebe öntött, nemes alakja annak, akinek minden gondolata, nagy szívének minden dobbanása az emberiség javáé és a mi édes magyar hazánké vala. Az új Magyarország parlamentáris vezér-férfiainak sorozatát ő nyitotta meg és miután a többek közt az örök váltásnak és a jobbágyság felszabadításának is ő volt egyik legelső és legteljesebb kezdeményezője, ezt akarta a művész alkotó keze zseniális felogással megörökíteni, a létesült eszmét allegorice megtestesíteni, amidőn e szobor érckarját védőleg nyújtja ki egy előtte álló és megbható bizalommal feltekintő jobbágnak a vállára. Aljlon is hát e szobor az időnek végtelen végeig, buzdító példátul minden elővendő nemzedéknek arra, hogy miképpen kell a hazát szeretni s miképpen kell önzetlenül imádkozni érte.

A beszédet követő éljenzés csillapitásával Zempeleni Árpád szavalla el erre az alkalomra írt, magasan szárnyaló, nagy hatású ünnepi ódáját, amelynek befejező stróféja így hangzik:

Jöjj! és vezess! a szív, az ész, a kar  
Munkájon ösze, követlen igéd,  
Mig örökélet nem nyer a magyar  
S egy új nagy-népet az emberiség.  
Ki vértanú vagy, szent vagy, glóriás,  
Ehredj közénk! elhagyván mennyedet;  
Világtalan jós, küzdő óriás:  
Nevelj minékünk új Széchenyiket!

Ezután megkoszoruzták a szobrot, majd Kaiser György alispán a szoborbizottság elnöke magasan szárnyaló beszédében adta át a szobrot Zilah város közönségének. Diószeghy Zsigmond polgármester Zilah közönsége nevében ünnepélyesen ígéretet tett, hogy a város hagyományos hazafiságához hiven mindent meg fognak tenni arra, hogy gondosan megőrizzék és sértetlenül fenntartsák ez emléket a késő utódok számára.

A honvédeknek indulójának elhangzása után a közönség a vezérek emlékéhez vonult, ahol a zilahi dalkör előadta a nemzet imáját, majd pedig Kincs Gyula főgimnáziumi igazgató, a Szilágyi lelelős szerkesztője mondott történelmi visszaemlékezésekben gazdag ünnepi beszédet. Ezután a zilahi polgárság megkoszoruzta az emléket, végül pedig a zilahi dalkör elénekelte a Szózatot, melyet az ünnepelő közönség vele énekel.

Fadrusz János szobra Wesselényi korszakos aktusáról beszél, hogy magához emeli a jobbágyságot. A szobron a harmonikus erő a kifejezés és az előadás egyszerűségével egyesül. A fonalak dőlő természetben kifejezésre jut a magyar nagyur nobilitása, humanizmusa s komoly öntudata. Az öreg jobbágy finoman gondolt magyar paraszt; a két munkástenyér, az erős szittya nyak, az arc, amelynek husa keményen nekintő a osontnak, majd lágyan kaposoldók formákba, csupa erősen átértett részlet. A szobor méltán nyerte meg az ünnepelő közönség tetszését.

Délután 2 óraker 350 terítékű lakoma volt a vármegyei székház udvarán állított sátorban. A lakomán Wesselényi Miklós főispán a királyra, Kaiser alispán a kormányra, Sánta Dezső Dániel Gáborra, Tarkovich államtitkár Szilágyvármegye és Zilah városára, Dombó Károly a Wesselényi-családra, Széll Ignác államtitkár Wesselényi főispánra írtette poharát. Az utóbbi pohárköszöntő alatt Tarkovich államtitkár a főispán mellé tette a II. osztályú vaskorona rendet, amelyet a király ez alkalommal adományozott neki a közügyek terén szerzett érdemei elismerésül. Azután még Dániel Gábor mondott pohárköszöntőt az országról, Wesselényi főispán Fadrusz Jánosra, Both tanár Beöthy Zsoltra, Diószeghy polgármester pedig a vendégekre. Este a Vigadóban díszelőadás, utána pe-

dig a megyeháza dísztermében nagy bál volt. A Vigadóban a közösvári Nemzeti Színház Dóczy Lajos Széchy Mária-át adta elő. A cimszerepet Tóvölgyi Mária játszotta nagy hatással, Wesselényi szerepében Szakács Andor aratott nagy művészi sikert. A többi előadók is az egész estét át a közönség zajos elismerésében részesültek. Kerekes Ernő főgimnáziumi tanár nagy hatással adta elő László Andor pályadijnyertes ódáját.

## Vakáció.

— Uti naplóból. —

### I.

#### A mólón.

„Isten önnel, édes asszony,  
Már, ceöngetnek, nyole az óra, —  
Es vigyázzon a jó Isten  
Rám, magára s a hajóra!

Rám, hogy szívem, árva szívem  
Ki ne hüljön itt a mólón,  
Mikor maga után sírok  
Hangos szóval szívhez szólón, —

És magára, hogy az úton  
Még mindig jól találja,  
Es válláról valahogyan  
Le ne csuszszék angol sálja, —

A hajóra, hogy magácskát  
Vigye szépen enyhe szélben,  
Es baj nélkül megérkezék  
Velencében még ma délben!

Menjen el a Ducaleba,  
Almélkodjék a sok képen, —  
Keresse fel Tiziánt is:  
Tiszteltetem nagyon szépen.

Villámszóró szöke haját  
Mutassa meg az öregnek, —  
Szöke haját, melytől még a  
Napsugárok is remegnek,

Éjjel pedig, ha a holdfény  
Halk sugárit hinti széjél,  
Sötét szemé farkasszemet  
Nézzon majd az olasz éjjel ...

Ne egyék a szállodában,  
Jobb lesz Zini: Panadája;  
Ez az istenáldot kocsma  
Velencének Kis Pipája.

Ne egyék az osztrigából, —  
De ha talán meg nem állja:  
Bauer mellett van Velence  
Első, legjobb patikája.

Este tizkor gondoljon rám,  
Ide jövök a mólóra,  
Es Triesztből Velencébe  
Száll a lelkem majd egy szóra.

Es majd akkor újból kérem,  
Hogy már egyszer meghallgasson,  
Visszafelé Budapestén  
Szálljon majd ki, édes asszony! "

### II.

#### Egy képeslevelezőlap.

„Lásna, irok képeskártyát,  
Bár nem méltó erre, lásna, —  
Ma kaptam meg a magáét:  
Milyen komisz az írása!

Nos vigyázok jól magamra,  
Sállal járok, mindig lassan, —  
Tegnap voltam Tiziánál,  
Hogy hajamat megmutassam.

Mondhatom, nem imponáltam  
Az öregnek, rám se nézett;  
Blazirt lett sok század alatt,  
Nem oly vérmes láng-természet.

Majd remegve farkasszemet  
Néztém én az olasz éjjel, —  
Tudniillik felhők jöttek,  
Végre szellő üzte széjél.

Panadánál jól étkeztem,  
S mikor tizet vert az óra,

Azt gondoltam, hogy maga most  
Nem megyen ki a mólóra,

Hanem ül a Café Lloydban  
Fagyalt mellett hűtlen, resten,  
Ennélfogva visszafelé  
Nem szállok ki Budapestén."

### III.

#### Válasz.

„Egy a lelkem, drága nagysád,  
Mikor tizet vert az óra,  
Epekedő szerelemmel  
Kibaktattam a mólóra.

En a földrajz múzsájának  
Sohse voltam a kegyence, —  
Miert is itt megkérdeztem:  
Mely irányban van Velence?

Megmutatták. Oda néztem  
Este tizkor, éjjel multán, —  
Ah így fordul Mekka felé  
Mindennap a hithű szultán.

Es a tenger távolában  
Szöke haját fölkerestem, —  
Ennélfogva visszafelé  
Ki fog szállni Budapestén."

(G—ly)

## Gorombaságok.

— Jelenet. —

Aból az alkalomtól, hogy a nezsideri bíróság becsületértésnek minősítette a *Freigeist* (szabad szellem) kifejezést.

Egy nezsideri ember: Hát bizony jó lesz, ha ezentul nagyon vigyázzunk.

Egy másik: Ugy van. Finoman kell beszélni ezentul.

Az egyik: Gorombaságról megbüntet a törvény. A másik: Es joggal. Hört is lehet valakinek, pláne egy tisztességes embernek azt mondani, hogy „szabad szellem?”

Az egyik: Nagy felindulásában tehette az illető.

A másik: Na már kérem, én sohse indubatok fel annyira, hogy egy ilyen durva sértés kiszaladjon a számon!

Az egyik: A nevelés teszi.

A másik: Jónévelésű ember ilyen szót ki se mond.

Az egyik: Ugyan kérem, ne beszéljen jó nevelésről!

A másik: Ugyan miért ne?

Az egyik: Mert ön abban nem résztült.

A másik: Hallja, velem ne kezdjen, mert emberére talál! En nem fogom szeniorizni magamat! Olyan goromba leszek, mint egy lótakaró!

Az egyik: Azt hiszi, én nem tudok goromba lenni? Olyan goromba leszek, mint egy szőnyeg!

A másik: Maga... maga szabadelvű!

Az egyik: Mit mondott?

A másik: Szabadelvű! Maga, maga józan!

Az egyik: Borzasztó, fel fogom jelenteni becsületértésért. Azért lehet valaki goromba, anókiül, hogy másnak a becsületében gazolna! (Sirva fakad.)

A másik: Nem bánom! Es még gorombább leszek! Maga szabadizlésű! Maga modern! Maga szeceessziós!

Az egyik: Nem birom... Nem birom... (eldjul.)

A másik: Ugy-e mondtam? Ugy kell magának! Minek kezdett ki velem!

## FŐVÁROS

(\*) A konverzió. Teleki Béla indítványozta annak idejében, hogy a 25 milliós fővárosi kölesönt, amely 4 1/2 százalékos, konvertálják 4 százalékra. A pénzügyi és gazdasági ügyosztály meglette a vonatkozó számtanokat s azt a tapasztalatot tette, hogy a konverzió csak akkor lehet eredménye, ha a főveendő köcsön visszafizetésének az idejét minél távolabba teszik. Például: ha a köcsönt 98—94. évfolyammal bocsátják ki s a visszafizetés idejét 70 évre teszik, akkor a budgeten az évi könnyítés 1,040,000 korona. A tanács javasolja a közgyűlésnek, hogy konvertálja a köcsönt 4 százalékosra s ennek az ügynek a letárgyalására küldjön ki, a polgármes-



ter elnöklése mellett, héttagú bizottságot és intézzen a pénzügyminiszterhez fölterjesztést az iránt, hogy adjon erre a költségre adó- és illeték-mentesítést s a belügyminiszterhez, hogy az új papirokat ruházza jól pupilláris biztosíték tulajdonának.

## SZÍNHÁZ, ZENE

**\*\* Az intendáns fölmentése.** A király elfogadta gróf Keglevich Istvánnak az intendánsi állásról való lemondását. A királyi elhatározás, mint biztos forrásból értesültünk, ma érkezett a belügyminiszterhez s a legközelebbi napokban a hivatalos lapban is megjelenik az intendáns fölmentése érdemeinek legfelsőbb elismerésével.

**\*\* Kossuth.** Lelkes ünnepi estére adott alkalmat ma a Városi Színházban Pakots József Kossuth című színműve. Az alkalmi darab nehézségeivel sikerrel birkózott meg a szerző. Hat képművelővel látványos színműve előtűnik Kossuth diadonját, s a képeket érdekes akció fűzi egybe s a legnagyobb alak mellett sok kedves, lelkesítő, bus és vídám momentum művészi hatással van a nézőre. Kéltői erő, ünnepi lendület és magyaros érzés vonul végig a darabon, amelynek a stíusa az alkalomhoz illően színmagyar. A színmű a mai bemutatón nagy sikert aratott. Jelen volt az előadás Kossuth Tódor és Kossuth Ferenc is, valamint az ünneprendező bizottság számos tagja és őszinte elismeréssel adózott mindenki a szerző érdemének, számtalanszor a lámpák elé hívták és babékoszorukat is nyújtották föl neki a színpadra. A szerző szép munkáját méltó művészi igyekezzel támogatták Feld Irén, Csongori Mariska, Gömöri és Pázmán. A címszerepet izléses mérséklettel és méltósággal játszotta Füredi Béla. Az ujdonság zenéjét Donáth Ede pompásan állította össze. A közönség lelkesedvén a hazafias darabon, felvonások között a Kossuth-testvéreket szeretettel ültette.

**\*\* Hírek a Nemzeti Színházról.** A Nemzeti Színházban holnap Jókai Mór történelmi szomorudrámája, a Szigetvári vértanúk kerül színpadra. A darab írói: Bakó (Zrínyi), Szacsvay (Szulejman), Gál (Csáky), Beregi (Juránios), Pálfi (Szelim), K. Hegyesi Mari (Anna), Cs. Alszeghy Irma (Mária) játszószék. — Szombaton kerül színpadra új bemutatással először a Coriolanus, melyet 1893. január 31-én adtak legutolszor. Coriolánt Szacsvay, Volumniát Jászai Mari játssza.

**\*\* Az Operaház új balletmestere.** Guerra Miklóst, a bécsi Operaház első mimikusát és magán-táncosát a M. kir. Operaházhoz balletmesternek szerződítették. Guerra szerződéséhez egész sorozatát jelenti az Operaház tánckarában már legközelebb foganatosítandó újításoknak.

**\*\* A Vigaszínház délutáni előadása.** A Vigaszínházban ennek a hétnek a végén szombaton és vasárnap délutáni előadások lesznek. Szombaton délután az Ország urat, vasárnap délután pedig A polgármester urat adják. Mindkét nap este fél óráig Rodostó kerül színpadra.

**\*\* A Nemzeti Színház eredeti ujdonsága.** A Nemzeti Színház legközelebbi eredeti ujdonsága Kemechey Jenő és Malonyai Dezső A föld című háromfelvonásos színműve lesz, mely tárgyát a jelenkori társadalmi életből merítette.

**\*\* A Népszínház új darabjai.** A Népszínház holnap kezd meg premierjeinek sorozatát s ez alkalomból az igazgatóság közzéteszi a darabok jegyzékét, melyeket eddig előadásra elfogadott. Dus, komoly és értékes programot jelent ez a lajstrom, amely olyan terjedelmes anyagról számol be, hogy egy színházi szezon keretein belül szinte el sem fér. A Népszínház évenként eddig legfőbb tiszonyé-zenhat ujdonságot szokott bemutatni, s a most megindult évadra már huszonnégy ujdonsága van, amelyekhez még a külföldi színházak ujdonságain kívül egy népszínmű-pályázat és egy operette-pályázat eredeti termékei fognak járulni.

Az eredeti darabok közül eddig előadásra elfogadottak: ifj. Bokor József Kossuth Lajos című történelmi korrajza, ugyancsak Bokor Józseftől egy népszínmű A kisteleki csendbútor; Satojanovics Jenő operetteje, s Frine. szövegét Falk Richard; Szabados Béla operetteje, Feladott asszonyok, szövegét Lovik Károly; Barna Izidó operetteje, Casanova, szövegét Faragó Jenő; Stoll Károly operetteje Nőbe, szövegét Pásztor Árpád; Abonyi Árpád bosnyák tárgyú énekes bohózata, a Rubin; K. Béla Józ történelmi színműve, Mária Antonia, zenéjét Fejér Jenő írta; Zboray Aladár magyar történelmi tárgyú operetteje, Ritta csóka; Zboray Ábris zenéjével; Lukács István népszínműve, Az óvodás kisasszony; Eder Pál népszínműve, Köhény Ágnes; Gécsy István egy történelmi népszínműve és Konti József egy operetteje.

Az időgen darabok sorozatában színpadra kerülnek Edmond Rostandnak verses tragédiája, L'airain, amelyet Ábrányi Emil fordított magyarra; Weinberger Károlynak, az Is szerzőjének Karlshütten című operetteje;

Message operetteje, La fiancé en loterie; Hennequin bohózata a Nounou; Chinese honeymoon angol operette, melynek zenéjét George Dance és Howard Talbot írták; a Senki kisasszony angol operette; Jontanes Ma belle mere című bohózata; Decouelles drámája A kintornás leány; Mehemed boynok egy kis vigjátéka, a modern török életből Kezal címmel, amelyet Strausz Adolf fordított törökből.

A legközelebbi hetek műsorát egy népszínmű-ciklus fogja élénkíteni, melyben Szigligeti, Szigeti, Tóth Ede Csepregy, Almási, Rákosi, Lukácsy, Rátkay, Gécsy, Bokor és mások darabjaiban Blaha Lujza asszony legjobb szerepeit eljátszsa, mielőtt nemzeti színházi örökös szerződése életbe lép. Sok régi darab felújítása van még tervben s ezek között a legközelebbi Varney operettejének a Fanchon asszony lányának felújítása, továbbá egy Offenbach- és egy Planquette-repriz. Ugyancsak ebben a szezonban kezdődnek meg a hétköznapi délutánokra tervezett ifjúsági előadások, amelyekben nemcsak a régebbi irodalom jelesebb termékei kerülnek színpadra, hanem az ifjúság számára irt ujdonságok is. Az igazgatóság két 100—100 aranyos pályadíjat tűzött ki, mindkét pályázat határideje december 31-ike s az egyik díjra egész estét betöltő népszínművek, a másikkra operette-szövegek pályázhatnak.

**\*\* A Kossuth-féle és a Népszínházban.** Ifj. Bokor József Kossuth Lajos című történelmi korrajznak, melynek ma volt utolsó előadás, szombaton tartandó második előadását a Népszínház igazgatóságának meghívására Kossuth Lajos fia, Ferenc és Lajos Tódor is végignézik, kik a darab pénteki bemutatóján az országos Kossuth-ünnep miatt jelen nem lehetnek.

**\*\* Merit Quirino,** a kiváló olasz ének-mester, aki fővárosunk zenekörében mint egyik legkitűnőbb énekpedagógus szerepel, iskoláját Andrássy-ut 2. sz. alá (II. em. 8.) tette át.

## Rodostó.

— A Vigaszínház bemutatója. —

Budapest, szeptember 18.

A Kossuth-ünnep áhítatos hangulatában kezdődik meg az est. A Vigaszínház zenekara rendezte a Himnusz s a közönség, mely tömött sorokban foglalja el a fényesen világított házat, felemelkedik s szótlannal, némán állva hallgatja végig.

A kiűrt taps csendesültével Lampérth Gézának, a Rodostó egyik szerzőjének, Hódolás című szék költeményét mondja el Szerémi Gizella s a költemény elhangzása után, mely közös babért fon Rákóczi és Kossuth homlokai köré, zúgó taps hangzik a költeményt elmondó művész felé.

Ezután ismét a zenekar veszi át a szót s felhangzik a nóta:

Kossuth Lajos azt üzenté...

S amit a nóta felszáll az orkeszterből, egyszerre csak felhangzik a nóta a közönség ajkán is, a nézőtérben, lent a parketten és fönt a karzatokon, mintha a nóta hangjaiban egyazon érzésbe akarna összeolvadni minden szív.

Az orkánzerű taps háromszor is megismétli a zenekar a Kossuth-nótát s mind a háromszor vele éneklí a közönség. S ami a legmeghatóbb, a dal elvesztí itt harobahívó szilajlás. Nem forradalmi nóta ma este; lassu tempóban, szinte halk áhítattal éneklí a közönség s úgy emelkedik, mint a szabadság hitében hívők méltóságos, szent szolozsmája, mely a megemlékezés estéjén száll, száll, ki a temetőbe, a Kossuth Lajos sírja felé...

S mikor a szolozsma harmadszor is elhangzott, kezdődik az előadás, Rodostó.

A Rákóczi-féle szabadságharónak mélabus epilógusából merítik, Gécsy István és Lampérth Géza, kuruc-darabjuk tárgyát. Rákóczy nem a magyar szabadság félelmetes, harcok orszolánja többé. A fejedelem a török emigrációban megpróbálja nem-e lehetne-e a konspiráció segítségével; még egyszer fel-emelni a szabadság zászlaját és meghordozni a haza földjén, de hiábavaló minden diplomaiaai kísérlete, téltlenségére van kárthatva.

Talán ez a természetese oka, hogy Gécsy István és Lampérth Géza darabja híjjával van a drámai akciónak és Rákóczi nem izmosodik darabjukban drámai hőssé. Inkább hangulatképek válik be, mely arról ad számot, hogy mint telt a rodostói száműzöttek élete a szomorú hontalanságban.

Az első képművelő Jenikóban látjuk, Rákócziával élőkön. a hontalanságot. Életük sincs még egészen biztontségben. A bécsi udvar kiadásukat követeli s fegyveres gyalán Stabreberg generális küldi, hogy az osztrák vérpádra hurcolja a fejedelmet és hivat. Ahmet szultán megtagadja a kiadást. A második képművelő Rodostóban látjuk Rákócziát és hontalan magyarjait. Levezet a hatalmakkal s titkos követet küld Bécsbe, hogy szüktesse meg onnét György fiát,

akiben a magyar szabadság jövőnd reményét látja. Magyarországból rossz híreket hoz neki Jávorka Ádám; a felvidéki felkelést újra leverték és a szabadsághősöket vérpádra hurcolták. A harmadik képművelő már a megtört Rákóczi látjuk, akit élete végén már csak egy reményes táplál, hogy fiát, Györgyöt látni fogja. El is jön a fia, de a bécsi nevelés kiirtott benne mindent, ami magyar és Rákóczi utolsó reményeségtől is megfosztva meghal.

Ezen a három képművelő Mikes Kelemennek és Kőszeghy Zsuzsiának a szerelme szövődik át. Zsuzsika már a második képművelő férjhez megy az özvegygő lett Beresényi Miklós grófnak s a harmadik képművelő már özvegygőre jutott ő is.

Igazi poézissal megírt Epilógus fejezi be a darabot, melyben Mikes Kelemen látjuk a tengerparton ülve, amint „egyedül hallgatja tenger mor-morását.”

Mint ebből a mesevázlatból is látszik, drámai cselekvény nem lűkett a Rodostóban s ehhez képest Rodostó személyei sem beszélnek erős, jellemzetes drámai nyelven. A hontalanságnak valami csöndes lírája bug végig a három képművelő, amelyből kiemelkedik Jávorka Ádám elbeszélése a második képművelő. Ezt Balassa Jenő mondta el, aki ma este egészen bele-markolt a közönség szívébe ér-essel telt, szép monológjának gyönyörű elmondásával. Belejezte egy művészi előadott remek kurucnótával, mely Kun Lászlót valja szerzőjéül. A második felvonás zajos tapsai legnagyobbbrást Balassának, a kitűnő művészek szolták.

A darab szereplői különben egytől-egyig ma este is a Vigaszínház magas művészi nivóján álltak. Fenyvesi, rekedtsége dacára, szépen mondta el Rákóczi tirádát. Hegedűs szittya-magyar Beresényi volt. Harasztly Hermin (Csáky Krisztina), Varsányi Irén (Kőszeghy Zsuzsika), Tapolcai, Tanai (Rákóczy György), mint rendesen, kifogástalanul jók voltak. Rónaszkói öreg kuruc-buzárja pompás kabinet-figura. Kisebb szerepeikben értéket adtak az ősszjátéknak: Pécsi Paula, Kúrti Sarolta, Pécht, Vendrey, Kazalcsy, Gyöző, Bárdi, Mátrai és Dajka, Mikes Kelemen Góth játszotta, aki különösen a darabnak igazi hévvel előadott, költői Epilógusával aratott zajos tapsot.

A két szerzőt, Gécsy Istvánt és Lampérth Gézákat szintén zajos tapsok hívták sokszor a lámpák elébe. A darab rendezése mintaszertű, kiállítása a lehető legszebb volt.

(M—S.)

## MŰVÉSZET

□ **Műkiállítás Kolozsvárott.** A kolozsvári műkiállítás ügyében tegnap az erdélyi képművészet társaság költőtsége tisztelgett Wlassics Gyula kultusz-miniszternél. A költőtséget báró Feilitzsch Arthur országgyűlési képviselő vezette s a budapesti művészek részéről Kézi-Kovács László, a kolozsvári művésztalagok részéről pedig Pákai Lajos, Petille Róbert, Sechey Akos és Veress Zoltán vett benne részt. Wlassics miniszter örömmel fogadta a társaság felszólítását, hogy a kiállítás védnökségét eiválalja, annyival is inkább, mert nagy kulturmissziót tulajdonít annak, hogy Kolozsvár közönségét is minél szélesebb rétegben hódítsák meg a művészet számára. A kiállítás megnyitásának ünnepélyén királyunk képviselője József Ióherceg, valamint József Agost Ióherceg is jelen lesz feleségével együtt. A kolozsvári költőtséget meg K. Lippich Elek osztálytanácsosnál, a művészeti osztály vezetőjénél is tisztelgett, azután az összegyűjtött műveket vette át, melyeket e hó 20-ikán indítanak utnak.

## SPORT

**\*. Bécsi löversenyek.** A mai nap a holtversenyek jegyében állott. Két futam is holtversenyvel végződött s közülök éppen a futamban a Vermeil handicap-ben a legutóbb Budapesten is előfordult, de egyébként igen ritka eset adódott elő, a hármas holtverseny. Nemes, Csurgó és Ismét oly szorosán egymás mellett vágattak át a célvonalon, hogy a bíró egyiknek a javára sem dönthetett. A másik holtverseny, a napot bevezető handicap-ben igen is érdekes lefolyás volt. Itt heves finish után Belvedere és Petronell érték el egyszerre a célt, de alig fejhoszszal maradt el mögöttük Arriviste is. A többi futam közül a Nil Desperandum-verseny emelkedett ki, amelyben a nagy favorit Beregölly könnyen győzött. A versenyek részletes eredménye a következő:

I. Handicap. Díj 2000 korona. Távoltság 1600 méter. Capt. George Belvedereje (Southey) első, gróf Trautmansdorff Petronelle (Barker) második, Szemere

M. Arrivisteje (Bonta) harmadik, azután Marodeur, Getrost, Rumbold, Totalizátor: 10: 68 és 21. Helyre-fogadások: I. 50: 419, II. 50: 142.

II. Nil-Desperandum-verseny. Díj 6000 korona. Távolság 1800 méter. Blaskovich E., Beregvölgye (Van Dusen) első, báró Springer Elpenora (Taral) második, báró Springer G., Podcouré (Dangman) harmadik, azután Stryra, Cocain, Spahn. Totalizátor: 10: 17. Helyre-fogadások: I. 50: 65, II. 50: 96.

III. Nyeretlen eladó kétvesek verseny. Díj 2000 korona. Távolság 1000 korona. Lovag Wiener Welten Mygomeaja (Krousil) első, gróf Wenckheim D., Applausja (Smeja) második, gróf Trauttmansdorff L. Guerrillaja (Wilton) harmadik. Azután: Bodri, Acél, Caprice, Vasco de Gama, Estifény, Francesca, Ararat. Totalizátor: 10: 30, helyre-fogadások: I. 50: 88, II. 50: 92, III. 50: 97.

IV. Verneuil-handisp. Díj 10.000 korona, távolság 1200 méter. Gróf Károlyi J. Csurgó-ja (Bonta), Blaskovich E. Nemes-é (Holmes), Krausz L. Ismét-je (Slack) holtversenyben első, gróf Arco-Zinneberg M. Rhapodia II-je (Huxtalke) negyedik. Azután: Bonapae, Dallos lány, Aha. Kapus, Pizslióvár, G-dur, András, Adrienne II., Cipész, Condottieri, Rozmaring II., Kényur, Tannhäuser, Fritzl. Totalizátor: 10: 25, 15. 61. Helyre-fogadások: I. 50: 101, II. 50: 133, III. 50: 167.

V. Eladók verseny. Díj 2000 korona. Távolság 2800 méter. Szemere M. Maulani-ja (Bonta) első, Péchy A. Scharbe-ja (Taral) második, Iij. Dávid E. Testőr-je (Krousil) harmadik. Totalizátor: 10: 43.

VI. Háromvesek gátverseny. (Handicap.) Díj 8000 korona. Távolság 2400 méter. Capt. George Via Appta-ja (Rosack) első, gróf Trauttmansdorff L. Belle alliance-je (Barker) második, Hg. Taxis M. E. Jonak-ja (Williamson) harmadik. Azután: Pötörke, Hajdu, Gugu, Kranach. Totalizátor: 10: 76. Helyre-fogadások: I. 50: 76, II. 50: 66, III. 50: 62.

VII. Kohlmarkt-díj. Díj 8000 korona. Távolság 1800 méter. Degenfeld J. Royal-Flusja (Smeja) első, báró Springer G. Mayorja (Dangmann) második, Blaskovich E. Csati-ja (Van Dusen) harmadik. Azután: Topaze, Blockade. Totalizátor: 10: 22. Helyre-fogadások: I. 50: 72, II. 50: 134.

Nyiltér.

Tiller Mór és Társa Budapest, Váci-utca 35.

cs. és kir. udvari szállítók. részére a legolcsóbban és leg-egieszűbban készíti az egyen-ruhára felszerelést. részére küld díjtalanul árjegyzéket. részére sorozási és áthelyezési kérvénymintákat díjtalanul küld. részére minden katonai ügyben ad díjtalanul felvilágosítást. — részére újban kiadott Egyen-ruházati Közlönyem című könyvét díjtalanul küldi.

FÉRFIRUHA-BÉRLET LEGJOBB RUMÁZKODÁSI RENDSZER DEUTSCH F. KÁROLY BUDAPEST, ANDRÁSSY-UT 1. SZÁM.

Tőkepenészes 50-100 ezer korona betéttel egy már sok év óta fennálló szolid tech-nikai költségekkel vállalt részére Budapesti keres-telek. Ajánlatok: Újra felújított, keresztény és jó összköltsé-tesek birtokában kell lennie. Nem anonyim ajánlatok. Birtos 1000\* aint e lap kiadóhivatalába kéretnek. Diszkrétív becsületeheli dolag.

Utolsó hét! Huzás már holnapután! 50 fillérért 50.000 korona ért. nyerhető a Pozsonyi Kiállítási Sorsjátékon. Sorsjegyek darabonként 50 fillérért mindent kaphat-ók. — Megrendeléseket a pénz előleges beküldése ellé-nyben pontosan eszközöl a Kiállítási sorsjegy-iroda Budapest, V., Nádor-utca 16. szám.

MÉRNÖK vagy építész, hosszabb gyakorlattal, statikai számításban járatos, övadás-képes a magyar és német nyelven tökéletes keresztény, ki Budapest-en ismeretelmű rendelkező építészeti vállalatnál felvették. Ajánlatok referenciákkal és életpályájukkal. Állandó 50\* aint e lap kiadó-hivatalába kéretnek.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ Egy albiró párba. Czeleszky Vilmos duna-adornyi járásbírósi albiró most két esztendője pár-bajozott Sajgó Jenő tisztihelyessel, mivel a tiszt-helyettes nem fogadta el Sajgónak feljé nyújtott kez-ét. A két esztendője vívott párbaéjt ma vonat fele-lősségre a budapesti büntetőtörvényszék a feleket s az albirót háromnapj államiógházra ítélte.

§§ A német bírodalom egysége. Nevezetes pör-ben ítélt ma a poseni törvényszék: Konopnicki Mátyás újságíró izgatási pörében. A Slovo Folskie című új-ságba egy cikket írt Konopnicki s ezzel izgatott a német bírodalom egysége ellen. A tárgyalásra teljesen meglét a karzat, többnyire lengyelekkel, kik közül sokan vidékről jöttek el a nagy napra. A tárgyalás a pörös cikk fölolvásával kezdődött s a halgatóság viselkedése miatt kétszer megakadt. A lengyelek ugyanis a cikk végén s a vádiott beszéde végén is viharosan lejezték ki elragadtatásukat. A cikk föl-olvasása után a vádirat fölolvására következett. A vádiott kijelentette, hogy véthetet bizonyos törvény ellen, de bünt nem követelt el. A németéhez szözlött, hogy kitarásra buzdítja.

— Ön nagyon jól tudja, hogy ezzel a német bírodalom egysége ellen izgat! — szözl az elnök.

— Igen. Ez az a bizonyos törvény, amely ellen vétettem anélkül, hogy bünt követtem volna el. Minden természetesen gondolkodó ember, aki elsőbb ember, azután hazafi, látja, hogy a német nemzeti állam eszméjében az önzés följé kerekedik az általá-nos emberi igazságnak, a szeretetnek és a legmagas-sabb értelemben velt erkölcsösségnek; már pedig ahol ez megtörténik, ott nem cselekszenek istenes dolgot. Az általános emberi igazság és erkölcsösség erősebb és magaszosabb, mint a földrajzi határok köz é szorított igazság és erkölcsösség, mert amaz szereteten épül, ez pedig önzésen, amaz szerint az a jó, ami igazságos, emez szerint az, ami egy bi-zonyos csoportnak hasznos.

A vádiott után az ügyész beszélt, majd a védő, aki német létre olyan beszédet mondott, hogy es-dálkozásba ejtette a bíróságot. A magas színvonalu, emelkedett felhangra valló beszéd meghallgatása után a bíróság visszavonult. Csaknem másfél órai tanács-kozás multán kihirdették az ítéletet, amely Konop-nickit másfélévi fogsággal sújtja. Az elítélt fölebbzett az ítélet ellen, mely a város lengyel lakosságát is nagyon elkeserítette.

Ernö főherceg házassága.

Laibach, szeptember 18.

A néhai Ernő főherceg házassága ismét nap-irendre kerül most, miután úgy látszik, hogy a 19-ikére kitűzött tárgyalást mégis megtartják. Tudvalevőleg Staudinger Miksát, a főherceg volt titkárát vádolják csalás kísérletével, amelyet egy anyakönyvi kivonat hamisítása által akart elkövetni.

A vádirat szerint Staudinger 1899. június ele-jén a laibachi 8-ik számú katonai kórház házasa-gi anyakönyvből a 36. és 37-ik lapot kitépte és annak aljára odahamisította Zanejc József akkori katonai káplán nevét, valamint a bejegyzést, hogy Ernő főherceg és Zelenik Márton tanuk jelenlétében házasságot kötött. A hamisított kivonatot azután át-adta Skublics Laura gyermekeinek, Ernő, Laura és Klóidnak, hogy ezzel örökösödési igényüket érvé-nyesíthessék Ernő főherceg hagyatéka ellen. Ezek meg is kísérelték ezt, de sikertelenül, amint ismeretes.

Staudinger vád alá helyezésének megokolása el-mondja előbb hosszasan, hogy Ernő főhercegnek Arcoban 1899. április 7-én bekövetkezett halála után léptek föl igényeikre a Wallburg-testvérek; ugy a főudvarmesteri hivatalnál, valamint Rainer főherceg-nél memorandumot nyújtottak át s mindkettőhöz hite-les másolatban csatolták az inkriminált anyakönyvi kivonatot. Ernő főherceg hagyatékára ekkor egy bécsi ügyvédet neveztek ki gondnokuk, akinek meg-hagyták, hogy vizsgálja meg Wallburgék igényeit és tárgyaljon velük. Ekkor tűnt ki, hogy a kivonat ham-sított, mire vizsgálatot indítottak.

Ekkor kiderült, hogy a kérdéses anyakönyvi lapot Staudinger Miksa és Wallburg Ernő tépték ki 1899-ben, amikor Laibachban jártak, hogy adatokat szerezzenek Ernő főhercegnek Skublics Lujzával való házasságához. Ezen ugyanis csak egy házasság volt bejegyezve s elég hely volt még egy házasság bejegyzéséhez. Ezért tépték ki tehát egy napon, mikor a káplán épp nem volt a lakásán. Staudin-ger belopózott a lakásba, kitépte a lapot és sietett ki az utcára, ahol Wallburg Ernő várakozott rá, aki egy óduaiat tartott a kezében, amelyre az volt írva, amit az anyakönyvi lapra rá kellett hamisítani. Együtt mentek azután a Südbahnhof-Hotelbe, ahol Staudinger

Wallburg jelenlétében hamisította az anyakönyvi lapot. Ezután lefényképezték a hamisított lapot.

Staudinger ezenkívül még két okirathoz segí-tette Wallburgékat. Zanejc Andrásnak, az Ernő főher-ceget állítólag eskelett káplán öcsösének egy köz-jegyűlőleg hitelesített nyilatkozata az egyik, amelyben papi esküjére hivatkozva megerősíti, hogy elhunyt öcsöce maga mondta neki, hogy a főherceget összeeskette Skublics Lujzával.

A másik okirat a főhercegnek Arocból 1899. február 21-én Klótid leányához — íerjezett Szimicsné — intézett levele, amelyben Ernő főherceg megírja, hogy Skublics Laurát Laibachban nőtül vette.

Ez a levél, amelyet Szimicsné ügyvédje utján a királyhoz akart juttatni, 13 ólára terjed. A vádirat szerint ez is Staudinger hamisítványa. A vádirat tagadja a hamisítást, de az írásszakértők rábizonyították.

A Zanejc esküvel erősített nyilatkozata valódi, de a vádirat szerint Staudinger a hamisított anya-könyvi kivonat lényképevel ravaszul tévedésbe ejtette az agg lelkész.

Minthogy báró Wallburg Ernő attól tart, hogy Staudinger az ő távollétében megtörtött tárgyaláson a vád terhét ő re igyekszik hátrítani, táviratot intézett a laibachi törvényszék elnökéhez, hogy tanuképp meg-jeenni Ohajt a holnap kezdődő tárgyaláson. Termé-zetesen salvus conductust is kért; a laibachi törvény-szék nem válaszolt a távirati megkeresésre s úgy lát-szik, nem reflektál arra, hogy báró Wallburg vallo-mást tegyen.

EGYESÜLETEK

(A Magyar Hajózási Egyesület) igazgatósága a nyári szünet utáni első ülését szeptember 16-ikán (kedden) tartotta dr. Matlekovits Sándor elnöklete alatt. A megnyitót beszédben az elnök az egyesület nevében Kovács S. Aladár ügyvivő-igazgatót királyi kiutintése alkalmából üdvözölte, továbbá megemlékezett Radányi Dezsőről, a Dunagőzhajós Társaság főfelügyelőjéről és az egyesületnek alapítása óta naggyérdemű tagjáról. Kovács S. Aladár bejelentette, hogy a magyar mester-séges virutak kérdéséről az egyesület megbízásából Krisztinkovich Ede miniszteri osztálytanácsos röp-íratot írt, mely az egyesület támogatásával már megjelent. Az igazgatóság Krisztinkovich Edé-nek a munka megírásáért köszönetet szavazott. Dr. Török Emil titkár jelentést tett a düsseldorfi hajó-zási kongresszus tárgyaissairól. Elhatározta az igaz-gatóság, hogy a Kossuth-ünnepen Szojner Károly al-elnök vezetése alatt résztvesz. Schön Zsigmond indit-ványa folytán pedig teikéri az egyesülethez tartozó hajózási vállalatokat, hogy a Kossuth-ünnepély napján lobogózzák fel hajóikat, hivatalnokainak és alkalm-zottaiknak pedig tegyék lehetővé, hogy az ünnepélyen résztvehesenek. A szeptember 29-ikán és 29-ikén tar-tandó országos technikuskongresszusra az egyesület hivatalos képviselőiként Kovács S. Aladár igazgató, Fekete Zsigmond miniszteri osztálytanácsos és Egan Ede miniszteri főmérnök küldettek ki.

(A Magyar Országos Tüzoltó-Szövetség) el-nöksége Budapestben a szövetség központi irodájában ülést tartott, amelyen az Egerben megválasztott új elnöknek megalakult. A folyó ügyek elintézésén kívül az újonnan alapított 20, 25 és 30 éves szolgálati év-nek szabályzatát megállapította s ez alapszabályokat megszövegezte s az országos szövetség a szabályait módosításra nézve a több elveket megállapította. A módosítási tervezet elkészítésével Breuer Szilárd tit-kár bízott meg.

TÁVIRATOK

New-York, szept. 18. (Terménytesede.) (Zárlat.) Gyapot: New Yorkban helyben 9.— (9.—). Szept.-re 8.78 (8.69). Decemberre 8.78 (8.69). New-Orleansban helyben 8.1/2 (8.1/2). — Petroleum: Stand white New-Yorkban 7.20 (7.20). Stand white Philadelphában 7.15 (7.15). Refined in Cases 8.50 (8.50). Credit Balances at Oil City 1.22 (1.22). — Zsir: Western steam 10.80 (11.10). Rohe és Brothers 11.15 (11.30). — Tengeri iránzata gyenge. — Szept.-re 66.1/2 (66.1/2). Októberre 68.1/2 (68.1/2). — Decemberre 49.1/2 (50.1/2). Buza iránzata engedő. — Píros 6si helyben 74.1/2 (75.1/2). Szept.-re 74.1/2 (75.—). Októberre —. —. Dec.-re 73.1/2 (74.—). Májusra 75.1/2 (75.1/2). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.1/2 (1.1/2). — Kávé: fair Rio T. sz. 5.1/2 (5.1/2). — Szept.-re 5.25 (5.20). Decemberre 5.40 (5.40). — Liszt: Spring Wheat clears 3.10 (3.10). — Cukor: 2.1/2 (2.1/2). — On: 26.47 (26.45). — Béz: 11.1/4—11.1/2. (11.70—11.90). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelölik.) Chicago, szeptember 18. (Terménytesede.) (Zárlat.) Buza iránzata gyenge. — Szept.-re 72.1/2 (73.1/2). — Okt.-re —. —. — Tengeri iránzata engedő. — Szept.-re 58.1/2 (58.1/2). — Zsir: Okt.-re 9.60 (9.77) — Januárra 8.47 (8.55). — Szalonna short clear 11.— (11.—). — Sertésbuz: Okt.-re 16.20 (16.25). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelölik.)



## KÜLÖNFÉLÉK

## A szabadság költészetéből.

Ott, hol a dicsőség táblával kezében,  
Ragyogó angalként ti isteni szépen  
S tündöklő betűkkel legszebb lapját írja:  
Az a fényes, szent hely, az a Kossuth sírja!

Ábrányi Emil.

Legyen sötét éj, vagy napfény körülünk,  
Balsors, erőszak bárhova taszít:  
Kéblünkre tűzre légy és mond el annak,  
Hogy ahol állsz, ottan helyén a szív!  
— Üdvözöllek nemzetiszín csillag!

Jókai Mór.

Ha lesz egy nap, hol millió szemek  
Mint egy szívből egy könnyet ejtenek,  
Ha lesz egy sár, hol reményt nem lelünk,  
Hisz életed örökké kell nekünk —  
Emléked egy hazának fénye lesz,  
Soká mondjuk: Kossuthnak lelke ez!

Hiador.

Magyarok, véreim, nem közlünk ment-e  
Hajálba egykor a Kossuth regimentje?!  
Verje meg az Isten, veretlen se hagyja  
Aki elfeledné:  
Hogy minden magyarnak ott kell lenni, ha még  
Egyszer azt üzenné ...!

Szabolcska Mihály.

Szent a föld itt,  
Szent minden kis porszeme —  
Harmat helyett  
Vérrel, könnyel van tele.

Komlóczy József.

... eltemetve nem marad az eszme,  
Szabadság szent fénye nincs elveszve!  
Gördítsetek bár Tátra szirtjét rája,  
Szétrúzza azt a hajnal glóriája ...

Váradi Antal.

Kossuth Lajos, támadj föl sírodól!  
Visszasírunk hamvadó porodból.  
A magyar nép nem tud elfeledni,  
Csak te tudtad igazán szeretni!

Pócs Lajos.

Hogy ki volt ő ... ki felel rá?  
Istenségnek égi tüke,  
Árvó népet újra keltő,  
Lángragyújtó szellemzokra!

Ulyásy Edink.

Nekünk is volt egy jelszavunk,  
Lázza jött a honvéd töle:  
Nem volt abban a halálról,  
Nem volt abban megadásról,  
Egy szó volt csak, hogy: Előre!

Tóth Kálmán.

Örök csak egy emlék ílete, pompája,  
Egyszóval: te vagy, szabadság rózsája.  
Csak te vagy, vírágok királynéja örök  
S virulsz vértanuid sírja fölött.

Bartók Lajos.

Nem langy kegyelet kell árnyárá lett emlékeknek  
S nem pusztai sírra pár gyáva virág!

Inczedy László.

Magyar szabadság — szó csupán leírva  
Am szívünkben bűvös érzület,  
Mely milliókat készítenet talál:  
Érette élünk, — nélküle halál!

Kozma Andor.

Óh bizz e népbén, mely bár nem a régi,  
De ha még egyszer izenhetnél néki:  
Elmenne mind, mint akkor síkra szállott,  
S végképp kivívna a szent szabadságot!

Balla Miklós.

Jeltelen sírköbél e napon kiszállnak  
S körülünk lebegnek a dicsőült árnyak:  
Vértanúk és hősek,  
Buzdítva, hogy szentelt nyomaikban járjunk  
S boldogabb jövendőt csak magunktól várjunk  
Es legyünk erősek.

Lévay József.

Ha talizmánt hord a hős kebelében,  
Nem vesztet el kemény tusában.  
S nem vész el a nép, ha történetében  
Egyetlen ilyen fényes napja van!

Sas Ede.

† **Csoda Lourdesban.** A londoni Daily Express közli egy Nottermann nevű asszonynak beszámolását arról, hogyan szabadult meg súlyos bajától a lourdesi forrásban való egyszeri fürdés által.

— Eleinte nem akartam belemenni a vízbe, — beszéli, — de aztán imádkoztam és mégis belementem. Borzasztó érzés támadt bennem. Azt hittem, hogy már közeledik a halálom, s megadtam magam a sorsomnak. Borzasztóan szenvedtem. „O Istenem, sóhajtottam, jobb szeretnék ebben a pillanatban meghalni, mint gyógyulás nélkül menni ki ebből a vízből.“ Ebben a pillanatban egyszerre megszűnt minden fájdalom, s így szóltam a „mellettem álló apácához „Nővérem: meggyógyultam!“

A londoni lap aztán hosszasan is ír az esetéről. Magukat a londoni orvosokat is meglepte a dolog, mikor a fürdés után nyomát sem találták a rá-

nak, amelyben az asszony szenvedett. Nottermann másnap már a begyógyalton sétált és semmi fájdalmat nem érzett, holott azelőtt járti is alig tudott. Harmadnap hazatért Angliába s otthon azonnal nagy takarítást rendezett. Az orvosok, akik a rák-betegnek körhízában gyógyították, nyomát sem találták rajta régi betegségének. A Pall Mall Gazette egy tudósítója is meglátogatta Nottermannét, aki egy orgonacsínálónak az övegye, harminnyolc éves és már tizenhat év óta volt rákja. A Mária menyemeneteléről nevezett szerzet egyik apácája, aki éppen Nottermannénál volt, megerősítette Nottermannét azt a vallomását, hogy az asszony hat hónapig beteg fekvő volt s már a halotti szentségekkel is ellátta.

† **A francia bank pinoéi.** A francia bank pinoéből tudvalevőleg több mint kétszáz ezer irankot loptak el, s a tettesek még nem kerültek meg. A bank már nem is a veszteséget bánja, amely az ő nagy kincseiből képest végtére is csekélyebb, de sokkal inkább fáj a banknak az, hogy a földalati kincseinek megőrzésének hiánya most már nem kétségtelen. És érthető lenne találják egyelőre, hogy ez a lopás megtörténhetett, mikor pedig a legkomplikáltabb óvintézkedésekkel vannak körülvéve a pinoék. A bank kincstára a földalati nagy pinoehelyiségekben van, amelyeket két méterrel vastagabb kővel veszik körül. A kovacsolt acélpáncéllal készült külső ajtónak három zára van, amelyet három külön kulccsal kell kinyitni. A kulcsok a bank három főemberének őrzése alatt vannak s az eredeti kulcsokkal is csak az tudja kinyitni a zárat, aki a betűkötő összeállított zárjelzőt ismeri. Ha a bank tisztviselői lent dolgoznak a pinoében, a kijárat előtt ellenőrök állnak, akik minden távozót szigorúan megvizsgálják. Alkulcsal a külső ajtót felnyitni nem lehet, mert rögtön riadó jelzi a bank összes helyiségében, hogy idegen kéz érintette a zárat. Óriási víztömeg is van felhalmozva a pinoében tűzveszedelem esetére, de mert a víz éppen úgy árt hat az értékpapiroknak, mint a tűz, egy készülék egyetlen nyomásra homokkal borítja el a kincseket, úgy hogy akkor sem pusztulhatnak el az értékpapírok, ha az egész bank leég.

† **Tim.** Londonban kimúlt egy derék kutya, Tim. Szépen töltötte el az idejét, az emberek nyomorúságának az enyhítésére működött közre. A paddingtoni pályaudvaron élt és nyakában egy kis takarékperselyt hordott, amelyben összegyűjtötte az utasok alamizsnáit az övegyek és árvaik számára. Tim munkásságának az eredményét tizenhat ezer koronára becsülik. Londonban jól ismerték Timet és a király és a királyné, ha megfordult a pályaudvarban, mindig dobtak be valamit a perselyébe. Timet kitömik és a paddingtoni pályaudvarban helyezik el.

## REGÉNY

## SZEGÉNY EMBEREK.

(Foma Gorgyjejev).

Írta: GORKIJ MAXIM.

(79)

Tizenegyedik fejezet.

— Ljuba — mondta Majakin egy napon, mikor visszatért a tőzsdéről. — Oltózz föl szépen ma estére — elhozom a kóródot.

Ljuba az ablak mellett ült s atyja harisnyáin dolgozott.

Az öreg föl s alá járt a szobában s gondolatba elmerülve, szakállával babrálta. A messzeségbe tekintett s látszott rajta, hogy valami nagyon szövevényes dologban tőri a fejét.

Ljuba azon gondolkodott, hogy álmai és reményei teljesen szétfoszottak s hogy atyja elhatározása véget vet annak a reményének, hogy valaha olyan férfi oldalán fog élni, aki nemcsak férje lesz, de barátja is, akivel együtt fog olvasni okos könyveket. Azt gondolta, hogy Smolin nem lesz ilyen. Leleke föllázadt erre a gondolatra, de hallgatott, mert tudta, hogy bármit mondjon is, atyja nem fogja őt megérteni.

Az öreg még mindig föl s alá járt a szobában, szótárokra dudolt, aztán birtelen arról kezdett beszélni, hogy egy jó nevelésű lány miképpen viselkedik, ha kerő jön a házhoz. Ekközben valamit számolgotott az újján s így szólt:

— Igen. Ez ötvenhárom százalék ...

— Apám! mondta most Ljuba ijedten és szomorúan.

— Mi kell? — Mi?

— Tetszik önnek?

— Ki?

— Smolin.

— Smolin? Igen, ügyes ember, kftünő ke-

reskedő! No, most megyek. Te pedig iparkodjál, hogy jól légy fegyverkezve.

Mikor Ljuba magára maradt, eldobta kézi munkáját s lehunyt szemmel hátradről székében.

— Óh Istenem — suttogta aztán — Óh! Uram! Ha tisztességes ember lenne ... Adj olyant, aki becsületes s akinek szíve van. Óh Isten! Egy idegen ember jön hozzám, megnéz s sok évre elvisz magával, ha tetszem neki. Óh, milyen gyalázatoság ez ... milyen rettenetes ... Istenem, édes Istenem! Ha ... megszökhetheték! Ha volna valaki, akivel megbeszélhetném a dolgot. Ki ő? Hogy találjam ki, hogy mi lakik lelkében? Semmit sem tehetek. Annyit gondolkodtam már ... olyan sokat! Es annyit olvastam! ... Hát minek olvastam olyan sokat? Miért kell tudnom, hogy másként is lehet élni, mint ahogy nekem kell élnem? S ha talán nem volna nekem könyvek, könnyebben és egyszerűbben élhetnék. Milyen kínos ez! Milyen szerencsétlen vagyok! Egyedül vagyok. Legalább, ha Tarasz itt volna.

Most Taraszra gondolt, akinek levelet írt s aki két hétig várattott a válasza. Mikor aztán megérkezett Tarasz válasza, sírógörsöt kapott az izgatottságtól és csalódástól. Az ő forró, szeretetszállta levelére Tarasz azt írta, hogy a jövő hónapban, üzleti ügyekben a Volga vidékére jön s ekkor nem fogja elmulasztani, hogy atyját meglátogassa, ha már olyan nagyon kívánják. A levél hideg volt, mint a jégcsap.

Majakinra más benyomást tett a levél. Mikor az öreg megtudta, hogy Tarasz visszatért, izgatott lett, mosolyogva fordult Ljuba felé s így szólt:

— Add csak ide! Mutasd csak! Majd meglátjuk, hogy mit irnak a tudós urak! Hol a szemüvegem?

Az öreg hallgatott, végigolvasta a fia levelét, letepte az asztalra, aztán újból fölemelte s így szólt:

— Nem rossz. Van keze lába, nincsenek

benne fölösleges szavak. No! Talán megerősödött ez az ember a nagy hidegben. Csak hadd jöjjön, majd meglátjuk. Kíváncsi vagyok. Ird meg neki, Ljuba, hogy jöjjön.

Ljuba még egyszer írt Tarasznak, de ezuttal rövid és hideg levelet írt ő is. Napról-napra várta válaszat s iparkodott elképzelni, hogy milyen ember lehet ez a titokzatos testvér. Azelőtt dobogott a szíve, ha rá gondolt, úgy gondolt rá, mint ahogy a hívők szoktak a martírokra gondolni. Most azonban félt tőle, mert érezte, hogy Tarasz a számkivetés árán szerzett jogot arra, hogy emberek fölött ítélkezze. Tarasz tehát el fog jönni — gondolta Ljuba — s ezt fogja kérdezni:

— Tehát szabadon, szerelemből fogsz férjhez menni?

Mit fog mondani? Meg fogja-e bocsátani kishitűségét? Es miért megy férjhez tulajdonképpen? Hát csakugyan ez az egyetlen, amit megtehet, hogy megváltoztassa élete folyását?

Egyik szomorú gondolat a másik után merült fel lelkében. S ámbár lelke mélyéig föl volt háborodva, mégis lelkiismeretesen teljesítette atyja parancsait. A tükrök elé állott, legszebb ruhájába öltözött s iparkodott, hogy még szebb legyen.

Igy lépett be az ebédőbe, ahol Majakin és Smolin az asztalnál ültek.

Ljuba lesütötte a szemét, összeszorította ajakát s egy pillanatig megállt a kűszöbön. Smolin felállt, elébe ment, alázatosan meghajlotta magát. Ljubának tetszett ez az ügyes, alázatos mozdulat s tetszett neki az a drága, elegáns kabát is, amely Smolin testét fedte. Smolin nem igen változott — éppen olyan vörös volt a haja és éppen annyi szeplője volt, mint azelőtt. Csak a bajusza nőtt meg s mintha a szeme lett volna nagyobb.

— Ugy-e, hogy milyen lett? — mondta Majakin Ljuba felé fordulva s Smolinra mutatva.

(Folytatása következik.)

# KÖZGAZDASÁG

## Ipar és kereskedelem.

**Osztárk-Magyar Bank.** A jegybank állása szeptember 15-én a következő volt: Bankjegyforgalom 1.483.632.000 korona (- 7.412.000 korona), ércszelvény 1.455.892.000 korona (+ 7.688.000 korona), váltótárca 208.816.000 korona (- 15.109.000 korona), lombardüzlet 46.217.000 korona (- 54.000 korona), adómentes bankjegy-tartalék 868.080.000 korona (+ 15.227.000 korona).

**Osztárk vasutak.** Prágából írják nekünk, hogy a Bohémia bécsi levelezője hosszabb beszélgetést folytatott Zausig lovaggal, az osztárk államvasutak főnökével, aki határozottan kijelentette, hogy a déli vasut üzleti összeköttetésbe kívánna lépni az osztárk államvasutakkal.

**A newyorki tőzsde.** New-Yorkból jelentik szeptember 17-iki lelettel: A mai értéktőzsdén a hétmillió dollár értékű aranyszállítmány, amelyről már előbb volt szó, a hangulat javulását és az aranypiac nagy megrökönybülését vonta maga után. A spekuláció nagyon hátterbe szorult. Mintogy több lebonyolítás nem történt, az ár-olyamok emelkedhetek. Zárát állandó. A részvényforgalom 450.000 darab volt.

**A vetések állása.** A földművelésügyi miniszterhez beérkezett jelentések alapján a vetések állása szeptember 15-ikén nem nagy változást mutat a korábbi állapothoz képest.

**A kukorica a száraz időjárás folytán általában kedvezőtlenül fejlődött s a cső- és szemképződés hiányosan ment végbe.** Helyenkint e növény meddőn maradt. Helyenkint pedig idő előtt érleletlen érik. A korai fajták nagyszámú beértek és törésüket megkezdették.

**A burgonya kiszedése folyamatban van.** A száraz időjárás következtében a gumók nem mindenütt fejlődhetnek jól ki - főleg a késői fajták, melyek jórészt csak most kezdenek érni.

**A hüvelyesek betakarítása többnyire közepes, a kerti vetemények és káposztafélék terméskültségét a száraz időjárás csökkentette, a dohány-termés általában csak közepes; a cukorrépa és takarmánynyéra termése is esékvebbnek ígérkezik, mint kezdetben remélték. A szőlő-termés kiállítások az állandóan száraz időjárás folytán egyes vidéken csökkentek, a szemek nem fejlődtek jól ki és hiányosan érnek.**

**Fizetési képzetlenségek.** A bécsi *Creditoren-Verein* a következő fizetési képzetlenségeket jelenti: *Deutsch Sándor* kereskedő *Dogylár*, *Hoffmann Bernát* kereskedő *Nyitra*, *Schwarz Adófi* kereskedő *Csegeled*, *Gluhinics Parao* kereskedő *Varasd*, *Kohn Sándor* vegyeskereskedő *Pacsá*, *Klein Lipót* kereskedő *Vág-Beszterce*, *Lederer Mór* kalap- és cipőkereskedő *Ujvidék*, *Schwarz Adófi* kézműves-kereskedő *Deés*, *Klein Ignác* butor- és üvegkereskedő *Deés*, *Jäger Emil* *Herkulesfürdő*.

**Szeszárak.** A kontingens nyersszesz ára *Erdapesten* 39.- korona pénzben, 89.50 korona aruban. - Vágvölgyi állomásokra 37.- korona pénzben, 37.50 korona aruban. - Kassa-oderbergi állomásokra 36.50 korona pénzben, 37.- korona aruban. - *Bécsben* a kontingentait készáru 40.- korona pénzben, 40.40 korona aruban.

**Szarvasmarhavásár.** (A budapesti marhavásár- téri vásári pénztár részvényszerűségi tudósítása.) Felhajtás: Vágómarhák. Magyar ökrök 734 darab, magyar tehén 601 darab, szerbiai ökrök 2545 darab, szerbiai tehén 316 darab, növendékmarha 53 drb, bivaly 151 drb, bika 160 darab, összesen 4600 drb. Gazdasági marhák: Igás- és hizalmi való ökrök 78 darab, legelősten 265 darab, igás bivaly 4 darab, tunó - darab, bika - darab, fűszó - darab. Eladási árak ezen tudósítás zártáig: vágómarhákért: Magyar hizott ökrök, legjobb minőségű 66.- K-től 73.- K-ig, kivételesen - K-től kilonként 60 fill. sulyban, középminőségű 58.- K-től 64.- K-ig, silányabb minőségű 50.- K-től 56.- K-ig, Magyar legelőmarha jobb minőségű 52 K-től 60.- K-ig, kivételesen - K-ig, silányabb minőségű 46 K-től 50 K-ig. Tarka hizott ökrök, legjobb minőségű 66.- K-től 72.- K-ig, kivételesen - K-ig, középminőségű 52 K-től 64.- K-ig, silányabb minőségű 48 K-től 50 K-ig. Szerb és boszniai ökrök legjobb minőségű 60 K-től 65.- K-ig, kivételesen - K-ig, silányabb minőségű 42.- K-től 48.- K-ig. Bika jobb minőségű 58 K-től 72 K-ig, kivételesen - K-ig, silányabb minőségű 48.- K-től 56.- K-ig. Bivaly 30 K-től 50 K-ig, kivételesen - K-ig. Magyar tehén 42.- K-től 60.- K-ig, kivételesen 72.- K-ig. Tarka tehén 44.- K-től 58.- K-ig, kivételesen 72.- K-ig. Mind 100 kilonként 60 fill. sulyban. Gazdasági marhákért: Igás ökrök elsőrendű - K-től - K-ig, középminőségű, kivételesen - koronától - K-ig páronként, középminőségű - K-től - K-ig 100 kilonként 500 K-t 700 K-ig páronként, silányabb minőségű - K-től - K-ig 100 kilonként, - K-től - K-ig páronként. Hizalmi való ökrök fehér - kg-kint - K-től - K-ig. Fejőstenen keresztetett szines 150 K-től 240 K-ig darabonként, bonyhádi írá 280 K-től 340 K-ig darabonként, kivételesen - K-től - K-ig. Igás bivaly - K-től - K-ig páronként.

Vágómarhából a felhajtás 600 darabbal nagyobb volt, mégis az irányzat idegen vevőknek nagyobb érdeklődése folytán szilárd maradt, s elsőrendű, valamint jó közepes minőségű árak változatlanok maradtak. A szűkséget nagyszámúan, az egész készlet

elkelt. Fejőstenek iránt a kereslet tartósan jó, jármás ökrökkel gyengébb.

**Borjuvásár.** 1902. évi szeptember hó 13-án. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvényszerűségi tudósítása.) Felhajtás: Belldőli élő borju 762 drb, leölt borju - db, bécsi borju - db, - db, - db, növendékmarha 54 darab, bárány élő - darab, leölt bárány - darab. Argyezések. - Belldőli élő borju I. rendű 89-104 l-ig, kivételesen 108 - II. rendű élő borjukért 78-86 l-ig, 1 kilonként, leölt borju I. r. - l-ig, II. r. - l-től l-ig, l-ig, kivétel. I. kilonként levonas nélkül. Rugott borjukért 66-70 l-ig. Növendékmarha 54 l-től 62 l-ig, I. r. - l-ig, II. r. - l-ig, középminőségű 47-52 l-ig, alárendelt 42-55 l-ig, 1 kilonként. Bárány élő - k, leölt bárány - k, kivételesen ár - k-ig páronként.

Az irányzat változatlan szilárd, a nagyobb főbajtás folytán azonban 5-6 fillér árcsökkenés mutatkozik. **Sertésüzemváros.** (A székesfehérvári sertésüzemváros és közvágódó intézősége.) Szeptember 18-án. Főbajtás: Zsírsertés, úgy mint öreg I. rendű 860 kilogramm felett - darab, II. rendű 280-350 kilogramm - darab, kanló - darab, silány - darab, fiatal nehéz 300 kilogramm felett - darab, könnyű 220-300 kilogramm - darab, könnyű 220 kilogramm - darab, süldő - darab, malac - kilogramm - darab. Összesen - darab. Húsertés ugyanint: nehéz 300 kilogramm felett - darab, könnyű 140-300 kilogramm - darab, süldő - darab, malac 40 kilogramm - darab. Összesen - darab. Főbajtás Összege 997 darab. Előző napi maradvány 55 darab, összesen 1032 darab. Eladott 1028 darab. Maradvány 4 darab. A vásár irányzata élénk. - Következő árak jegyzetelték: Zsírsertés: Öreg I. rendű 350 kilogramm felett 87-91 fillérig, II. rendű 280-350 kilogramm 82-84 fillérig, kanló - fillérig, silány - fillérig, fiatal nehéz 300 kilogramm felett 94-98 fillérig, fiatal közép 220-300 kilogramm 88-96 fillérig, fiatal könnyű 220 kilogramm 80-86 fillérig, süldő 82-90 fillérig, malac 82 - fillérig, Húsertés: Nehéz 300 kilogramm felett - fillérig, könnyű 140-300 kilogramm - fillérig, süldő - fillérig, malac 40 kilogramm - fillérig, fillérig, kilogrammonként, élőszuliban.

**Bécsi juhvásár.** Szeptember 18. (Saját tudósítók telefonjelentése.) A mai juhvásáron a főbajtás 9028 darab juh volt. Árak kilogrammonként: kiviteli juh 46-48 fillér, kivételesen 51-53 fillér, prima juh - korona páronként. Anya-uh 36-44 korona páronként. **Bécsi szarvasmarhavásár.** Szeptember 18. (Saját tudósítók telefonjelentése.) A mai vásárra felhozottak: 3546 darab borjut, 2435 darab élő sertést, - darab levagott sertést, 1800 darab levagott juhot, 1500 darab bárányt.

A vásár élénk volt. **Eladási árak:** Élő borju -80-90 fill., elsőrendű 92-100 fillér, legelője 102-108 fillér, lev. borju 96-123 fillér, elsőrendű - fillér, legelőszendű 100-110 fillér, fiatal sertés 72-94 fillér, kivételesen - levagott nehéz sertés 100-112 fillér, kivételesen - fillér, husza hizalt - fillér, zsirra hizalt sertés - l. könnyű sertés 118-120 fillér elsőrendű süldő 96-116 l., élő juh - l., levagott juh 60-80 fillér, bosnyák silányabb sertések - fillér, kilogrammonként. Bárány 12-26.- korona páronként.

**A budapesti gabonátözsde.**  
Budapest, szeptember 18.  
Lanyha irányzat és mérsékelt vételkezd mellett 42.000 métermáza buza került a forgalomba alig tartott árakon. Ebből a mennyiségből 14.000 métermázsát bécsi malmok számlájára vásároltak. Rozsban nyugodt volt az irányzat. Zabban nem változtak az árak. Eladott: **Buza.** *Tiszavidéki:* 600 mm. 82 k. 7 K. 63 1/2 l., 400 mm. 82 k. 7 K. 45 l., 100 mm. 82 k. 7 K. 50 l., 100 mm. 82 k. 7 K. 60 l., 400 mm. 82 k. 7 K. 60 l., 300 mm. 81 k. 7 K. 60 l., 200 mm. 81 k. 7 K. 60 l., 100 mm. 81 k. 7 K. 35 l., 300 mm. 81 k. 7 K. 55 l., 150 mm. 81 k. 7 K. 50 l., 400 mm. 81 k. 7 K. 40 l., 500 mm. 81 k. 7 K. 55 l., 150 mm. 81 k. 7 K. 25 l., 100 mm. 80 k. 7 K. 50 l., 100 mm. 80 k. 7 K. 35 l., 300 mm. 80 k. 7 K. 50 l., 100 mm. 80 k. 7 K. 40 l., 200 mm. 80 k. 7 K. 40 l., 100 mm. 80 k. 7 K. 40 l., 400 mm. 79 k. 7 K. 35 l., 200 mm. 79 k. 7 K. 35 l., 200 mm. 78 k. 7 K. 15 l., 500 mm. 77 k. 7 K. 05 l.

*Fejérmegyei:* 1400 mm. 78 k. 7 K. 05 l. *Hárta:* 1300 mm. 77 k. 7 K. 05 l. *D-Aonyi:* 1450 mm. 78 k. 6 K. 90 f. **Pestmegyei:** 100 mm. 82 k. 7 K. 50 l., 100 mm. 81 k. 7 K. 15 l., 200 mm. 80 k. 7 K. 35 l., 200 mm. 80 k. 7 K. 30 l., 100 mm. 80 k. 7 K. - l., 100 mm. 79 k. 7 K. 35 l., 300 mm. 79 k. 7 K. 02 1/2 l., 200 mm. 79 k. 7 K. 30 l., 150 mm. 79 k. 7 K. 10 l., 100 mm. 79 k. 7 K. 25 l. sárga, 350 mm. 78 k. 7 K. 10 l. sárga, 400 mm. 78 k. 7 K. 02 1/2 l. sárga, 100 mm. 78 k. 7 K. - l. sárga. **Dunai:** 2000 mm. 77 k. 6 K. 95 f. **Bánati:** 200 mm. 78 k. 7 K. 05 l. **Becskereki:** 3000 mm. 79 k. 7 K. 10 f. **Toénai:** 2700 mm. 76 k. 7 K. 02 1/2 l. **Bácskai:** 2900 mm. 78 k. 7 K. 25 f. ab Győr szállításra.

**Babóti:** 4200 mm. 78 k. 7 K. 27 1/2 f. **Becskereki:** 4500 mm. 80 k. 78 K. 10 f. ab Bécs szállításra. **Bicsardi:** 5000 mm. 79 k. 7 K. 52 1/2 f. *Mind három hónapra.*

*Rozs:* 400 mm. 6 K. 30 l., 100 mm. 6 K. 20 l., 250 mm. 6 K. 17 1/2 l. parításra. *Zab:* 100 mm. 6 K. 90 f., 100 mm. 5 K. 85 f., *Árpa:* 600 mm. 5 K. 27 1/2 l., 500 mm. 5 K. 15 l.

**Késszűrés melletti.** A keszár hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsde szokásai szerint közléseben 50 kilogrammonként. - A minőség hektolitereként és kilogrammonként.

B u z a	Kiló	Kilogramm Ára		Kilogramm Ára	
		K-tól	K-ig	K-tól	K-ig
Tiszavidéki új	10	0.-	0.-	80	7,20
	77	0.-	0.-	81	7,90
	78	7,05	7,35	-	-
	79	7,10	7,40	-	-
Fehérmegyei	78	0.-	0.-	80	7,15
	77	0.-	0.-	81	7,25
	78	7,05	7,35	-	-
	79	7,05	7,35	-	-
Pestvidéki	78	0.-	0.-	80	7,10
	77	0.-	0.-	81	7,20
	78	6,95	7,25	81	7,40
	79	7.-	7,35	-	-
Bánági	78	0,85	7,05	80	7,10
	77	6,90	7,9	81	0.-
	78	6,90	7,10	82	0.-
	79	7.-	7,20	-	-
Bácskai	78	6,90	7,15	81	0.-
	77	6,85	7,25	81	0.-
	78	7,45	7,8	82	0.-
	79	7,10	7,35	-	-

Egyéb gabonafélék	Kiló	Kilogramm Ára	
		K-tól	K-ig
Rozs új elsőrendű	70-75	6,10	6,25
másodrendű	-	5,90	6,05
Árpa takarmány	90-95	5,25	5,40
égetni való	92-94	6,15	6,25
sőrőszóra való	94-95	0.-	0.-
Zab	32-41	5,15	5,75
Tengeri	-	0.-	0.-
bánági	-	0.-	0.-
másoműti	-	0.-	0.-
Repece új káposzta	-	9,70	10.-
Koles	-	0.-	0.-

**A határőrszolgálat folyamán a következő kitések történtek:**  
Októberi buza 1902. . . . . 6,88-6,89-6,86-6,87-6,89  
Aprilisi buza 1903. . . . . 7,15-7,13-7,14-7,15  
Októberi rozs 1902. . . . . 6,12-6,09  
Aprilisi rozs 1903. . . . . 6,25-6,22-6,23  
Októberi zab 1902. . . . . 5,55-5,60  
Aprilisi zab 1903. . . . . 5,87-5,90  
Májusi tengeri 1903. . . . . 5,51-5,48-5,49  
Augusztusi repece 1902. . . . . -

**Dél egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:**  
Októberi buza 1902. . . . . 6,89- 6,90  
Aprilisi buza 1903. . . . . 7,14- 7,16  
Októberi rozs 1902. . . . . 6,10- 6,11  
Aprilisi rozs 1903. . . . . 6,23- 6,24  
Októberi zab 1902. . . . . 5,60- 5,61  
Aprilisi zab 1903. . . . . 5,90- 5,91  
Májusi tengeri 1903. . . . . 5,49- 5,50  
Augusztusi repece 1902. . . . . -

**Délután fél 5 óraker zárul:**  
Buza októberre 1902. . . . . 6,91- 6,92  
Aprilisi buza 1903. . . . . 7,17- 7,18  
Októberi rozs 1902. . . . . 6,11- 6,12  
Októberi zab 1902. . . . . 5,62- 5,63  
Aprilisi zab 1903. . . . . 5,93- 5,94  
Májusi tengeri 1903. . . . . 5,53- 5,54  
Augusztusi repece 1902. . . . . -

## A budapesti értéktőzsde.

A mai tőzsdén kedvezőbb külföldi jegyzésekre az irány megszállást és értékek árfolyamai csekély ingadozások után javultak. Csupán Közüti vasuti részvények 6 koronával hanyatlottak. A forgalom mérsékelt maradt.

Váluta és érválto változatlan. **Értéktőzsde.** Osztárk hitelrészvény 685,25-686,75, Magyar hitelrészvény 724.-725,50, Jelzálog részvény 477,50-478,25, Államvasuti részvény 710,25-712,50, Városi villamos vasuti részvény 327.-329,50 korona.

**A déli tőzsdén** a következő értékekben volt forgalom: Aranyáradék 120,50-121.-, Koronáraradék 98,10-98,20, Magyar Hitelbank részvény 724,50-728,50, Jelzálogbank részvény 478.-, Osztárk hitelrészvény 685,50-688.-, Saigótarjámi Kőszénbányarészvény 535.-538.-, Ujaki Téglagyár részvény 195.-205.-, Rimamurányi vasuti részvény 495.-497.-, Közüti Vaspálya részvény 620.-623.-, Városi villamos vasut részvény 327.-328.-, Államvasuti részvény 711,50-713,25 korona.

**A 4 órai záratkort maradt:** Osztárk hitelrészvény 685,50, Magyar hitelrészvény 725.-, Leszámlitólbank részvény 461,50, Rimamurányi vasuti részvény 496,50, Osztárk-Magyar államvasuti részvény 711,50, Közüti vasut részvény 621.-, Villamos vasut részvény 327.- korona.

## A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonszerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következők ártoyanokat állapította meg:

**Jegyzések:** Heremag: Inoerna magyar - korona, vörös aprószemű - korona, vörös érdélyi - korona, vörös bánági - korona, vörös közepesemű - korona, nagyszemű - korona, Disznószőr: budapesti 73.-73,50 korona, vidéki - korona, Táblaszalonna: légszárazított vidéki - korona, városi 4 darabos 61,50-62.-, korona, 3 darabos 67.-67,50



korona, füstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 11.—11.25 korona. 120 darabos — korona. 100 darabos 14.50—14.75 korona. 85 darabos 19.—19.50 korona. azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 10.25—10.50 korona. 100 darabos 14.25—14.50 korona. 85 darabos 18.50—19.— korona. Szilva: sláviai 16.75—16.— korona, szerbiai 14.—14.50 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi gabonátözsde.

Bécs, szeptember 18. (A Budapesti Napló telefon-jelentése.) Kedvezőbb külföldi jelentésekre fokozott vételek mellett buza ára javult.

Kösztek: buza ősze 7.11—7.129—7.12, rozs ősze 6.41—6.42, zab ősze 5.90—5.91—5.92, tengeri szeptember—októberre 5.89—5.90 korona.

Zárlatok maradtak: Buza ősze 7.12, zab ősze 5.91, tengeri szeptember—októberre 5.90 korona.

A bécsi értéktözsde.

Az előtözsde csendes az üzletmenet, az iránzat azonban barátságos volt jó külföldi hírekre.

A déli tözsde barátságos hangulat uralkodott.

Zárlatok szilárd volt az iránzat.

Bécs, szeptember 18. (Magyar értékek zárlata.) 4% os aranyjárdék 120.30, Tiszai és szegedi kölcsön sorjegy 161.75, Magyar vasuti kölcsön ezüstben —, Magyar keleti vasuti állami kötvény —, Magyar lezámitó- és pénzváltóbank 460.—, Rimanurányi vasműrészvény 496.50, Magyar koronajárdék 98.05, 4% os Magyar földtözsde, kötvény 97.55, Magyar hitelbank részvény 724.—, Magyar nyremény kölcsön sorjegy 205.75, Kassa-oderbergi vasuti részvény —, Magyar keresk. bank —, Magyar cukoripar —.

Bécs, szeptember 18. (Osztrák értékek zárlata.) 4 2/3% os papírjárdék 101.15, 4% os osztr. aranyjárdék 121.20, 1890-os sorjegy 151.85, Osztrák hitelrészvény 425.—, Angol-osztrák bank —, Bécsi bank egyesület 457.50, Osztrák-magyar bank 1592.—, Déli vasut 78.—, Dunagőzhajózási részvény 936.—, Dohányrészvény 320.50, Császár- és királyi arany 11.35, Német bankváltók 117.05, 4 2/3% os ezüst járdék 101.95, Osztrák koronajárdék 100.25, 1864-iki sorjegy 251.—, Osztrák hiteltitelti részvény 687.—, Unionbank 542.—, Osztrák Länderbank 424.50, Osztrák-magyar államvasut 711.50, Elbavölgyi vasut 407.—, Alpei bányarészvény 375.—, 20 irank. arany 19.05, Londoni váltóár 239.65 Bécsi Iramway Litt B. —, Bécsi Iramway Litt A. —, Lpót köze 364.—, Az iránzat nyomott.

Bécs, szeptember 18. (A Budapesti Napló tudósítójának telefon-jelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 687.—, Magyar hitelrészvény 726.—, Angol-Osztrák bank 279.50, Bécs. bank-egyesület 458.—, Union bank 553.—, Länderbank 425.—, Osztrák-magyar államvasut részvény 712.—, Déli vasut 78.50, Elbavölgyi vasut 46.80, Északnyugati vasut részvény —, Dohányrészvény 21.50, Rimanurányi vasut 497.—, Alpei bányarészvény 375.—, Májusi járdék 101.50 Magyar korona járdék 98.—, Török sorjegy 117.25, Német birodalmi mártka 117.12—119.04, Napoleoni'or —, Gyöngye.

Külföldi értéktözsde.

Berlin, szeptember 18. (Tözsde tudósítás.) A tözsde eleinte tartózkodó volt, mert lehetségesnek látszott, hogy a londoni kamatlábát emelni fogják. Bankok, kohók és bányák zengülésre hajlottak. Idegen járdékok jól tartották magukat. Később határozottan megszilárdult az iránzat. London szilárd, kedvezően hatott. Zárlat szilárd, de nem igen élénk, Magánkamatláb 2 3/8%.

Berlin, szeptember 18. (Zárlat.) 4 2/3% os papírjárdék —, 4% os osztrák aranyjárdék 103.50, Elbavölgyi vasut —, Magyar koronajárdék 98.40, Osztrák-magyar állam-

vasut 152.90, Kassa-oderbergi vasut —, Bécsi váltóár 85.25, Magyar vasuti beruházási kölcsön —, Alpei bányarészvény —, Disconto-Commandit 187.60, Általános villamosági Edison 172.25, Geisenkirchmi 170.80, Laura-köb 198.90, 4 2/3% os ezüstjárdék —, 4% os magyar aranyjárdék 101.30, Osztrák hitelrészvény 216.60, Déli vasut 20.30, Károly Lajos vasut —, Orosz bankjegy 216.80, 4% os új orosz kölcsön 97.25, Török dohányrészvény —, Olasz járdék 103.10, Magyar hitelbank —, Dynamit Trusi 170.75, Harpeni 165.40, Az iránzat szilárd.

Berlin, szeptember 18. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom: 4% os magyar aranyjárdék 101.30, Magyar koronajárdék —, Osztrák hitelrészvény 216.40, Osztrák-magyar államvasut 152.90, Déli vasut 20.25, Északnyugati vasut 216.75, Elbavölgyi vasut —, Orosz bankjegy középén —, Buschtiehradi —, Orosz bankjegy —, (Uttimo), Lombard —.

Paris, szeptember 18. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasut —, 4% os osztrák aranyjárdék 104.85, Osztrák Länderbank —, 3% os francia járdék 100.15, Ottomaniabank 587.—, 3 1/2% os francia járdék 101.42, Alpei bányarészvény —, Déli vasut 100.—, 4% os magyar aranyjárdék 103.—, Párisi bankrészvény 108.—, Olasz járdék 102.77, Francia törleszt. járdék 100.47, Osztrák földhitelintézet részvény 130.—, Török dohányrészvény 354.—, Az iránzat szabályos.

Frankfurt, szeptember 18. (Zárlat.) 4 2/3% os papírjárdék 101.40, 4% os osztrák aranyjárdék 100.45, Magyar koronajárdék 98.85, Osztrák-magyar bank 115.10, Déli vasut 20.40, Elbavölgyi vasut 118.80, Londoni váltóár 204.45, Bécsi bankjegyesület 116.—, Villamos részvény 129.—, 3% os magyar aranykölcsön 87.70, 4 2/3% os ezüstjárdék 101.35, 4% os magyar aranyjárdék 101.50, Osztrák hitelrészvény 216.50, Osztrák-magyar államvasut 153.—, Északnyugati vasut —, Bécsi váltóár 853.66, Párisi váltóár 812.25, Unio bank —, Alpei bányarészvény —, Az iránzat csendes.

Frankfurt, szeptember 18. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Arivaonok január. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 216.50, Német bank 153.—, Disconto 187.40, Berlini kereskedelmi bank 153.—, Geisenkirchmi 107.80, Harpeni 165.50, Laura-köb —, Olasz járdék —, Az iránzat nyugodt.

Hamburg, szeptember 18. (Zárlat.) 4 2/3% os ezüstjárdék 101.—, 1890. sorjegy 152.70, Déli vasut 20.05, 4% os osztrák aranyjárdék 103.25, Osztrák hitelrészvény 216.20, Osztrák-magyar államvasut 152.70, Olasz járdék 103.10, 4% os magyar aranyjárdék 101.75, Az iránzat határozatlan.

Budapest-kőbányai sertés-kereskedelmi csarnok jelentése.

Szeptember 18. A szerződés iránzata: változatlan.

A) Húsos sertések ára: I. A) Magyar els őrendű: Öreg nehéz (páronkint 400 kilogramm felüli súlyban) 104—106 fillér, Öreg közep (páronkint 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, Fiatal nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli súlyban) 112—113 fillérig, Fiatal közep (páronkint 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 111—112 fillérig, Fiatal könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, — II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kilogramm felüli súlyban) — fillérig, Közép (páronkint 240—280 kilogramm súlyban) — fillérig, Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, — III. Romániai: Nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérig, Közép (páronkint 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, Könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő súlyban, — fillérig, IV. Romániai eredeti (Stachi), Nehéz (páronkint 400 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, — V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 290 kilogramm felüli súlyban) 111—113 fillérig, Közép (páronkint 240—280 kilogramm terjedő súlyban) 110—112 fillérig, Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 108—110 fillérig.

Sertés létszám 1902. szept. 18. napján volt készlet 45 322 darab, — 1902. szept. 17. napján felhajtott 137 darab, — 1902. szept. 17. napján elszállított 622 darab, 1902. szeptember 18. napjára maradt készletben 44 837 darab.

Napirend.

Napló. Péntek, szeptember 19. Római katolikus: Január vt. — Protestáns: Szilárd. — Görög-orosz: (szeptember 6.) Mihály cso. — Zsidó: Elul 17. — Nap két: 5 óra 27 perckor. — Nyugszik: 5 óra 47 perckor. — Hold két: 6 óra 33 perckor délután. — Nyugszik: 7 óra 14 perckor reggel.

Nemzeti Szalon állandó kiállítása (Ferenciek-tere 9. sz.) délelőtt 9 órától este 6 óráig. Belépődíj 50 fillér.

Nemzeti Múzeum, Asványár. Nyitva délelőtt 9 órától délután 1 óráig.

Országos képtár az Akadémiában délelőtt 9—1 óráig. Technológiai sparmuseum nyitva délelőtt 9—1 óráig. Mezőgazdasági museum (Kerepesti-ut 72.) d. e. 9-től 1 óráig.

Közeledési Múzeum a Városligetben nyitva d. e. 9-től 12 óráig és délután 2—6 óráig.

Az Akadémia Goethe-szobája nyitva délelőtt 10—12-ig. Múzeum könyvtár d. e. 9—1 óráig.

Akadémiai könyvtár délután 3—7-ig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 12-ig d. u. 9—3-ig.

Állattart a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér. Magyar Kereskedelmi Múzeum. igazgatóság, kereskedelmi szakönyvtár és keleti miniatúr: V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelem-történet-gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetők árútitásokat is eszközöl) a városigeti ipart csarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. kerület 32. szám alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. —

Budapest, szeptember 18.

A nyugati magas levegőnyomás Közép-Európa felől nyomult, a depresszió középpontja pedig a magas Északon helyezkedett el.

Európában az idő hűvösebb lett. Esők főleg Közép-Európában voltak és Németország blyvatarokat is jelentettek. Hazánkban a hőmérséklet Nyugaton emelkedett és az ország északi felében esett kevés eső.

Küldés: Változóknak, szeles és hűvösebb idő várható, elvélve esővel.

Vizállás.

Table with columns for location (Inn, Duna, etc.), date (Szept. 17, 18, 19), and water level (Szept. 17, 18, 19). Rows include locations like Inn, Duna, Sziget, Tisza, etc.

Huzás már holnapután!

50 fillérért

50.000

korona érték nyerhető

a Pozsonyi Kiállítási Sorsjátékon

Sorsjegyek mindenütt kaphatók.

Megrendeléseket a pénz előleges beküldése ellenében pontosan eszközöl a Kiállítási Sorsjegy Iroda Budapest, V., Nádor-utca 16. szám.

50 fillérért 50.000 korona.

Huzás holnapután!

Huzás holnapután!

# Színházak, szórakozó helyek.

**M. KIR. OPERAHÁZ.**  
Péntek, 1902. szeptember hó 19-én.  
**Zárva.**

**NEMZETI SZÍNHÁZ.**  
Péntek, 1902. szeptember hó 19-én.  
**A szigetvári vértanúk.**  
Történelmi színmű 4 felv. Irta Jékai Mór.

**Smemélyek:**  
Zrinyi Bakó Szuleiman Szacsyay  
Jurancs L. Beregi Szokoli Hetenyi  
Mária Cs. Alszezi Szekli Pálffy  
Anna Hegyesi Orvos Magyar

**Kezdeté 7 1/2 órákor.**

**VIGSZÍNHÁZ.**  
Péntek, 1902. szeptember hó 19-én.

**Hódolási!**  
Irta Lampérth Géza. Elmondja Szerey Gizella.  
Utána:  
**Rodostó.**  
Történelmi színmű 3 felvonásban, epilógussal. Irta: Gézy István és Lampérth Géza. Zenéjét szerzte: Kun László.

**Smemélyek:**  
II. Rákóczy Fenyvesi Esztárbázy Pothos  
Bercsenyi Hegedűs Pszterházy Kúrti  
Bercsenyiné Haraszti Starhemberg Mátrai  
Köszegi Varsányi Pápay Gáspár Tapolczai  
Mikes Góth Jávorka Balassa

**Kezdeté 7 1/2 órákor.**

**NEPSZÍNHÁZ.**  
Péntek, 1902. szeptember hó 19-én.  
Először:  
**Kossuth Lajos.**  
Történelmi korrajz 5 felvonásban, IX. képen zenével.  
Irta ifj. Bokor József.

**Smemélyek:**  
Jolancs Szabó A. Kossuth Szirmai  
Hadszegő Szikláné K. Mészáros Mátrai  
Patai Ernő Raskó Deák Ferenc Szilágyi  
Gold Isák Horváth Fővezér Szerdahelyi  
Eszter Kápolnai Nyári Kaloecsi  
Sámuel Iványi Pázmándi Kiss M.

**Kezdeté 7 órákor.**

**MAGYAR SZÍNHÁZ.**  
Péntek, 1902. szeptember hó 19-én.  
**Az aranylakodalom III. képe.**  
Irta Beöthy László és Rákosi Viktor.  
Utána:  
**Bölcső és koporsó.**  
Alkalmi darab két részben, két nyílt változással.  
Irta Verő György.

**Smemélyek:**  
Asztalosmester Boross A jobbbágy Mátrai  
A feleség Szikláné A Góbé Giróth  
A leánya Bokross A Janó Palásthy  
A legény Iványi Az Iczig Sziklai  
Az inas Lenkeffi A Panna Anyfal  
A vén kurus Hidvéghy A baktér Bátorhy  
A belletrista Ráthonyi A hajdu Szabó  
A toátrista Cserny

**Kezdeté 7 1/2 órákor.**

**URANIA SZÍNHÁZ.**  
Péntek, 1902. szeptember hó 19-én.  
**A XIX. század.**  
Kezdeté 7 1/2 órákor.

**FOVÁROSI NYARI SZÍNHÁZ.**  
Péntek, 1902. szeptember hó 19-én.  
**Az aranylakodalom.**  
Látványos alkalmi játék 8 képen. Irta Beöthy L. és Rákosi Viktor.  
Kezdeté 7 órákor.

**VAROSLIGETI NYARI SZÍNHÁZ.**  
Péntek, 1902. szeptember hó 19-én.  
**Kossuth.**  
Alkalmi hazafias színmű 6 szakaszban. Irta Pakots József. Zenéjét összeállította Donáth Ede.  
Kezdeté 7 órákor.

**FŐVÁROSI ORFEUM**  
Waldmann Imre igazgató  
Nagymező-utca 17.  
Ma este:  
**Kossuth-ünnep**  
Történelmi jelenetek  
Kossuth születésnapjának 100-ik évfordulójára az igazgatóság előképet állított össze, melyek Kossuth életének legjelentősebb eseményeit mutatják be. A képek, melyek történelmi emlékek nyomán készültek, jobbnál jobbat mutatnak, s a nevezetes eseményeknek, amelyeknek szent emléke hangzóbb dobogásra készült minden hazafi szívét.  
Az előadás 8 órákor kezdődik.  
A téliharban reggel 5 óráig Vörös Elek elgánzenekara hangversenye.

**Ős-Budavára.**  
Ma pénteken, f. hó 19-én nagy jótékonycélu  
**Kossuth-ünnepély!**  
a székesfővárosi szegények javára  
Kossuth Lajos születése napjának 100-ik évfordulójára emlékeztetére  
Kossuth Lajos életnagyságu szobrának bemutatásával.  
A muzeumma átalakított meszetben belépti díj nélkül Kossuth Lajos amerikai diadal-utjára vonatkozó eredeti hiteles okiratok levelek és hírlapok kiállításával.  
M. k. honvédkerületi zenekar hangversenye.  
**Tüntetéses kiváltság!**  
10 órákor Minden eddigti fellépülő 10 órákor  
**Rendkívül fényes tűzijáték!**  
Kapunyitás d. u. 3 órákor. Belépődíj 60 fillér.

**SZABÓ ISTVÁN és TÁRSA**  
fűszer-, csomago- és bor-üzlete  
Erdélyi kőbányaszekerek raktára.  
**Balatonmelléki és erdélyi bor raktár.**  
Budapest, VIII., József-körút 16. sz.  
TELEFON 59-94. szám.

**A „SZŐLŐFORRÁS”-hoz.**  
5 kiló Mézédés Balatonmelléki csomago szőlő 2 kor. 40 fill.  
1 kiló Mézédés Balatonmelléki csomago szőlő 52 fill.  
8 kiló Mézédés Opotó 2 kor.  
1 kiló Mézédés Opotó 44 fill.

**GLOGOWSKI és TÁRSA cég**  
VI., Andrásy-ut 12.  
**írásmunka-osztálya**  
méltányos áron elvállal és szabatosan készít a REMINGTON-STANDARD írógépen mindenmely írásmunkát és sokszorosítást.

**A legszebb világítás télen**  
csakis a szab. Pittner-féle

**Petroleum gázégővel**  
érhető el.  
Minden lámpába alkalmazható.  
Tetemes petroleum megtakarítás.  
Égőképessége 70 gyertyafény.  
Ára 13 korona.  
Kapható minden jobb lámpázletben.  
Magyarországi vezérképviselet:  
Salgó Izsó Budapest, V. Lipót-körút 17.  
Prospectus bérmentre és ingyen.

**Kézimunkák**  
himző-, kötő-, horgoló-pamutok és selymek, nemkülönböztetve himzőszövetek nagy választékban, szabott gyári áron kaphatók.

**Bérczi D. Sándor**  
kézimunka nagyiparosnál  
Budapest, Király-u. 4.  
264 oldalas képes árjegyzékkel  
mest 2066 eredeti kézimunka-rajzzal ingyen és bérmentve küldöm.  
Hírnagyép első-fennállása óta (1845) 405,300.498.-  
Az 1900. évben a társaság 5556 kötvényt állított ki 50,898.287.42 összer értékekben. Prospektusokkal és díjtáblázatokkal, melyek alapján a társaság kötvényeket kiállít, továbbá ajánlatokkal, díjmentesen szolgál a magyarországi és a kelet-főlkja Budapestben, valamint ennek ügynökei a főlk minden nagyobb városában.

**„The Gresham”**  
életbiztosító-társaság Londonban  
Magyarországi fiók:  
Budapest, V., Ferenc József-tér 5-6.  
a társaság házában.  
A társaság vagyona 1900. decem-ber 31-én 184,387.703.-  
Évi bevétel biztosítások és kamatból 1900. évi december 31-én 31,190.563.-  
Kifizetések, biztosítási és járadéki szerződések, valamint visszavisszárások stb. után a társaság fennállása óta (1845) 405,300.498.-  
Az 1900. évben a társaság 5556 kötvényt állított ki 50,898.287.42 összer értékekben. Prospektusokkal és díjtáblázatokkal, melyek alapján a társaság kötvényeket kiállít, továbbá ajánlatokkal, díjmentesen szolgál a magyarországi és a kelet-főlkja Budapestben, valamint ennek ügynökei a főlk minden nagyobb városában.

**Kitünő találmány!**  
Szabadalmazott  
**férfi-ing,**  
melynek nyakbősége önmagától szűkebbre vagy bővebbre szabályozódik.  
Kívánatra árjegyzékkel szolgálunk.  
Cs. és kir. szab. fehéremű-készítők  
**Vörtes és Sebestyén**  
Budapest, IV., Múzeum-körút 15. sz.  
a kir. műegyetemmel szemben.

**Felhívás!**  
Mielőtt a földbirtokos birtokaira törlesztéses kölcsönt felvesz vagy régi kölcsönt konvertál, úgy a jutányos kamat, gyors és szakavatott lebonyolítás, valamint a lehető legmagasabb kölcsönösszeg elérése tekintetében érdeke, hogy alant bankcéget, ajánlatiételle szönltsa fel. Cim: Frankl Adolf banküzlete Budapest, VI., Eötvös-utca 19. (Eötvösudvar) saját ház. Interurbán-telefon szám 25-40.

**A KI Kossuth korát**  
alaposan ismerni akarja, azt a kor, amelyben Kossuth lángszelleme a haza sorsát irányította, rendezte meg.  
1. Gracza György  
Az 1848-49-iki magyar szabadságharcz története mely a szabadságharcz legkimerítőbb forrasmunkája. — Ára öt díszkötésben, egyesült több illusztrációval 70 korona.  
2. Varga Ottó  
Az Aradi Vértanúk Albuma című művet, három mártí megótt emlékére, számos illusztrációval, quart alakú díszkötésben. Ára 15 korona. Mind a két munka kiadó-kötésben vagy együtt is megrendelhető csekély havi részletfizetésre a kiadónál: Lampel R. (Waldauer F. és Fiala) cs. és kir. udv. könyvtérkönyvesésben, Budapest, VI., Aradssy-út 21. szám.

**Talán Angliában volt az idén?**  
Kérdik minduntalan azon uraktól, kik a modern szabású és feltünő elegáns szürkés fekete Raglan felöltöket és öltönyöket viselik... Holott ezen izléses angol ruhák a Neumann M. cs. és kir. udv. szállító férfi-, fiu- és gyermekruha telepédszék (Budapest, IV., Múzeum-körút 1.) származnak.

**Sorsjegyekre és vidéki takarékpénztári részvényekre.**  
Azok a sorsjegytulajdonosok, a kik sorsjegyekre pénzkölcsönt vesznek föl vagy a már kapott kölcsönt előnyösebbre (magasabbra) óhajtnák változtatni, töltsek ki az alábbi kérdőpontokat, melyekre haladéktalanul kimerítően válaszolunk. Fölvilágosításunk teljesen ingyenes és üzletkötésre senkit sem kötelez.  
1. Birtokomban vannak a következő sorsjegyek, mennyi kölcsönt kaphatok ezekre? Megjegyzem, hogy sorsjegyeim jelenleg zalogban vannak (Ha igen, hol és mily összegre?)  
2. Birtokomban vannak a következő vidéki takarékpénztári részvények, ezekre mennyi kölcsönt kaphatok?  
3. Egyéb értékpapírjaim a következők:  
Ezen kitöltött ívet szíveskedjék nekünk beküldeni, a választ postafordultával megadjuk. (Örvasható, pontos címet kérünk.)  
Név: \_\_\_\_\_  
Lakás: \_\_\_\_\_  
U. p. \_\_\_\_\_  
B. N.

**Színházak heti műsora.**

	M. kir. Operabáz	Nemzeti színház	VI. színház	Nepszinház	Magyar színház
<b>Szombat</b>	Hunyadi László	Coriolanus	d. u. Az örnagy ur Rodostó	Kossuth Lajos	Bölcső és koporsó Aranylakodalom
<b>d. u. Vasárnap este</b>	Hoffmann meséi	Coriolanus	A poigármester ur Rodostó	Kossuth Lajos	Bölcső és koporsó Aranylakodalom

**HECHT BANKHÁZ BUDAPEST, Ferenciek-tere 6.**



# ÉRTESETÉS!

Az osztálysorsjáték iránt az érdeklődés oly nagy, hogy az eddigi 100.000 sorsjegy helyett már a következő XI-ik sorsjátékra 110.000 sorsjegy lesz kibocsájtva 55.000 nyereménnyel 14 millió 459.000 korona értékben. Előre láthatólag ezen új kibocsájtás 10.000 sorsjegy gyorsan el fog kelni, ajánljuk tehát megrendeléseket már most hozzák juttatni, mert lehet, hogy később ezen 100.000-an felüli számok egyáltalán nem lesznek kaphatók.

**Huzás 1902. november 20 és 21-én.**

**Árak az I. osztályra:** 1 egész sorsjegy 12 korona. 1 fél sorsjegy 6 korona. 1 negyed sorsjegy 3 korona. 1 nyolcad sorsjegy 1 kor. 50 fillér.

Megrendeléseket kérünk mielőbb (postautalvánnyal, vagy utánvét mellett.)

## KIRÁLYFI ÉS TÁRSA bankháza

a magy. kir. szab. osztálysorsjáték főelárusító helye Budapest, VI., Andrásy-ut 60. szám.

### Zálogházban

levő arany és ezüstnemezeket, a ki azokat ki nem akarta váltani, kiváltjuk és a legmagasabb többletet kínáljuk.

Alkalmi ajándéknál eladunk 12 lates ezüst érvékesítés 12 szemelyre 140 frt, 6 szemelyre 60 frt, kezdve és feljebb. Mindennemű finom ezüst tárgyak barokk és francia stílusban. Nagy rakár arany fűző lancozók, massív aranygyűrűk 6 forint 40 kr. arany fűző-órák 12 frt, arany női órák 5 frt, kezdve 12 darab massív érvékesítő 5 frt 50 kr.

Képes árjegyzéket bérmentve és ingyen. Grünberger A. Béla örökösai

Budapest: n, Harisbaház. Városház-tér 9., I. em. 23. új szám Václ-utca 30.

**THE ENGLISH CLOTHING COMPANY.**  
26  
Károly-körút

**Koch-féle Raglan 1862. évben.**

**Koch-féle Raglan 1902. évben.**

## KOCH Testvérek

Budapest legnagyobb férfi-, fiú- és gyermekruha-áruháza

### Károly-körút 26. szám.

Óriási választék férfi- és gyermekruhákban, el nem ért versenyképességben. Olcsó szabott árak. Korszerű izlés, csakis kipróbált jó minőségű gyapjuszövetek.

Átmeneti felöltő, Ulster, Raglan, angol double-szövetből 12 forinttól feljebb a legjobb kivitelig.  
Uj! divatos bezegett cheviot szürke és kék öltönyök 14 frtól feljebb.  
Vadász-öltönyök zöld és barna lodenből 14 forinttól feljebb.  
Vadász-gallér 6 " "  
Gyermek-öltönyök 4 " "

Uj képes árjegyzéket bérmentve küldünk.

## Szenzációs

### Kossuth Bluz kiállítás

## ZOLTÁN DEZSŐ

bluzáruház Király-utca 30. sz.

Szövet és poszt 1 forinttól, selyem bluz 4 forinttól feljebb.  
Saját műhely, szabott ár.

## LEITERSDORFER D. és FIA

elsőrangú férfiszabóknál

Budapest, Koronaherceg-utca 6. sz.

megérkeztek az őszi és téli szövet-újdonosságok. Rendelések elismert elegáns kivitelben teljesítetnek. Szövetek méterenkintis eladatnak.

### Kész férfiruhaosztályunkat

a n. é. közönségnek szives figyelmébe ajánljuk. A kész ruhák legújabb szabásuak, tartós szövetekből jutányosan adatnak el.

### Egyenruhák és katonai felszerelések

paratlan elegáns kivitelben legjutányosabban

## Blum Sándor

elsőrangú egyenruházati és hadfelszerelő intézetében

Ó felsége a perzsa császár és orosz nagyherceg udvari szállítója.

BUDAPEST, VÁCI-UTCA 15. SZ.

A nekünk bemutatott számtalan megbízható, hiteltelőségszínét folytán ezen negyedszázad óta fennálló rendelő-intézet a legmegelőzöbben ajánlható.

Rendelő-intézet Budapest, Andrásy-ut 24. sz. Opera mellett.

## TITKOS BETEGSÉGEKET

hugycsőfolyásokat és sebeket, az önfertőztetés utóbjait, az elgyengült férfere, magömléseket, a bujakór utókövetkezményeit, nőknél fehérvérűséget, bármilyen nyíráz idültet is, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a magtalanág egyik főokozója és börtettségüket gyógyít új egyéni és szisztematikus sikerrel, gyorsan és alaposan

## Dr. Garai Antal

orvos, sebész, szemész- és szülész-tudor, volt csász. kir. oszt. főorvos.

RENDEL: naponta d. e. 10 órált egész délután 4 óráig, este 1 órált 8 óráig.

Díjazott levelező legnagyobb fizetésmel valószínűsített és gyógygyógyászoknál is gondoskodva lesz.

Nőknek külön várterem.

Ugyancsak megjelenti és a szerzőnk Dr. GARAI ANTAL-nál megrendelhető NÉPSZERŰ UTMUTATÓ (már a 15-ik kiadásban megjelent) a neml betegségeket és ezek észszerű gyógykezeléséről is gondoskodva lesz. Ezen kiadás 90 kr. A könyv jól besomagozva lesz elküldve, 1 frt beklódása mellett bérmentve vagy 90 kr. utánvét mellett.

## DÓCZI MÓR cipész

Budapest, Kerepesi-ut 10.

ujonnan átalakított és nagyobbított fűzőhelyisége paratlan a maga nemében. Sehol jobb, olcsóbb, elegánsabb és tartósaabb cipőt nem kaphat, mint fenti jőhírnevű cégnél.

Férfi:

Deby, borjúbőr angol bakancs	3.50
Borjúbőr v. vízsz, fűző 3.20, cugos	3.—
Francia francia sevrő-cipők	4.50
Szürke bagaria fűző vagy cugos	3.30
Amerikai box-bőrcipők	3.80
Lakk, kivágott 1.50, korszerűsítés	4.00
Szalon- vagy orosz-lakk-cipők	4.—

Női:

Zergo, fűző vagy cugos 3.—, gombos	3.50
Amerikai box, fűző, gombos vagy cugos	3.50
Sevró, fűző, gombos vagy cugos	4.—
Szines bagaria-bőrcipők	3.—
Szalon v. orosz-lakk	3.40
Lakk, kivágott 1.50, korszerűsítés	2.—
Gyermekcipő 1 frt. Fűző vagy léánycipő 2 frt.	—

Képes nagy árjegyzék, csomagolás és szállítólévi ingyen. — 10 frton felüli rendelések bérmentve küldetnek. — Vitéli rendelések pontosan és lelkiismeretesen készüldetnek. — Nem megfelelő árak későbből kiserődek.

Az üzlet nagyobbítása miatt az összes nyári cipők előállításai áron, vagyis 20 százalékkal a rendes áron alul kaphatók.

## Az Aradi Vértanúk Albuma.

Szerkesztette: VARGA OTTÓ.

Arad st. kir. városa és az aradi Kölcsey-egyesület megbízásából. Az aradi vértanúknak emelt díszes irodalmi emléke, amely az eddig-ki nem sokkal díszesebb kiállításban most érte meg ötödik kiadását.

Rendkívül alkalmas ajándéknál.

Nyolcvanhat képpel és 6 mű-műlellettel. \* Díszes albumszert kötéskben Ára 15 kor.

Megrendelhető a Lampel R. (Wodianer F. és Fial) cs. és kir. udvari könyvkereskedésében Budapest, VI., Andrásy-ut 21.

## Latin-magyar Zsebszótár

középkiskolák számára.

Szerkesztette: SCHMIDT JOZSEF Allami Gygym. tanár.

I. rész: Latin-magyar. II. rész: Magyar-latin.

Egy-egy rész eszinos vászonkötésben 2 korona. Mindkét rész egy erős félbőr-kötésben 4 korona.

A Schmidt József-féle latin-magyar zsebszótár az anyanyelv helyen mindant nyújtja, a mire a tanulónak szüksége van. Schmidt szótár nem hagyja a tanuló kérdéseit sohasem felelet nélkül, mert előtte éppen csak a kérdések lebegtek folyton munkája készítésénél. Minden egyes szóknak meglátjuk, hogy a könyve felelt gényvedt tanuló gondolt a szerző, ennek a személt igyekesit látni, egyre arra gondolt, hogy annak munkáját könnyítse.

Meg vagyunk győződve, hogy ezt a szaktanár is fel fogják ismerni és úgy a tanuló, mint a tanuló szempontjából maguk fogják legjobban előmozdítani az értékes munkának gyors elterjedését. Ez a munkánk annál könyvebb lesz, mert a díszes vászonkötés, nyomdailag is szép kiállítás, a szonre nézve kellemes betűkkel szedeti szótár egy-egy részének ára mindössze 2 korona.

Megjelenti és kapható az „ATHENAEUM” Irod. és nyomdai részvénytársulatnál Budapest, VII., Kerepesi-ut 54. sz.

## Haszonbérleti hirdetmény.

A magyar vállálsalap tulajdonát képező, a Pest-Pilis-Solt-Kiskun-vármegyében, Czegled város határában fekvő „LEGELORESZLETEK” elnevezés alatt ismeretes birtok hat részletben még pedig: az I. számú 60279/1100, a II. számú 69698/1100, a III. számú 74711/1100, a IV. számú 713981/1100, a V. számú 929301/1100 és a VI. számú 456309/1100 (1100 □-öles) hold kiterjedésben és a versenyárgyalási feltételekben részletezett miveltési ágak szerint 1903. évi november hó 1-től 1915. évi október hó 31-ig terjedő 12 évre az alórti ministerium IX. ügyosztályában (V. Vadász-utca 33. szám)

1902. évi október hó 22-ik napján délelőtt 12 órakor tartandó zárt ajánlat, nyilvános verseny útján fog haszonbérbe adatni. A bérleti szándékokat a fent kiirt határnapra azzal hivatnak meg, hogy egykoronál bélyeggel ellátott és a kellő bantapenzelleteit igazoló pántári nyugtával felszerelt írásos zárt ajánlatokat az alórti ministerium segédhivatalainak főigazgatójánál legkésőbb a versenyárgyalási nap délelőtt 10 órájáig nyújtsák be.

Az ajánlatokban a bérleti szándékok birtokrésztétért nem holdaként, hanem egészenben felajánlott évi haszonbér számmal és betűkkel kitérandó és kijelentendő azokban egyszerűsággal, hogy ajánlattevő a versenyárgyalási és bérleti feltételeket ismeri, a azoknak magát feltétlenül aláveti. Az ajánlatok birtokka felső részén feljegyzendő, hogy az ajánlat, mely birtokrésztetere vonatkozik.

Elköszve érkezett, vagy kelletleg ki nem állított anyag fel nem szerelt ajánlatok, valamint utóajánlatok figyelembe vételni nem fognak. A részletes versenyárgyalási és haszonbérleti feltételek a ministerium segédhivatalainak főigazgatójánál és a czegledi közalapítványi gazd. felügyelőségén a hivatalos órák alatt tekinthetők meg.

BUDAPESTEN, 1902. évi augusztus hóban.

A vállás- és közoktatásügyi m. kir. ministerium.

Minden szö egyzari beiktatása nonpareille betűkből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Apró hirdetések központi irodáinkban és eredeti nyugalom mellet a legkisebb költségekben lehet feladni.

Breuer nővérek dohányüzlete

Török-körút 54. szám alatt.

Deutsch Mikszán Andrássy-ut 38.

Ekstein Bernát hirdetői iroda

V. ker. Erzsébet-körút 4. szám.

Engelmann Mór gyorsrajzotomda

IV. ker. Kálmán-tér 2. szám.

Frankó Pál könyvkereskedő

IV. ker. Gróf Csáky-féle palota, Kossuth-Lajos-utca 8. sz. 1. em. (Koronaherceg-utca sarkán).

Fischer J. D. hirdetői iroda

IV. ker. Gerőlc-utca 1.

Goldberger A. V. hirdetői iroda

V. ker. Váci-utca 17. szám.

Goldner Jozsef Andrássy-ut 50.

Goldgruber Mór könyvkereskedő

II. ker. Fő-utca 17. szám.

Haashten és Vogler hirdetői iroda

V. ker. Lorincz-utca 3. szám.

Jambrikovits dohányüzlete

Kerepesi-ut 60. (Takarékp. épület).

Kernber Rozália dohányüzlete

VIII. ker. Múzeum-körút 14.

Leopold Gyula hirdetői iroda

VIII. ker. Erzsébet-körút 1. szám.

Mosse Rudolf hirdetői iroda

Ferenccs-utca 3.

Mezei Antal hirdetői iroda

IV. ker. Leány-utca 9. szám.

Nemetsek A. J. újság-árus

IV. ker. Földvár-utca 3. szám.

II. Nagel Ottó könyvkereskedő

Múzeum-körút 23. (Nemesi Színház bejáratánál).

Rohonczy Ilona dohányüzlete

VI. ker. Váci-körút 31. szám.

Sikray Samu hirdetői iroda

V. ker. Marokói-utca 4. szám.

Sopronyi V. dohányüzlet

VIII. ker. Kerepesi-ut 1. szám.

Szántó Mór dohányüzlete

IV. ker. Keesméni-utca 14. szám.

Schwarz József hirdetői iroda

V. ker. Marokói-utca 4. szám.

Schönwald Ferenc dohányüzlet

Ferenccs-utca 31. szám.

Tenczer Gyula hirdetői iroda

IV. ker. Serviz-tér 3. szám.

Toldi Lajos könyvkereskedő

II. ker. Fő-utca 2. szám.

Wernerfeld Jakab Kiskönyvtár

VI. ker. Andrássy-ut 4. szám.

Zipser és König zsemléküzlet

Minden apróságért, melyet itt este 6 óráig feladnak, másnap reggel megérkezik a Budapesti Naplóban.

Tuberculá edes! Drága egyetlen élet! Minden reményemem Te vagy! Bármonyi kizárók, farszók, meg nem unom, mert Te vagy az erővel az igaz, hű, hatalmas szerelmem. Te se csüggedj, te legyen mindig ott az én Tegnaptreményem! Járjám, Lesz, hogy várjál, de én végletekig sajálatom képeket volnék megvárni, ha Te nem jönnél vissza. Oh, pedig menyinyre vágyodom utánad. Amennyi reményemem közömmé utamat, annyi esélyed ér. Ha ma sikerül, lelkembe prém se képeket megvárj, várva, remélve jobb jövő, több bizalmat irántam. A végletekig várom életem reményével, és csodákol, forog, vigyelen szerelmem. Te örökös hű kutyusod, a Te drága életem, mert szerelmem mint soha jobban és várom gyönyörűségemmel. Hátadon nyugodtan leszedj, írj nekem új állomásomra; rögtön szívesfogyok, mert imádkozok érte. 1860 érekké.

Edes egyetlen szerelmem, mi az 7 mi történt, hogy annyira magadon kívül vagy, miért kinyúl magad, hiszted tudod jól, hogy én nem irántam, aki voltam, hogy nagyon nagyon szereltem. Most is és mindig. 4287

Szomoruan, jóvám felett kétségbe esve éreztem válság, minden gondolatom nála van, nem feledek Lovdának.

KERESLET.

Újves papírkereskedő - szépséges anyagú feltehető Weisnerberg papírkereskedő Múzeum-körút 21.

Intelligens Angol, francia tapaszalt nyelvemlert, ki tanulmányait külföldön végezte, aki magánnyelvi tudását, és a legújabb nyelvtanokat is elvállalja, szép nagy listát és kiadott listát is kap. Cím a kiadónálval. 18464

Betétlendő Állások minden szakmából teljes címmel közölve az Országos Pályázat Közlönyben.

Éves szám 30 fillér. Kiszámlátval Kossuth Lajos-ú. 1. 13965

Andrássy-ut külső részének mellékletében (Bolyvay, Epreköt, s. b.) lista, csendes, szülőbörjárata szedte kereset 10-150 forint között. Levél J. Gy. 7. szám a kiadónálvala kéri. 4289

Teljesen árva, intelligens családok számára, fiatal leány, jó családú vidéken gyermekkel mellet alkalmazható. Levél J. Gy. 7. szám a kiadónálvala kéri. 4276

Képezdésnéz. dr. délutáni kerekűtök egy 2-ik polgárba jár leány-közös, az életnek zongoránál, képzésnél, oktatásnál, és francia (vagy angol) nyelvet tanít. Kér. Cim Szánó Sándor, Váci-körút 74. szám. 4282

Fiatl, tisztességes író. Övegyasszony zongoránál, házzongoránál, oktatásnál, és francia (vagy angol) nyelvet tanít. Kér. Cim Szánó Sándor, Váci-körút 74. szám. 4282

Nevelőnk. okl. kerekűtök 11 éves leányokhoz. Magyar és német nyelv oktatás mellett. Teljes ellátás 30 forint havonta. Ajánlatok: Weiss Zsigmond O-Pazna címre. 4289

Egy olcsó zongorát esteleg piannót készpénzre veszek. Ajánlatok: H. J. J. jellegű a kiadónál.

Intelligens, fiatal leány, ki magánnyelvi tudását, és a legújabb nyelvtanokat is elvállalja, szép nagy listát és kiadott listát is kap. Cím a kiadónálval. 18464

Betétlendő Állások minden szakmából teljes címmel közölve az Országos Pályázat Közlönyben.

Éves szám 30 fillér. Kiszámlátval Kossuth Lajos-ú. 1. 13965

Andrássy-ut külső részének mellékletében (Bolyvay, Epreköt, s. b.) lista, csendes, szülőbörjárata szedte kereset 10-150 forint között. Levél J. Gy. 7. szám a kiadónálvala kéri. 4289

Teljesen árva, intelligens családok számára, fiatal leány, jó családú vidéken gyermekkel mellet alkalmazható. Levél J. Gy. 7. szám a kiadónálvala kéri. 4276

Képezdésnéz. dr. délutáni kerekűtök egy 2-ik polgárba jár leány-közös, az életnek zongoránál, képzésnél, oktatásnál, és francia (vagy angol) nyelvet tanít. Kér. Cim Szánó Sándor, Váci-körút 74. szám. 4282

Fiatl, tisztességes író. Övegyasszony zongoránál, házzongoránál, oktatásnál, és francia (vagy angol) nyelvet tanít. Kér. Cim Szánó Sándor, Váci-körút 74. szám. 4282

Nevelőnk. okl. kerekűtök 11 éves leányokhoz. Magyar és német nyelv oktatás mellett. Teljes ellátás 30 forint havonta. Ajánlatok: Weiss Zsigmond O-Pazna címre. 4289

Egy olcsó zongorát esteleg piannót készpénzre veszek. Ajánlatok: H. J. J. jellegű a kiadónál.

Intelligens, fiatal leány, ki magánnyelvi tudását, és a legújabb nyelvtanokat is elvállalja, szép nagy listát és kiadott listát is kap. Cím a kiadónálval. 18464

Betétlendő Állások minden szakmából teljes címmel közölve az Országos Pályázat Közlönyben.

Éves szám 30 fillér. Kiszámlátval Kossuth Lajos-ú. 1. 13965

Andrássy-ut külső részének mellékletében (Bolyvay, Epreköt, s. b.) lista, csendes, szülőbörjárata szedte kereset 10-150 forint között. Levél J. Gy. 7. szám a kiadónálvala kéri. 4289

Teljesen árva, intelligens családok számára, fiatal leány, jó családú vidéken gyermekkel mellet alkalmazható. Levél J. Gy. 7. szám a kiadónálvala kéri. 4276

Képezdésnéz. dr. délutáni kerekűtök egy 2-ik polgárba jár leány-közös, az életnek zongoránál, képzésnél, oktatásnál, és francia (vagy angol) nyelvet tanít. Kér. Cim Szánó Sándor, Váci-körút 74. szám. 4282

Fiatl, tisztességes író. Övegyasszony zongoránál, házzongoránál, oktatásnál, és francia (vagy angol) nyelvet tanít. Kér. Cim Szánó Sándor, Váci-körút 74. szám. 4282

Nevelőnk. okl. kerekűtök 11 éves leányokhoz. Magyar és német nyelv oktatás mellett. Teljes ellátás 30 forint havonta. Ajánlatok: Weiss Zsigmond O-Pazna címre. 4289

Egy olcsó zongorát esteleg piannót készpénzre veszek. Ajánlatok: H. J. J. jellegű a kiadónál.

Intelligens, fiatal leány, ki magánnyelvi tudását, és a legújabb nyelvtanokat is elvállalja, szép nagy listát és kiadott listát is kap. Cím a kiadónálval. 18464

Betétlendő Állások minden szakmából teljes címmel közölve az Országos Pályázat Közlönyben.

Éves szám 30 fillér. Kiszámlátval Kossuth Lajos-ú. 1. 13965

Andrássy-ut külső részének mellékletében (Bolyvay, Epreköt, s. b.) lista, csendes, szülőbörjárata szedte kereset 10-150 forint között. Levél J. Gy. 7. szám a kiadónálvala kéri. 4289

Teljesen árva, intelligens családok számára, fiatal leány, jó családú vidéken gyermekkel mellet alkalmazható. Levél J. Gy. 7. szám a kiadónálvala kéri. 4276

Képezdésnéz. dr. délutáni kerekűtök egy 2-ik polgárba jár leány-közös, az életnek zongoránál, képzésnél, oktatásnál, és francia (vagy angol) nyelvet tanít. Kér. Cim Szánó Sándor, Váci-körút 74. szám. 4282

Fiatl, tisztességes író. Övegyasszony zongoránál, házzongoránál, oktatásnál, és francia (vagy angol) nyelvet tanít. Kér. Cim Szánó Sándor, Váci-körút 74. szám. 4282

Nevelőnk. okl. kerekűtök 11 éves leányokhoz. Magyar és német nyelv oktatás mellett. Teljes ellátás 30 forint havonta. Ajánlatok: Weiss Zsigmond O-Pazna címre. 4289

Egy olcsó zongorát esteleg piannót készpénzre veszek. Ajánlatok: H. J. J. jellegű a kiadónál.

Intelligens, fiatal leány, ki magánnyelvi tudását, és a legújabb nyelvtanokat is elvállalja, szép nagy listát és kiadott listát is kap. Cím a kiadónálval. 18464

Betétlendő Állások minden szakmából teljes címmel közölve az Országos Pályázat Közlönyben.

Éves szám 30 fillér. Kiszámlátval Kossuth Lajos-ú. 1. 13965

Andrássy-ut külső részének mellékletében (Bolyvay, Epreköt, s. b.) lista, csendes, szülőbörjárata szedte kereset 10-150 forint között. Levél J. Gy. 7. szám a kiadónálvala kéri. 4289

Teljesen árva, intelligens családok számára, fiatal leány, jó családú vidéken gyermekkel mellet alkalmazható. Levél J. Gy. 7. szám a kiadónálvala kéri. 4276

Képezdésnéz. dr. délutáni kerekűtök egy 2-ik polgárba jár leány-közös, az életnek zongoránál, képzésnél, oktatásnál, és francia (vagy angol) nyelvet tanít. Kér. Cim Szánó Sándor, Váci-körút 74. szám. 4282

Fiatl, tisztességes író. Övegyasszony zongoránál, házzongoránál, oktatásnál, és francia (vagy angol) nyelvet tanít. Kér. Cim Szánó Sándor, Váci-körút 74. szám. 4282

Nevelőnk. okl. kerekűtök 11 éves leányokhoz. Magyar és német nyelv oktatás mellett. Teljes ellátás 30 forint havonta. Ajánlatok: Weiss Zsigmond O-Pazna címre. 4289

Egy olcsó zongorát esteleg piannót készpénzre veszek. Ajánlatok: H. J. J. jellegű a kiadónál.

Intelligens, fiatal leány, ki magánnyelvi tudását, és a legújabb nyelvtanokat is elvállalja, szép nagy listát és kiadott listát is kap. Cím a kiadónálval. 18464

Betétlendő Állások minden szakmából teljes címmel közölve az Országos Pályázat Közlönyben.

Éves szám 30 fillér. Kiszámlátval Kossuth Lajos-ú. 1. 13965

Andrássy-ut külső részének mellékletében (Bolyvay, Epreköt, s. b.) lista, csendes, szülőbörjárata szedte kereset 10-150 forint között. Levél J. Gy. 7. szám a kiadónálvala kéri. 4289

Teljesen árva, intelligens családok számára, fiatal leány, jó családú vidéken gyermekkel mellet alkalmazható. Levél J. Gy. 7. szám a kiadónálvala kéri. 4276

Képezdésnéz. dr. délutáni kerekűtök egy 2-ik polgárba jár leány-közös, az életnek zongoránál, képzésnél, oktatásnál, és francia (vagy angol) nyelvet tanít. Kér. Cim Szánó Sándor, Váci-körút 74. szám. 4282

Fiatl, tisztességes író. Övegyasszony zongoránál, házzongoránál, oktatásnál, és francia (vagy angol) nyelvet tanít. Kér. Cim Szánó Sándor, Váci-körút 74. szám. 4282

Nevelőnk. okl. kerekűtök 11 éves leányokhoz. Magyar és német nyelv oktatás mellett. Teljes ellátás 30 forint havonta. Ajánlatok: Weiss Zsigmond O-Pazna címre. 4289

Egy olcsó zongorát esteleg piannót készpénzre veszek. Ajánlatok: H. J. J. jellegű a kiadónál.

Intelligens, fiatal leány, ki magánnyelvi tudását, és a legújabb nyelvtanokat is elvállalja, szép nagy listát és kiadott listát is kap. Cím a kiadónálval. 18464

Betétlendő Állások minden szakmából teljes címmel közölve az Országos Pályázat Közlönyben.

Éves szám 30 fillér. Kiszámlátval Kossuth Lajos-ú. 1. 13965

Andrássy-ut külső részének mellékletében (Bolyvay, Epreköt, s. b.) lista, csendes, szülőbörjárata szedte kereset 10-150 forint között. Levél J. Gy. 7. szám a kiadónálvala kéri. 4289

Teljesen árva, intelligens családok számára, fiatal leány, jó családú vidéken gyermekkel mellet alkalmazható. Levél J. Gy. 7. szám a kiadónálvala kéri. 4276

Képezdésnéz. dr. délutáni kerekűtök egy 2-ik polgárba jár leány-közös, az életnek zongoránál, képzésnél, oktatásnál, és francia (vagy angol) nyelvet tanít. Kér. Cim Szánó Sándor, Váci-körút 74. szám. 4282

Fiatl, tisztességes író. Övegyasszony zongoránál, házzongoránál, oktatásnál, és francia (vagy angol) nyelvet tanít. Kér. Cim Szánó Sándor, Váci-körút 74. szám. 4282

Nevelőnk. okl. kerekűtök 11 éves leányokhoz. Magyar és német nyelv oktatás mellett. Teljes ellátás 30 forint havonta. Ajánlatok: Weiss Zsigmond O-Pazna címre. 4289

Egy olcsó zongorát esteleg piannót készpénzre veszek. Ajánlatok: H. J. J. jellegű a kiadónál.

Intelligens, fiatal leány, ki magánnyelvi tudását, és a legújabb nyelvtanokat is elvállalja, szép nagy listát és kiadott listát is kap. Cím a kiadónálval. 18464

Betétlendő Állások minden szakmából teljes címmel közölve az Országos Pályázat Közlönyben.

Éves szám 30 fillér. Kiszámlátval Kossuth Lajos-ú. 1. 13965

Andrássy-ut külső részének mellékletében (Bolyvay, Epreköt, s. b.) lista, csendes, szülőbörjárata szedte kereset 10-150 forint között. Levél J. Gy. 7. szám a kiadónálvala kéri. 4289

Teljesen árva, intelligens családok számára, fiatal leány, jó családú vidéken gyermekkel mellet alkalmazható. Levél J. Gy. 7. szám a kiadónálvala kéri. 4276

Képezdésnéz. dr. délutáni kerekűtök egy 2-ik polgárba jár leány-közös, az életnek zongoránál, képzésnél, oktatásnál, és francia (vagy angol) nyelvet tanít. Kér. Cim Szánó Sándor, Váci-körút 74. szám. 4282

Fiatl, tisztességes író. Övegyasszony zongoránál, házzongoránál, oktatásnál, és francia (vagy angol) nyelvet tanít. Kér. Cim Szánó Sándor, Váci-körút 74. szám. 4282

Nevelőnk. okl. kerekűtök 11 éves leányokhoz. Magyar és német nyelv oktatás mellett. Teljes ellátás 30 forint havonta. Ajánlatok: Weiss Zsigmond O-Pazna címre. 4289

Egy olcsó zongorát esteleg piannót készpénzre veszek. Ajánlatok: H. J. J. jellegű a kiadónál.

Angol, francia tapaszalt nyelvemlert, ki tanulmányait külföldön végezte, aki magánnyelvi tudását, és a legújabb nyelvtanokat is elvállalja, szép nagy listát és kiadott listát is kap. Cím a kiadónálval. 18464

Betétlendő Állások minden szakmából teljes címmel közölve az Országos Pályázat Közlönyben.

Éves szám 30 fillér. Kiszámlátval Kossuth Lajos-ú. 1. 13965

Andrássy-ut külső részének mellékletében (Bolyvay, Epreköt, s. b.) lista, csendes, szülőbörjárata szedte kereset 10-150 forint között. Levél J. Gy. 7. szám a kiadónálvala kéri. 4289

Teljesen árva, intelligens családok számára, fiatal leány, jó családú vidéken gyermekkel mellet alkalmazható. Levél J. Gy. 7. szám a kiadónálvala kéri. 4276

Képezdésnéz. dr. délutáni kerekűtök egy 2-ik polgárba jár leány-közös, az életnek zongoránál, képzésnél, oktatásnál, és francia (vagy angol) nyelvet tanít. Kér. Cim Szánó Sándor, Váci-körút 74. szám. 4282

Fiatl, tisztességes író. Övegyasszony zongoránál, házzongoránál, oktatásnál, és francia (vagy angol) nyelvet tanít. Kér. Cim Szánó Sándor, Váci-körút 74. szám. 4282

Nevelőnk. okl. kerekűtök 11 éves leányokhoz. Magyar és német nyelv oktatás mellett. Teljes ellátás 30 forint havonta. Ajánlatok: Weiss Zsigmond O-Pazna címre. 4289

Egy olcsó zongorát esteleg piannót készpénzre veszek. Ajánlatok: H. J. J. jellegű a kiadónál.

Intelligens, fiatal leány, ki magánnyelvi tudását, és a legújabb nyelvtanokat is elvállalja, szép nagy listát és kiadott listát is kap. Cím a kiadónálval. 18464

Betétlendő Állások minden szakmából teljes címmel közölve az Országos Pályázat Közlönyben.

Éves szám 30 fillér. Kiszámlátval Kossuth Lajos-ú. 1. 13965

Andrássy-ut külső részének mellékletében (Bolyvay, Epreköt, s. b.) lista, csendes, szülőbörjárata szedte kereset 10-150 forint között. Levél J. Gy. 7. szám a kiadónálvala kéri. 4289

Teljesen árva, intelligens családok számára, fiatal leány, jó családú vidéken gyermekkel mellet alkalmazható. Levél J. Gy. 7. szám a kiadónálvala kéri. 4276

Képezdésnéz. dr. délutáni kerekűtök egy 2-ik polgárba jár leány-közös, az életnek zongoránál, képzésnél, oktatásnál, és francia (vagy angol) nyelvet tanít. Kér. Cim Szánó Sándor, Váci-körút 74. szám. 4282

Fiatl, tisztességes író. Övegyasszony zongoránál, házzongoránál, oktatásnál, és francia (vagy angol) nyelvet tanít. Kér. Cim Szánó Sándor, Váci-körút 74. szám. 4282

Nevelőnk. okl. kerekűtök 11 éves leányokhoz. Magyar és német nyelv oktatás mellett. Teljes ellátás 30 forint havonta. Ajánlatok: Weiss Zsigmond O-Pazna címre. 4289

Egy olcsó zongorát esteleg piannót készpénzre veszek. Ajánlatok: H. J. J. jellegű a kiadónál.

Intelligens, fiatal leány, ki magánnyelvi tudását, és a legújabb nyelvtanokat is elvállalja, szép nagy listát és kiadott listát is kap. Cím a kiadónálval. 18464

Betétlendő Állások minden szakmából teljes címmel közölve az Országos Pályázat Közlönyben.

Éves szám 30 fillér. Kiszámlátval Kossuth Lajos-ú. 1. 13965

Andrássy-ut külső részének mellékletében (Bolyvay, Epreköt, s. b.) lista, csendes, szülőbörjárata szedte kereset 10-150 forint között. Levél J. Gy. 7. szám a kiadónálvala kéri. 4289

Teljesen árva, intelligens családok számára, fiatal leány, jó családú vidéken gyermekkel mellet alkalmazható. Levél J. Gy. 7. szám a kiadónálvala kéri. 4276

Képezdésnéz. dr. délutáni kerekűtök egy 2-ik polgárba jár leány-közös, az életnek zongoránál, képzésnél, oktatásnál, és francia (vagy angol) nyelvet tanít. Kér. Cim Szánó Sándor, Váci-körút 74. szám. 4282

Fiatl, tisztességes író. Övegyasszony zongoránál, házzongoránál, oktatásnál, és francia (vagy angol) nyelvet tanít. Kér. Cim Szánó Sándor, Váci-körút 74. szám. 4282

Nevelőnk. okl. kerekűtök 11 éves leányokhoz. Magyar és német nyelv oktatás mellett. Teljes ellátás 30 forint hav